

3-6

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד אג"מ

144
סמ"ט

הכנת המענה

9/1/00 - 23/1/00

43659/6

מחלקה לשכת נג"ר

תיק מס' 144

לשכת השר יצחק לוי - הכותל המערבי

גל - 6 / 43659

75434

מס פריט:

109.0/71 - 29

02-109-04-03-04

01/2014

מזהה פיזי:

מזהה לוגי:

כתובת:

3-6

מדינת ישראל

הלשכה המשפטית

ירושלים, ג' באדר א', תש"ס
9 בפברואר, 2000
סימוכין: 010220000125
תיק: 5/25

אל: מר אשר אברגיל, עוזר השר

שלום רב,

הנדון: ועדה ציבורית - מקצועית לבדיקת יעוד השטח ברחוב התמיד
מעל רחבת הכותל המערבי

1. נתבקשנו ע"י מר דב שילנסקי, יו"ר הועדה הציבורית לבדיקת יעוד השטח ברחוב התמיד לפנות לשר ולקבל את עמדתו (אם רצונו בכך) בשאלת יעוד השטח מטרותיו ותכניו כן נתבקש שר הדתות להביא את עמדתו.
להלן אביא תקציר ממהלך דיוני הועדה ככל שנוגעים לעמדות החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי והמרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים.
2. כידוע, הועדה שבנדון התבקשה במסגרת כתב המינוי שניתן לה לבחון, בין היתר, את יעוד השטח שבנדון, מטרותו ותכניו, את צורתה ותנאיה של ההתאגדות לצורך פיתוח, בניה והפעלה בשטח הנזכר ואת מעורבות הממשלה בתהליך הפיתוח, הבניה וההפעלה.
3. במהלך ישיבות הועדה הופיעו בפניה, בין היתר, נציגי המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, נציגי החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי ונציגי עמותת "עזרת מנחם", היא העמותה שזכתה במכרז שפורסם ע"י החברה לפיתוח הרובע היהודי.

לאחר שמיעת כל הצדדים נראה כי אין מחלוקת אמיתית באשר ליעוד השטח שבנדון, מטרתו ותכניו.

עיקר המחלוקת נסוב סביב השאלה מי הגוף אשר מן הראוי כי יעשה בפועל את הפיתוח, הבניה וההפעלה בשטח ומי יפקח עליו (לעניין הפיקוח – ישנה הסכמה בין חברי הועדה כי הפרוייקט צריך להיות מלווה בפיקוח קפדני של המדינה ע"י גוף עליו יוסכם).

4. להלן עמדות הצדדים כפי שהוצגו בפני הועדה:

א. עמדת המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים:

נציגי המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים (להלן: המרכז) העלו מס' טיעונים:
1. השטח נשוא דיון חלק אינטגרלי מרחבת הכותל, הכניסה היחידה אליו היא מרחבת הכותל, הוא אתר ממלכתי של כלל עם ישראל ורק ממשלת ישראל באמצעות זרועותיה המוסמכות (לגרסתם: משרד הדתות) צריכה לקבוע את הנהלים במקום, הכל ע"פ חוק השמירה על המקומות הקדושים, התשכ"ז - 1967 והתקנות שהותקנו על פיו.

2. מזה מס' שנים פועל המרכז לקידום תכניות ברורות ומפורטות, להקמת משכן לרבנות הראשית בישראל בשטח זה. התוכניות קיבלו את אישור עיריית ירושלים ורשות העתיקות ומצויות בהליכי רישוי.

3. התוכנית להקמת בית הרבנות הראשית ובית הדין הרבני הינה חלק מתכנית מקיפה שנועדה לעצב את רחבת הכותל המערבי מרכז מידע ומרכז מבקרים אשר יספק מכלול שירותים לרווחת המבקרים, יאפשר קבלות פנים לבאים לכותל המערבי, בין היתר לעולי הרגל במועדים וחגים.
מכירת משקאות ומזון, לא תותר בשטח זה.

4. לגרסת המרכז התוכניות הוצגו בפני החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי אשר הביעה הסכמה להן. הודגש כי במשך השנים האחרונות, החברה לשיקום הרובע היהודי פעלה יחד עם המרכז לגבי היעוד הספציפי של שטחים שהם בתוך הרחבה,

ולכן עולה בנוסף לשאלת הבעלות הפורמלית, גם שאלת הנוהג הציבורי והכללים הציבוריים שנהגו, אשר יצרו נוהג מחייב לפיו יש לעשות כל דבר בתיאום עם המרכז.

ב. עמדת החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי ועמותת "עזרת מנחם"

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, (להלן: החברה) היא חברה ממשלתית והוקמה ע"י הממשלה על מנת לעסוק בשיקום ובפיתוח איזור הרובע היהודי ולשם כך הוכרה מסרה לה ע"י ממ"י חטיבת קרקע הכוללת את השטח נשוא הדיון.

החברה פרסמה מכרז לבניה להפעלת מבנה ברח' ה"תמיד" לרווחת ציבור המבקרים ברובע היהודי. לטענת החברה המכרז נועד לבניית מבנה ברובע היהודי, על מנת שיופעל וייעשה בו שימוש לרווחת ציבור המבקרים, ללא מטרת רווח. במכרז זכתה עמותת "עזרת מנחם".

לטענת החברה, השטח נשוא הדיון רשום על שמה, הוא מצוי מחוץ לרחבת הכותל, וכי הסמכות לתכנן, לבצע (לעשות עסקאות), כל פעולה אופרטיבית שיש לעשות אותה נתונה לה על פי כל דין, הפקידה המדינה ורשויותיה את הסמכויות לגבי אותו מקום. החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי היא בעלת הזכויות בשטחים הללו, ולכן היא רשאית לתכנן, לבצע ולשווק לפי שיקול דעתה, ואילו למרכז אין כל סמכות תכנון ובניה ברובע היהודי.

נציגי החברה והעמותה הציגו את התוכנית המתוכננת לקום בשטח בעקבות זכיית עמותת עזרת מנחם במכרז והציגו את חברי העמותה, כמפורט להלן:

העמותה הוצגה ככוללת חברים שהם בהגדרתם, בהכשרתם, בהשכלתם, בציבוריותם מתאימים להחשב כמתאימים להקמת הפרויקט והפעלתו, יש להם את הכסף הדרוש והם רוצים להקים את המקום ולנהל אותו.

בועד העמותה נמצאים, בין היתר, אנשי ציבור, שני מנכ"לים של משרדי ממשלה לשעבר, שסבורים שכדי להרים נושא כזה כל כך חשוב שמאחד את כלל ישראל עדיף שתעשה זאת העמותה.

בכוונת העמותה להקים מרכז מבקרים לכלל עם ישראל, בעל אופי דתי, לאומי חברתי. הפעילות המתוכננת במרכז המבקרים תכלול אגף חוויה ובו מיצג אור קולי

ממוחשב המציג את תולדות עם ישראל החל מבראשית מנקודת מבט יהודית, הסטורית וארכאולוגית וכן תצוגות אור קוליות מתחלפות בהתאם למעגל השנה לכל חג, מועד וצום.

המרכז יכלול גם אגף העשרה הכולל אגף לעיון ומחקר בנושאי הכותל המערבי, כולל ספריה, עמדות מחשב, איסוף ותייעוד מחקרים, חדרי הרצאות ופעולות העשרה לכל סוגי ומיגוון המבקרים. כן יכלול המרכז אגף שירות, אגף בר מצווה, אגף מיכון, אגף למסורת ישראל, אגף לשימושם של הרבנים הראשיים, משרד הדתות, רב הכותל, לשכות לקבלת פני אורחים רשמיים ועוד. המקום יהיה פתוח לפחות 14 שעות ביממה, והפעילות תהיה בכל השפות. מרכז המבקרים ייתן שירות ללא כל תמורה.

בכוונת העמותה לממן את הקמת והפעלת המרכז מתרומות אשר לטענת חבריה ומנהליה ביכולתם לגייס בארץ ובחו"ל. אולם, הפיקוח יהיה פיקוח ציבורי (של הממשלה, או משרד הדתות או הרבנות) הכל על פי הכוונת הרבנים הראשיים לישראל. שם המרכז יקבע בהתייעצות עם הרבנים הראשיים.

5. לאחר שמיעת כל הצדדים גיבשה הועדה טיוטה בדבר יעוד השטח, מטרתו ותכניו. טרם התקיים דיון לגבי צורתה ותנאיה של ההתאגדות לצורך פיתוח, בניה והפעלה בשטח ולגבי מעורבות הממשלה בתהליך הפיתוח, הבניה וההפעלה. לקראת הישיבה הועדה הקרובה נתבקשנו כאמור להביא לידיעת השר את האמור לעיל, בצירוף טיוטה של החלטות הועדה, ואם ברצונו להביא את עמדתו בפני חברי הועדה הציבורית זה המועד המתאים.

לוט : פרוטוקול הדיון

טיוטה של החלטות הועדה הציבורית.

בברכה,

יולי אפריל
יולי אנה גלנטז, עו"ד
הלשכה המשפטית

העתק : המנהל הכללי

מר אהרון קינרייך – עוזר מנהל הכללי.

מר קובי בלייך – דובר ומרכז הוועדה.

טיוטה להחלטות של הועדה הציבורית

יעוד השטח מטרתו ותכניו

על דעת כל חברי הועדה, וכן מתוך התרשמות מדברי נציגי החברה לשיקום הרובע היהודי והמרכז הארצי למקומות הקדושים, ברור מעל לכל ספק, שמיקום השטח, הגובל ברחבת הכותל המערבי, מכתיב את יעודו של השטח למטרה לאומית כלל יהודית.

הואיל ושטח זה הוא האחרון שניתן לבנוי בכל האזור יש ליעדו למטרה שתשמש לדורות רבים ולמקסימום הצרכים שניתן.

להלן רשימת יעודים, מטרות ותכנים המתאימים למקום. יש לבדוק עם אדריכלים ומתכננים האם ניתן לכלול את כל השמושים במקום או רק חלקם ואז לתת עדיפות לנושאים הניתנים להכלל בשטח זה.

כמרכז מבקרים לרווחת הפוקדים את הכותל המערבי, מרכז שיעניק שרותים לתיירים וישראלים בגילים השונים.

א. הצגת הכותל המערבי והר הבית על ההיסטוריה שלהם בצורה מודרנית, חוויתית ומושכת.

ב. פעילות חינוכית לקבוצות ויחידים על מורשת הר הבית, הכותל המערבי וירושלים.

ג. ספריה מרכזית תורנית כולל אפשרות ללמוד ועיון.

ד. חדרים להרצאות ושיעורים.

ה. לשכה לרבנים הראשיים לישראל שתאפשר קבלת אורחים וקהל.

ו. אלמנט הנצחה של קדושי ישראל לדורותיהם, וביניהם הנופלים בשחרור הכותל.

ז. במידת האפשר, מרפסת להשבעת חיילי צה"ל.

ח. הקצאת מקום לנקודת משטרה, בהתייעצות עם הגורמים הנוגעים בדבר.

ט. הקצאת משרד למשרד לענייני דתות, בהתייעצות עם הגורמים הנוגעים בדבר.

י. הקצאת מקום למד"א תוך כדי התייעצות עם הגורמים הנוגעים בדבר.

יא. מרכז מידע בכל הנוגע לכותל, הר הבית וירושלים, כולל אפשרויות ביקור, סיור ושרותים שונים.

הועדה עומדת על כך, שיש לתת למקום אופי כלל ישראלי ויהודי ואין מקום לפעילות סקטוריאלית מכל סוג שהוא (פוליטית, עדתית, דתית וכד'), ועל כן יש לתת בידי הרבנים הראשיים זכות וטו על כל פעילות או חומר שיהיה במקום קדוש זה (שלא על פי המפורט לעיל).

שונות

1. הוועדה ממליצה בשלב זה, שמבנה רחוב התמיד יהיה חלק מרחבת הכותל, וההתייחסות למבנה יהיה כהתייחסות למרקם הכותל המערבי.
2. נטיית חברי הוועדה, שתהיה זיקה קניינית בין נשוא השטח למשרד הדתות. הדבר יכלול את רחבת הכותל המערבי וקיר הכותל בעצמו. היועצים המשפטיים מתבקשים להביא הצעה כיצד מבצעים פעולה זו.
3. הוועדה ממליצה, ומבקשת מהיועצים המשפטיים לבדוק כיצד ניתן להתקשר עם העמותה שתפעיל את המקום בהסכם שונה מהסכם חכירה באופן שתהיה התקשרות פחות מחייבת.
4. השם של המקום יינתן בהתייעצות הרבנים הראשיים לישראל. השם יהיה כללי לאומי ויהודי.
5. לא יהיו מכירות אוכל כלשהן בשטח הכותל המערבי.

הפרוטוקול נרשם ע"י

מקבוצת חבר המתרגמים (בינ"ל) בע"מ

מחלקת שירותי ועידה

אנו מספקים את כל שירותי הועידה לבוררויות. מועצות מנהלים, ועידות, כנסים, ימי עיון ועוד מגוון אירועים.

☒ הקלטה ורישום פרוטוקול	☒ טלוויזיה בלעדית סגור
☒ גלילול ופענוח קלטות	☒ צילומי וידאו
☒ מערכות הגברה	☒ הקרנת צילומי סכמי עסק (ברקוד)
☒ גרזון סימולטני	☒ שכפול קלטות

משרד הבינוי והשיכון

פרוטוקול ישיבה מיום 23.1.2000

חבר - למען הרישום הטוב

ירושלים: בן-יהודה 34, מיקוד 91024, טל. 02-6234265, פקס. 02-6240239

☒ חל-אביב סניף ראשי, בין מנדלור-בן-יהודה, מיקוד 63801, טל. 03-5101421	☒ חיפה, כורי 2, מנדל הוביאים, מיקוד 33045, טל. 04-8677433
☒ חל-אביב סניף הסיף, שדר רוטשילד 44, מיקוד 66883, טל. 03-5600521	☒ חיפה, מרים מרכז חנויות ומדע, סוכנות הדאר מרים, טל. 04-8550053
☒ חל-אביב סניף בספים, קלישר 30, מיקוד 65257, טל. 03-5173665	☒ חיפה, המכון, קריית המכון (אגודת הסטודנטים), טל. 04-8228765
☒ חל-אביב סניף דין וחשבון, מיקוד 65128, טל. 03-5665305	☒ הרצליה, בן-נוריון 22, מיקוד 46785, טל. 09-9543352/3
☒ חל-אביב רמת אביב דח בדז' 15, טל. 03-6427725	☒ חדרה, הרצל 21, (לב הפיאצה), טל. 06-6247530
☒ רמת-גן, סניף שירות לקוחות וזכרונות, מיקוד 52412, טל. 03-6122912	☒ ירושלים, הר חוצבים, פארק סומר, הפרפא 1, טל. 02-5714477
☒ ראש-יצ, הרצל 73, מיקוד 75267, טל. 03-9666139	☒ באר-שבע, מנדל "קוין הנוב", מיקוד 84600, טל. 07-6289289
☒ פתח-חקה, ההנוה 23, מיקוד 49591, טל. 03-9309719	☒ אשדוד, רונז'ין 70/2, מיקוד 77440, טל. 08-8654693

דב שילנסקי: אנחנו מחדשים את הישיבה, הישיבה היתה קבועה, היא

מתקיימת במבנה הרכנות הראשית מבחינת הכלל

שקבענו שהמלכות צריכה לבוא לתורה, היו הרבנים הראשיים לישראל, ואנחנו

עוד נחזור אחר כך. עכשיו אנחנו מחדשים את הישיבה הרגילה.

אנחנו הזמנו את עו"ד יורם בר סלע שהוא בעצם מבחינת עדים נקרא לזה או

טוענים הטוען האחרון.

עו"ד יורם בר סלע: אני אחלק את טיעוני אני חושב לשלושה חלקים. הדבר

הראשון שאני רוצה לדבר זה עניין יעוד השטח. גם

בכתב המינוי שלכם אתם אמורים לעסוק ביעוד השטח.

דב שילנסקי: רק נודה לך אם תתמצת, תיקח בחשבון שהחברים שלך

כבר דיברו ארוכות ארוכות והעלו כבר המון המון

דברים.

עו"ד יורם בר סלע: אני אנסה להיות תמציתי וענייני אבל אני רוצה

לשכנע אתכם.

אני רוצה לומר כמה משפטים על עניין היעוד. אני חושב שבעניין היעוד של

המקום מבחינת התוכן שצריך לצקת למה שיבנה שם צריכים להיות שני

מבחנים. אחד זה המבחן של יחודו של המקום, המקום מבחינה פיזית.

המבחן השני הוא המבחן, השימוש הספציפי, או היעוד הספציפי שאני אדבר

בו או בעדו.

למה אני מתכוון כשאני אומר ביחודו של המקום. אני לא צריך להסביר לאף

אחד מה זה הכותל ומה משמעותו לעם ישראל.

אני חייב רק להדגיש בפניכם על העליה לרגל האדירה שקיימת לכתל, ובצד

זה אנחנו צריכים לשאול את עצמנו את השאלה הבאה, האם היעוד שאנחנו

מציעים למקום אפשר לעשות אותו במקום אחר. אנחנו מתמודדים עם השאלה

הספציפית לגבי לשכות הרבנים הראשיים.

דב שילנסקי: תסלח לי שאני חותך אותך באמצע, את כל הדברים

האלה שאתה כבר התחלת אני אומר לך באריכות רבה

מאוד שמענו ובסבלנות רבה מאוד כבר את אלה שאתך באותו צד. אתה מדבר על הצד המשפטי, אבל כנראה בפנים בלב נכנס הצד הציבורי.

עו"ד יורם בר סלע: אני לא הולך לטעון שום טענה פורמלית, אני אומר משפטים אחרים בעניין המכרז, אבל באמת לא זה מה שאני רוצה להניח פה על השולחן. אני רוצה להניח פה על השולחן את המהות, ואם תיתן לי אני לא אאריך בדברים, אני בדרך כלל מקצר ופה אני אקצר במיוחד לאור העובדה שהדברים נשמעו. אני לא יודע מה אמרו ומה לא אמרו אבל אני אומר בקיצור.

אני שוב פעם רוצה לחזור ולהדגיש את העניין הזה, ה-100 מבחנים שצריכים להנחות הוא המבחן האחד שאמרתי שהוא מבחן יחודי של המקום, האם התוכן שהולכים לצקת למקום הספציפי שאנחנו מדברים בו וזה דונס וחצי או קצת יותר, האם המקום מה שהוא משמש יכול להיות במקום אחר, ואני חושב שמה שאנחנו מציעים, או לא אנחנו אלא החברה בעלת הקרקע יזמה. הרעיון של מרכז מבקרים הוא רעיון אוניקטיבי של רק מקום אחד שהוא יכול להיות והוא ישרת והוא אמור לשרת את רכבות עולי הרגל שבאים, גם המתפללים.

אני אביא דוגמא למשל את העניין של ברי המצוות. אנחנו יודעים שמאוד נפוץ העניין הזה של ברי מצוות. מה שקורה היום זה שבאים למקום, בצד עושים איזה סוכת מצוה וליד הכתל מתפללים, וימשיכו להתפלל ליד הכתל. אנחנו יכולים לצקת תוכן בתוך המרכז הזה שיבואו ויקבלו חינוך על המשמעות של בר המצוה ועל המשמעות של היחס של הכתל באופן ספציפי, הר הבית באופן יותר נרחב וירושלים בכלל.

לכן מרכז המבקרים שאנחנו מדברים בזכותו מבחינת יחוד המקום זה המקום היחיד והמתבקש גם כן. זה נחוץ מאוד, כאים רכבות תיירים, אני לא יודע מה הם יודעים על הכתל.

אנחנו יוצאים מתוך הנחה שעם ישראל יודעים מה זה הכתל, תושבי ישראל אלה שבאים ופוקדים את הכתל, אבל באים אנשים, תיירים מכל מיני סוגים.

אני חושב שחשוב מאוד שיהיה להם מקור, כמו שאנחנו רואים בכל מקום בעולם בעל אטרקציה, יש סידור מיוחד בפינה עם כל מיני סרטים, כל מיני המחשות וכו' שיבואו ויסבירו למבקרים את נושא הכתל.

אז השאלה היא כמובן איך אנחנו מבטיחים, לא רק שאנחנו מדברים ומשכנעים אתכם שבאמת מרכז המבקרים הזה שאנחנו, ואני מניח שהראו לכם את הדגם שהוא דגם רעיוני כמובן ואנחנו צריכים לעבור דרך מוסדות התכנון. לצקת את התוכן בו איך מבטיחים שבאמת הדבר הזה יקרה, ולא ברבות הזמנים ישתנה הדבר.

מדובר בהקניית זכות בחכירה, חוזה החכירה שינתן למי שינתן ואני מקווה שינתן לנו, הוא צריך להבטיח בדיוק את אופי הסביבה, את אופי המקום, את אופי התוכן ואת הפיקוח עליו.

כאן אני עובר לנקודה הבאה. שואלים האם מרכז מבקרים זה בהנחה שזה באמת הדבר המתאים ביותר והחשוב ביותר והראוי ביותר שיקום במקום, האם הוא צריך להיות בידי גוף ציבורי ממלכתי או בידי גופים אחרים.

אז בצד האוירה המקובלת היום שהכל מפריטים כבר, אני רוצה לדבר בזכות היוזמה הפרטית ואני אומר, זו הזדמנות חד פעמית לנצל יוזמה פרטית לצרכים ציבוריים או לצרכי תוכן כמו המרכז מבקרים בכתל.

אני תיכף אציג מי אנחנו, מי העמותה, ואני גם אתיחס לנושא הספציפי של חב"ד שכודאי מנסר בחלל.

אני רוצה לומר, גוף ציבורי ממלכתי גם בשל הכללים של המשפט הציבורי שחלים עליו, וגם בשל האופי של הדבר תמיד שוקע בשגרה, זה לא סוד.

אני חושב שהרעיון להביא לגוף פרטי או מעין פרטי, זה לא ביזנס הדבר הזה, אבל גוף מעין פרטי הוא הדבר שיבטיח שהדבר כל הזמן ישא אופי מתחדש, הכל כמובן במסגרות שהוכתבו לו במסגרת הפיקוח. הגוף הציבורי הוא הגוף שצריך לפקח, אם זה משרד הדתות, אם זה הרבנות, אם זה כל גוף אחר, זה הגוף שיפקח, אבל התוכן והפעילות צריכה באמת להיות יוזמה פרטית.

אני אומר לכם הדברים משתנים, לא אופיו של הכתל והפעילות סביבו, באופן פיזי הוא אותו דבר כבר 2000 שנה, אבל התכונות שמסביב הם משתנות. רק גוף פרטי יבטיח לענות על צרכי הציבור במסגרת הזאת של מרכז מבקרים. עכשיו אני אומר מי אנחנו. אנחנו עמותה שאני חושב שזה הגוף הראוי מבחינה משפטית, כי כל המטרה היא שלא יקום איזה גוף למטרת רווח, זה העמותה, זה הגוף המשפטי, ואמרתי שאופי הפעילות אפשר להבטיח בחוזה החכירה, לא רק אפשר אלא צריך וחייבים להבטיח, ואפשר לעשות מנגנון מאוד מפורט גם מבחינת התוכן וגם מבחינת אופי הפיקוח.

בעמותה הזאת הייתי אומר משלבים אנשי עסקים, אנשי צדקה ואנשי תורה. אז יש לנו איש כמו אדון לב לביוב שכולם מכיר אותו ואני לא צריך להציג את יכולתו הכספית. יש את הרב שלום דוכמן שגם כן עוסק בגיוס כספים, יש לו שטרות לא במובן הכספי אלא במובן הרעיוני להוכיח את יכולתו לגייס.

דב שילנסקי: אנחנו קיבלנו את החוברת וקראנו.

עו"ד יורם בר סלע: כן כן. יש אנשים כמו בן ציון דל, כמו שואל סלביץ שאני חושב שהופיעו בפניכם ואתם יודעים שהם, נדמה

לי שהם אפילו לא חשודים בתור אנשי חב"ד.

אני מודה שאני אמנם בתיק הזה מופיע כעו"ד, אבל אני נמנה על משפחה חסידית חב"דית, ואני רוצה לומר לכם שאני הרבה דורות, אבא שלי והאדמו"ר הקודם היו חברים מילדות והיה בינינו קשר שוטף, ואני רוצה לומר שזה לא פשע להיות חב"ד.

אבל אני אומר שוב, אנחנו לא מסתירים שהעמותה הזאת יש בתוכה אנשי חב"ד, אבל לא זה המטרה שלנו במרכז המבקרים, זה לא מרכז מבקרים חב"די, זה מרכז מבקרים לכלל ישראל בעל אופי דתי, בעל אופי לאומי, בעל אופי חברתי, ואת הפעילות כמו שאמרתי אפשר להבטיח בחוזה החכירה שהוא דבר שקל להסדיר אותו, ואנחנו יודעים בדיוק איך מינהל מקרקעי ישראל מבטיח, ופה כמובן צריך לשכנע כמו שאמרתי.

הגוף שלנו גם הוכיח את יכולתו הכלכלית, כי אנחנו הרי היינו בתהליך של מכרז ובמכרז היה צריך להפקיד קודם ערבות בנקאית לצורך המכרז עצמו, ואחר כך כדי להבטיח את היכולת הכלכלית שלנו אנחנו הפקדנו ערבות של מיליון דולר בחשבון נאמנות שמיועד לפרויקט הזה כדי להוכיח את היכולת הכלכלית להרים את הפרויקט הזה.

תנוח דעתכם שהגוף הזה זה גוף שמנקז בתוכו גם אנשי עסקים, גם אנשים בעלי יכולת כלכלית רבה, גם אנשי תורה, גם רכנים חשובים, וגם אנשי עשיה כמו בן ציון דל ושמואל סלכין שהם כאמת אנשי מעשה. לכן אני רוצה לומר העמותה שאנחנו מייצגים אותם יכולה להבטיח גם את התוכן הראוי, גם תפיסה כלל ממלכתית, וגם יכולת כלכלית מאוד מתקדמת. אלה הדברים שאני רוצה לומר ואולי לסכם.

אני לא טוען את זה כטענה פורמלית, קרה משהו ואנחנו לא עומדים בחלל ריק. חברת הרובע משום מה הגיע למסקנה שהדבר הראוי שיקום במקום, דבר שאתם היום כודקים אותו, אני לא אומר חס ושלום שזה שולל איזשהו שיקול דעת, אדרבא יכול להיות שזה יחזק. הם החליטו מטעמיהם הם בהכירם את הפעילות ברובע ואת הפיתוח שנעשה ברובע שכאמת מה שנחוץ כאן זה מרכז מבקרים.

השטח הזה ברובו מיועד למבני ציבור. כאמת מבני ציבור זה אמירה כללית ואני חושב שכדי לצקת את התוכן הספציפי צריך יהיה להקים תכנית בניין עיר ויש עוד פרוצדורה לא קצרה של הליכי תכנון.

יחד עם זאת יצא מכרז והמכרז לכאורה על פניו נקט איזשהי עמדה.

שמואל שקדי: כמה זמן אנשי התכנון יכולים לקחת?

עו"ד יורם בר סלע: במקרה הספציפי הזה אני מעריך שזה סדר גודל של שנה שנה וחצי.

שמואל שקדי: כולל מועצה ארצית?

עו"ד יורם בר סלע: לא, זה לא צריך מועצה ארצית, פה לא צריך מועצה ארצית. אני מוכן לצאת מהנחה שהיום בהתאם לדיני

התכנון והבניה שר הפנים יכול לדרוש שכל תכנית שמופקדת תהיה כפופה גם לאישור שר הפנים.

אני מניח שבמקום רגיש אז שר הפנים יאמר אני מבקש שזה יעבור גם את התהליך של המוסדות, אבל זה בדרך כלל הליך שאיננו מעכב, מה שיותר מעכב זה ההפקדה וההתנגדויות ואני מניח שיהיו התנגדויות עם אנשים שרצו תוכן אחר, עם אנשים שרצו שימושים אחרים, ועם אנשים שהם בדרך כלל מתנגדים לכל פיתוח. אז זה בדרך כלל ההליך שמעכב. אני מניח שהסדר גודל של העיכוב הוא חצי שנה ואז הפעילות. אני לא מעריך שזה יקח יותר משנה שנה וחצי.

כמובן גם צריך להתאים את האופי של המקום. צריך לזכור אנחנו כאילו גובלים, הייתי אומר גובל מחוץ לרחבת הכתל. ברחבת הכתל יש כבר איזה אופי, יש שם את המרכז שהרב גורן הקים, יש אש התורה מהצד השני. אפשר ליצור אידושהו שילוב ואני חושב שהשילוב שאנחנו מציעים ואני לא אחזור על מה שאמרתי הוא השילוב הראוי, וזה חשוב מאוד אני חושב.

אני עכשיו מדבר בתפיסה רעיונית של מדינת ישראל. אני חושב שחשוב מאוד שיקום במקום מרכז מבקרים שיענה על כל סוגי הביקושים, על תיירות זרה, על תיירות יהודית, על התיירות הפנימית, ועל אלה שעושים את אני לא רוצה לומר השימושים שבכתל, זה הברי מצוה וכל שמחות המצוה, ומרכז המבקרים צריך לתת להם את התשובה התכנית לדברים שיבואו.

אני זוכר בתור ילד קטן שלקחו אותי כל יום הולדת הייתי הולך לקרן קימת, הייתי נוטע עץ והיה מצגת שם. אני חשבתי אז שמנהל הקרן הקימת מדבר איתי באופן אישי, זה נחרט בזכרוני. כל שנה הייתי בא והיה טקס כזה.

אני חושב שזה חשוב מאוד לילד שיבוא לבר המצוה או כל מי שיבוא לשם לאיזה שמחה שבצד הדבר הזה יהיה איזה פעילות של תוכן, של תוכן יהודי, של תוכן דתי ושל תוכן לאומי.

לכן אני חושב שאין דבר מתאים יותר ממרכז מבקרים. דיברתי בזכות עצמנו שאנחנו יכולים להרים את הדבר הזה ומהר מבחינה כלכלית, זה לא ישא אופי. היו איזה פרסומים לא אולם שמחות ולא שום דבר. אדרבא, אנחנו בתיזה שלנו הצענו גם שיוכלו אנשים שבאים אלינו לשתות משהו ולרענן את עצמם, ואפילו החברה הגבילה את הפעילות כדי שחם ושלום לא ישא אופי של הסעדה או משהו כזה, וזה גם נראה בעינינו נכון, אנשים צריכים להרבות את צמאונם ולאשש את עצמם ולא יותר מזה במרכז מבקרים.

אמרתי כבר נעשה צעד, כבר יש את המכרז. שוב פעם אני לא טוען את זה במובן הפורמלי, במובן המהותי שיש כבר איזה תפיסת עולם, ואני חושב שתפיסת העולם הזאת היא תיסת העולם הנכונה לפרויקט הזה שכמובן ניתן להבטיח את אופיו ואת משמעויותיו, ואני מוכן להשיב על כל שאלה.

דב שילנסקי: אני רוצה להגיד לך ישר כח. זה דבר נדיר שעו"ד באמת עומד בזמן.

אני יש לי שתי שאלות, אחת פשוט טכנית. עד כמה שהתרשמתי הכניסה למבנה הזה תהיה מרחבת הכתל נכון.

עו"ד יורם בר סלע: תיכף אני אומר משהו על זה.

דב שילנסקי: בסדר, זה א. ב. בקשר לשם, האם אתם תעמדו על כך

שהשם יהיה כפי שהוא פה רשום, וזאת פשוט מבחינה שזה יכול לעורר מחלוקת, יבואו חסידי גור לדוגמא או חסידים אחרים, או יבואו הליטאים שאני נמנה עליהם, מלידה אני מתכוון, יבואו חסידי הבאבא סאלי לדוגמא, מכל השכבות.

עו"ד יורם בר סלע: אני אומר לך, יחד עם זאת אני רוצה לומר, השם

מנחם נועד לנחם את כל אלה שבאים להתאבל על חורבן הבית, הרי כשבאים ועומדים מול הכתל רואים, כל אכל לנחם, אבל אמרתי לא נעמוד על השם.

העניין השני עניין הכניסה, העניין של הכניסה יש אפשרות שהכניסה תהיה ואולי זה טבעי יותר מגרם המדרגות, אבל לא אנחנו נקבע את הכניסה, מי שיקבע זה מוסדות התכנון, אנחנו בתצוגה שלנו כשאנחנו הראנו את הדגם אז זה כאילו החזית זה טבעי כאילו הכניסה, מי שיבוא מהכתל ישר, אבל באמת לא אנחנו נקבע את הכניסה, הכניסה תקבע על ידי מוסדות התכנון כמו שכל אופי הבניין. אני מתאר לי שלא יהיה הרבה ויכוח על הגובה כי בודאי לא ירשו יותר גובה מאשר הגובה של 2 קומות גבוהות. אבל כל אופיו של הבניין עוד יעבור הרבה ליטושים על ידי גם ועדה מקומית וגם ועדה מחוזית.

דובי טל: לפני השאלות שלי, כאן מה שהוא התיחס לגבי הכניסה, ברור שיש פה איזשהי נגיעה, אבל זה בצד יותר פורמלי וחוקי של רחבת הכתל, הכניסות אליה וכו', וטוב שלא התעסקת עם הצד המשפטי כי מראש החלטנו שהצד המשפטי פה של המכרז וכל הדברים אולי מעניין אותנו אבל לא לצורך הועדה.
עו"ד יורם בר סלע: זה לא במקרה.

דובי טל: בסדר גמור. עכשיו יש לי שאלה. גם בישיבה הקודמת וגם אתה פה אמרת שמקובל על העמותה שיהיה איזה מועצה ציבורית, צוות היגוי, לא קראנו לה שם שהוא יחליט ויפקח מהצד הציבורי על התכנים שיהיו באותו המקום. על אופי המקום ועל תכניו לאורך ימים ושנים, כי היו"ר פה הרבה פעמים מזכיר שאנחנו הולכים פה לקבל החלטה, אם יבנה פה משהו זה דבר שהוא לדורות, וההזדמנות האחרונה שיש, יותר לא יבנה, יותר אין מקומות לבנות.

עכשיו אני אשאל בכוונה כעו"ד את השאלה, אני יגעת את ראשי למרות שאני לא משפטן ואולי בגלל שאני לא משפטן לחשוב ככה, לאור איך אמרת היה שמועות שזה חב"ד, זה מיסודו של כולל חב"ד וכל הדברים, ופה כמה שאלו בישיבות הקודמות איך, אם זו עמותה ציבורית פרטית לא חשוב, אבל איך בסופו של דבר אפשר להבטיח שבאמת אנשי העמותה ישארו ומחר לא יכנסו לשם

הגורמים שלא היו רוצים להיות, שאנחנו מבינים שצריך להיות כלל ישראלי, שבאמת ישאר כלל ישראלי, לשמור על האופי שלו, לא יתן לגופים שאנחנו חושבים שהם לא כלל ישראלים או שהם נגד כלל ישראל שיכנסו כחברים בעמותה. אנחנו יודעים מה יש היום, לא יודעים מה יהיה מחר, וצריך היה לבנות איזשהו מנגנון של פיקוח מצד אחד, אתה קורא לו פיקוח, אני חושב שהרבה יותר מפיקוח, זה לא רק פיקוח על הצד התכני אלא גם על אפשרות מנגנון שישפיע על הרכב אותה עמותה שלא ישתנה מחר, וזה יותר מסובך קצת.

עו"ד יורם בר סלע: הכל פשוט

דובי טל: הכל פשוט בסדר, אז עו"ד הייתי שמח לשמוע מה הפתרון לנושא הזה שאתם מוכנים לקבל, שהעמותה

תהיה, אם זאת שתיכנה הנה איך היא תקבל על עצמה את העניין הזה. ב. באמת בנושא הזה של חב"ד, איך גם מבטיחים גם בנושא הזה את זה שלא יחי אדונם לקבל את כל מי שבא לבקר בכתל כי יש פה בעיה, כלומר ההצגה של הדברים מכולל חב"ד יש פה איזשהי בעיה שצריך לתת את הדעת כדי שתרגע רוחנו בעניין הזה שבאמת הוא נשאר כלל ישראלי ולא סיעתי מאוד.

עו"ד יורם בר סלע: אני רוצה לומר לך ככה, המסגרת המשפטית היא פשוטה, התוכן הוא קצת יותר מורכב ותיכף גם אליו

אני אתיחס. קודם כל מהי המסגרת המשפטית. המסגרת המשפטית ולא במקרה הדבר שהעמותה או מי שיקבל למעשה מקבל זכות חכירה, ואני רוצה להסביר בשני משפטים מה זה זכות חכירה.

דובי טל: / זה ההצעה?

עו"ד יורם בר סלע: לא לא, זה לא ההצעה, זה התנאי, זה היה תנאי המכרז חכירה ל-49 שנים, זה התנאי. היא גם לא

יכולה לתת אחרת כי קרקעות מדינה חוץ מאדמות נפקדים וכל זה.

דב שילנסקי: אבל כולם יודעים שחכירה ל-49 שנים זה כבר חכירה לדורות.

עו"ד יורם בר סלע: לא לא, רק רגע, תיכף אני אסביר למה אני מתכוון,

זה חכירה לדורות 49 שנים, אפשר גם לכתוב ל-1,000

שנים חכירה. חכירה משמעותה השכרה, זה הבעלים משכיר, נותן זכות שימוש

ל-1,000 שנים ויש תנאים למשכיר. המשכיר וזה מה שאמרתי קודם ואני חוזר

ואומר את זה, צריך להקים גוף מפקח. אני מכניס תוכן במילה פיקוח, לא

צריך להבין את הדבר הזה.

אני אמרתי ואני חושב שהגוף המפקח צריך להיות הרבנים הראשיים במשרד

הדתות, ככה זה בעיני אבל אתם יכולים להחליט, בודאי הרבנים הראשיים,

אני חושב שגם משרד הדתות צריך להיות מעורב.

בתנאי החכירה צריך לקבוע במפורש מהם התכנים ומי קובע אותם. בתנאי

החכירה אתה יכול לומר שהבעלים של העמותה הם פלוני אלמוני, יש רשימה,

כל החלפת בעלים מצריכה את האישור של הגוף המפקח.

מינוי מנהל, לפי התכנית שלנו אני לא יודע אם אמרו את הדבר הזה, אם

מותר לי לומר. לפי התכנית שלנו בן ציון דל אמור להיות מנהל הפרויקט

הזה. צריך לכתוב שהמנהל הראשון יהיה פלוני, וכל שינוי שהעמותה תרצה

כפופה לאישור, ואפשר לצקת עוד יותר תוכן.

אני חושב שהגוף המפקח לא צריך לנהל את המקום, אבל המנהלים צריכים

לומר להם מה התוכן, והמנהלים כל פעם שהם ירצו להכניס תוכן חדש הם

יצטרכו לבוא לגוף המפקח ולקבל את האישור, זה מקום מאוד רגיש ודברים

נעשים ככה.

דובי טל: סליחה עוד שאלה כי זה באותו עניין. האם ניתן

להכניס גם סעיפים מקבילים ומגבילים לא רק בתנאי

החכירה אלא גם בתקנון העמותה בנושא הזה האישי וכו'.

עו"ד יורם בר סלע: אני חושב שהדרך הנכונה והחזקה יותר זה לבוא

ולומר שהעמותה תעשה מה שהיא רוצה, אני אומר את

זה בלשון ציורית.

דובי טל: וכך היא תענה לדרישות.

עו"ד יורם בר סלע: כן, ככה, תדעו לכם אתם לא יכולים אבל לעשות מנהל, אם תחליטו החלטת מנהל לא תוכלו לנהל את הפרויקט?

דובי טל: לא החלטת מנהל. אני אומר כי אני קודם דיברתי גם על אנשים. נכון הוא שברים תוכניים מסוימים העמותה תהיה מוגבלת בעשייה על ידי אותו גוף מפקח או גוף ציבורי.

עו"ד יורם בר סלע: נכון, כן.

דובי טל: אבל עדיין, אני קודם התיחסתי גם לאנשים עם השם עם העמותה. נגיד שאנחנו כולנו שמחים מאוד על השמות.

עו"ד יורם בר סלע: אמרתי.

דובי טל: לא.

עו"ד יורם בר סלע: אמרתי את זה במפורש.

דובי טל: כן, אבל בתנאי החכירה אתה לא יכול להכתיב לעמותה איך לקבל חברים לעמותה או להוציא חברים מהעמותה

עו"ד יורם בר סלע: למה אתה לא יכול לומר, בהחלט אתה יכול. תשמע אתה לא יכול לעשות את זה כאשר מדובר נאמר בשכונת מגורים רגילה, אני אקח לדוגמא את בית הכרם. המחכיר לא יכול לבוא ולומר בבית הכרם תשמע למי תמכור אתה צריך לקבל אישור. למה, משום שבית הכרם בנויה עם כל מיני אנשים, אבל המקום הזה הוא מקום יהודי באמת, זה מאוד לגיטימי שהמדינה, החברה, חברת הרובע, או כל מי שיש לו מעמד סטטוטורי יבואו ויגידו תשמע אנחנו לא נותנים את זה לכל אחד. למשל לא מסכימים שיהיה תושב זר, אני סתם מביא את זה כדוגמא, יהודי כשר למהדרין לא מסכימים שיהיה תושב זר, לדוגמא, זה דבר לגיטימי. לכן אני חושב שאתם בהחלט יכולים לעשות נספח לחוזה החכירה שזה חלק בלתי נפרד ממנו ולומר העמותה היא כפופה לנו בהרכב א, ב, ג, ההרכב הזה מקובל

עלינו. לא מקובל עלינו הרכב אחר. לו היינו יודעים שיש שם כל מיני אנשים לא היינו נותנים לכתל. אפילו המורמונים היו באים לשם.

דובי טל: גויים יהודים אתה מתכוון.

עו"ד יורם בר סלע: לא, אני מדבר דוקא על גויים גויים.

רב שילנסקי: בעמותה הזו כולם אזרחים ישראלים?

עו"ד יורם בר סלע: אני באמת אינני יודע, למשל לב לבייב אני פשוט

אינני יודע, הוא חי בארץ והוא פועל בארץ אבל

אינני יודע. אפשר בהחלט לבוא ולומר וזה לגיטימי לבוא ולומר בהרכב

הנוכחי זה מקובל עלינו, בהרכב אחר אנחנו לא יודעים, לכן אנחנו מבקשים

שכל שינוי בהרכב צריך אישור של העמותה.

רב שילנסקי: למה בהרכב הנוכחי מקובל?

עו"ד יורם בר סלע: אני אגיד לך, או לא.

דובי טל: אתה תכתיב מהו ההרכב שמקובל עליך.

עו"ד יורם בר סלע: אתה תציב מה ההרכב, אתה תסתכל ותאמרו חברה אלה

אני לא מסכים.

דובי טל: או שתגיד מה התנאים ואז מי שלא עונה לתנאים לא

נכנס.

עו"ד יורם בר סלע: אני רוצה לומר, אני לא מוצא את זה פשוט, אבל

"כשזכינו" במכרז לחברת הרובע היתה דרישה של

שינוי בתקנון במפורש, כי היא חששה בעניין הסעדה או דברים כאלה אם

אינני טועה, למרות שתנאי לזה שתשנו בתקנון.

תשמע יש לך במקרה הספציפי הזה בגלל שזה יהיה נכון וסביר וראוי לעשות

כל מיני הגבלות, בחוזה החכירה להקים מנגנון שגם יגביל כל מיני דברים

וגם יצור את הפיתוח שדיברנו עליו. אם תגיעו אחרי שתחליטו אם ירצה השם

תחליטו נכון, כלומר לתת לנו ותוצו את עזרתנו בהצעות לניסוח אנחנו

נשמח לסייע, כי באמת אנחנו חס ושלום לא רוצים.

דובי טל: תהיו מוכנים לשמוע גם מבחינה שמית, גם הצעות

שמיות לתוספת לאנשים?

עו"ד יורם בר סלע: כן, למשל, כן כן.

דב שילנסקי: גבירותי ורבותי יש עוד שאלות? אין. אז תודה רבה

לכם.

אני למען הפרוטוקול רוצה לציין שאהרון קירנרייך יש לו בעיה עם בריאות במשפחה, ביקשו להודיע שהוא לא יבוא, והרב שטרית אמר שהוא יאחר.

נקודה נוספת, עו"ד ציפי בירן נפטר האבא שלה. אני אמנם שלחתי לה אישית מברק, אבל אנחנו נבקש ממך, שמעתי שאת נוסעת, שתמסרי תנחומים בשם הועדה כולה.

בתחילת הישיבה כפי שאמרנו היו פה שני הרבנים הראשיים ולא היה פרוטוקול. אז אני מבקש מאוד מאוד. יש לנו רק עוד כ-20 יום לגמר המנדט שלנו, אנחנו עבדנו עבדנו ונישאר בלי שום דבר. צריך גם את זה לרבנים הראשיים לשלוח, נצטרך לקיים איתם עוד ישיבה אחת.

אחת מהשתיים, מה עם הסידורים עם הממשלה עם החברה? אני חושב שתוך כמה ימים צריך להגיע לכאן פרוטוקול מהישיבה הזו.

שמאל שקדי: דיבר איתי ראש העיר, הוא בא בטענה מדוע הוא לא

הוזמן להופיע בפני הועדה, הוא רוצה קטגורית

להופיע בפני הועדה, הוא אומר שיש לו הרבה מה לומר בדבר הזה. הוא אומר שגם לא יתכן, הוא הרי הגוף, הוא הסמכות העליונה של הועדה המקומית שצריכה לאשר תכנית כזו או אחרת, אז הוא דורש להופיע בפני הועדה ויש לו הרבה מה לומר.

דב שילנסקי: אני חושב שראוי שנזמין אותו.

שמאל רבינוביץ: אני מבקש לקבל בשביל הרבנים הראשיים אולי את

החברות שעד עכשיו סיפקת. הפרוטוקול של הישיבה

הזאת הוא פחות מעניין אותם אני מתאר לעצמי. הפרוטוקול של הישיבה

הקודמת מאוד מעניין אותם. אני פשוט בקשר די הדוק עם שני הרבנים הראשיים, פלוס החומר הבסיסי. אולי כבר עכשיו מכיוון שהרב לאו נוסע לחו"ל. אני לא בטוח שהרבנים הראשיים ירצו להופיע, יכול להיות שהם יביעו את דעתם בכתב.

רב שילנסקי: קובי בבקשה.

קובי בלייך: אולי יתכן שאנחנו נצטרך להאריך קצת את תקופת ישיבת הועדה, כי אם אולמרט צריך להגיע?

רב שילנסקי: נראה, אולי אנחנו נספיק. אני הייתי חושב למען הסדר הטוב, קובי רשם תקציר של הדברים, אולי תגיד עכשיו את התקציר וירשם בפרוטוקול במקום שתעביר בצורה בכתב, זה הרי קצר, ואולי יש לאנשים להשלים.

קובי בלייך: אני פחות או יותר אקרא מהדברים. אז יו"ר הועדה, אני אומר את זה לפרוטוקול, הציג את הדברים בפני הרבנים הראשיים לישראל את כל הנושא הזה.

הרב בקשי דורון פתח ואמר, שאל האם למשרד השיכון באמצעות הרובע היה את האפשרות להוציא את המכרז הזה, את הסמכות להוציא את המכרז הזה. יו"ר הועדה הציג את העמותה שזכתה. שאלות של אנשי העמותה. מצד שני גם הציג את אנשי הקרן שטוענים שאין להם את האפשרות להוציא מכרז, וגם לא היה להם אפשרות ממילא לזכות במכרז.

מר שילנסקי דיבר שמאחר ומדובר בעניין של דורות באיזור הכתל המערבי אז צריך לשמוע את דעתם של הרבנים הראשיים ולכן אנחנו התכנסנו פה בבית הרבנות הראשית לישראל.

הרב בקשי אמר שלא יתכן שאת המגרש האחרון שקיים לעם היהודי באותו מקום באותו שריד ימכרו את זה, יתנו את זה לידיים שבידיהם יש מינהלה ודברים כאלו, זה צריך להיות נכס של העם היהודי, של משרד הדתות, או של מישחו שיכול לטפל בזה, של עם ישראל ולא של גוף פרטי.

הרב לאו הודיע שהוא לא הוכן לישיבה הזו בצורה מספקת, לא אמרו לו שיש ועדה. הנושא הזה הוא נושא גדול מאוד. הוא חושב שהכתל הוא מבחינת של של נעליך מעל רגליך ולא בדקה אחת או בשתיים, או בישיבה ארוכה אפשר לפסוק בנושא הזה. הוא ביקש לקבל את כל החומרים ממשרד הדתות, ממשרד השיכון, מהרובע, כדי לדעת כמה דברים אמורים, והוא ביקש בשלב זה לא לקבוע את עמדתו.

הרב בקשי לסיכום שוב חזר על הדברים שלו ואמר שהשטח והכתל צריכים להיות של כל עם ישראל ואנחנו צריכים לראות את הדברים האלה ואחרי זה נחליט מה אנחנו עושים.

דב שילנסקי: הייתי עוד מוסיף שהרב בקשי דורון אומר שגם הבעלות הרשומה, את זה צריך לציין, אינני יודע עד כמה זה סמכות שלנו, אבל אגב אורחה במידה ונקבל את זה אפשר להגיד. הרב רבינוביץ הפנה את תשומת הלב שהכתל רשום על שם הקיר של הכתל. הרב בקשי דורון אמר הנה גם על עניין זה צריך להחליט. אני חושב שהוא מסר תקציר מושלם.

שמואל רבינוביץ: אני חושב שהיה חסר שגם הרב לאו ביקש לדעת מה הסמכות של הרבנים הראשיים, מה מעמדם, האם זה מעמד מוסרי, מעמד חוקי, כל הדברים האלו.

דב שילנסקי: לפי כתב המינוי הרי לא כתוב הסמכות, אנחנו מיוזמתנו אנחנו משתפים את המחשבה שלהם בגלל המעמד המוסרי שיש לשני הרבנים הראשיים.

אני מבקש מקובי מתי אתה יכול לתת, אנחנו כולנו אני חושב מסכימים שהרב רבינוביץ יקשר את הפרוצדורה והוא בקשר, שהוא יעביר את החומר לשני הרבנים הראשיים.

שמואל רבינוביץ: מתי שיעבירו לי.

קובי בלייך: הם יקבלו את זה מחר.

שמואל רבינוביץ: חשוב הפרוטוקול של הישיבה השניה.

קובי בלייך: בסדר, לכשיהיו לי הפרוטוקולים הקודמים, של הישיבה הקודמת הם יקבלו את זה מיד. התיקים יהיו מוכנים כבר היום. התיקים מוכנים כעת רק חסר הפרוטוקול, אז נחכה עד שיהיה לי את זה ביד ואז אני אעביר.

דב שילנסקי: טוב, בסדר. רבותי אנחנו נצטרך לקיים עוד ישיבה, זאת אומרת עוד עד אחד, את ראש עיריית ירושלים אנחנו נשמע.

קובי בלייך: ביקשו עוד שניים להפגש.

דב שילנסקי: מי זה?

קובי בלייך: ביקש הראשון, הוא שלח לי מברק אתמול מהמנכ"ל החדש של משרד הדתות אליהו בן דהן, הוא חושב שהוא צריך להופיע בועדה הזאת ולהביע את דעתו.

יש עוד אדם שאיננו יודע מי הוא, קוראים לו ד"ר דן בהט.

דב שילנסקי: אנחנו אמורים היינו לשמוע היום את עמדת שני השרים, אנחנו אמרנו אנחנו רוצים לשמוע את השרים, אבל במידה והם עסוקים שהנציגים שלהם יגידו את עמדתם, אחרי זה נדון בקשר להזמנות.

יולי גלאנץ: לעניין עמדת שר השיכון, היועצת המשפטית של המשרד רוצה לבוא עם הפרוטוקול של הישיבה הקודמת והפרוטוקול של הישיבה הראשונה, זה לא שאלה שאפשר ללכך אותה על רגל אחת, ואחרי שנראה לו את הדיונים ונסביר לו את כל המהלכים שהיו בועדה רק אז הוא יוכל להביע את עמדתו בעניין הזה.

דב שילנסקי: אז אנחנו אומרים כך, אנחנו צריכים את ראש העיר ירושלים. בואו נקבל החלטה שאת אלה שאנחנו עכשיו מחליטים, כשמישהו נוסף יפנה אמרנו אנחנו גמרנו את שמיעת האנשים, אלא אם יש מעמד או משהו מיוחד במינו. אז יש לנו את ראש העיר ודן בהט ובזה

אנחנו גמרנו את שמיעת העניינים, אלא אם יבקש מנכ"ל משרד השיכון והרבנים הראשיים ברור.

הישיבה הבאה התבקשתי במשרד הדתות. הם חשבו שתהיה ישיבה אחת במשרד השיכון ואחת במשרד הדתות.

עם כל הכבוד לראש עיריית ירושלים, אבל אנחנו עשינו את זה לכבוד הרבנים הראשיים שבאנו אליהם, האחרים צריכים להגיע אלינו.

דובי טל: יש לי הצעה. הואיל וראינו שמחלוקת בעניין יעוד

השטח אין, בגדול אין מחלוקת, ואני מניח שאם נשב כולנו ביחד ונוסיף עוד כמה יעודים כאלה או אחרים שנחשבו בינינו שהם היעודים הראויים לאותו מקום, בין אם זה עמותה זאת, בין אם זה החברה, בין אם זה הקרן, בין אם זה המרכז, נוכל להגיע לדבר מוסכם מה יעוד השטח. נראה לי שעל זה לא יהיה מחלוקת.

שמואל רבינוביץ: אני מקבל מה שאתה אומר, אולי נפנה לשלושת הגופים ונבקש מהם בכתב יעוד השטח של כל אחד, לא פירוט

פירוט.

דובי טל: שמענו מהם.

שמואל רבינוביץ: שמענו באופן מאוד כללי.

דובי טל: כתוב.

שמואל רבינוביץ: את זה העמותה הציע.

דובי טל: כתוב מה העמותה חושבת שצריך יעוד המקום. כתוב מה

החברה, בפרוטוקול יהיה לך כתוב

שמואל רבינוביץ: ממשרד הדתות לא קיבלנו דברים ברורים

דובי טל: אין לי התנגדות הרב רבינוביץ אני מסכים למה

שתגיד. אני יוצא מתוך הנחה שמה שיהיה כתוב שם לא

יהיה מחלוקת. אני יוצא מתוך הנחה שגם אם לא יהיה הכל תואם יהיה אפשר

להגיע בסופו של דבר לדבר מוסכם על כולם מה יעוד המקום, כולל הרבנים

הראשיים וכולל כלל ישראלי שיהיה מקובל על כולם. נראה לי שביעוד זה החלק הכי קל שלנו יהיה.

השאלה אחר כך שתבקש היא מה אנחנו נמליץ, ולדעתי כדאי שנמליץ בקטע הזה, כי אחרת באמת ההמלצה הזאת תישאר על הקיר ולא יצא שום דבר. אם רוצים שגם ההמלצות האלה מישאו יתיחס אליהם ברצינות ואולי יעבור לעשיתם זה מי ואיך, כלומר מי יעשה את זה ואיך יעשה. עמותה או לא עמותה ואיך יהיה הפיקוח על העניין הזה. לדעתי זה שורש העניין שיכול להפוך את זה למעשי, או לעוד ועדה שנתנה המלצות.

בעניין הזה אני חושב ואני משוכנע שניתן גם בזה להגיע להסכמה של אותו גוף מפקח שיהיה מקובל גם על אנשי העמותה וגם על אנשי המרכז והקרן לגבי גוף מפקח שיהיה לו פיקוח שוטף על הנושא של התכנים של אותו מקום לאחר שיוחלט על היעוד וצריך את הפיקוח השוטף.

נצטרך לבוא בדברים עוד אם זה יהיה בתוך ועד מנהל כזה או אחר, כלומר עד איזה רמה הפיקוח ירד, אם בתוך חברות בעמותה, בתוך ועד מנהל או רק כגוף חיצוני, זה ניתן להגדרה ולהגיע להסכמה בין הגופים האלה.

אני אומר את זה על סמך היכרות עם כל הנוגעים בדבר שרוצים את טובת העניין. יכול להיות שפה ושם בשוליים יש אנשים שיש להם כמו שהגדירו באחת הישיבות איזה אינטרסים אחרים, אבל מי שכלל ישראל חשוב לו האמת פה ניתן לחבר אותם.

אני מוכן לקחת על עצמי לקראת עוד אפילו לפני הישיבה הבאה, אם ירשו לי, לפני הישיבה הבאה שתיקבע לשמיעת עוד אנשים ועמדתם, לנסות לבוא בדברים אחד על אחד עם אנשים הנוגעים בדבר ולנסות לגבש אפילו הסכמה או הצעה לרשימה שמית של אנשים שיהיה אפשר לסכם עניין כזה. זאת אומרת ברגע שיהיה לנו הסכמה גם שמית של העניין ושלו. כלומר זאת העבודה הקשה לדעתי כרגע, הערכתי שניתן לעשות אותה ואז אפשר לצאת עם מסקנות ועם דברים שכולם יגבו אותם ואז גם אפשר יהיה לרוץ עם זה קדימה.

שמואל שקדי: דובי אנחנו נשמח מאוד אם המהלך יהיה מהלך של

הסכמה שדוקא במקום הזה הכל יהיה מתוך אחדות.

דב שילנסקי: בודאי שרצוי. אני רוצה אולי כחומר למחשבה להגיד

דברים יסודיים. מה שאמר הרב בקשי דורון, הוא

הפנה את תשומת ליבנו לדבר חשוב מאוד, ורב רבינוביץ הפנה את תשומת

ליבנו לעניין הקיר. לא מתקבל על דעתי שמאז מלחמת הגאולה והישועה של

ששת הימים נשאר הקיר רשום על שם הווקף. אני כבר לא מדבר על כל הר

הבית, אני לא יודע אם על זה כולם יסכימו עם עמדתי לגבי הר הבית, אבל

לגבי הקיר?

אני חושב שאנחנו צריכים לחשוב על המלצה, אמנם אצלנו המשפטים זה נקרא

אגב אורחה, אבל זה לא אגב אורחה במקרה זה, שרחבת הכתל וזה הזדמנות גם

להתייחס לקיר, יהיו רשומים על שם מדינת ישראל.

שמואל רבינוביץ: והשטח של המבנה?

דב שילנסקי: לדעתי כל מה שקשור בכתל. נחשוב, זה חומר למחשבה.

גם שטח המבנה נחשוב עליו.

שמואל רבינוביץ: אם אנחנו מבקשים להעביר את רחבת הכתל המערבי

ואני חושב שזאת החלטה חשובה מאוד למשרד הדתות.

דב שילנסקי: לא משרד הדתות.

שמואל רבינוביץ: מישחו צריך להחזיק את זה. עם ישראל, אני חושב

שעם ישראל לגבי הכתל המערבי הוא משרד הדתות.

דב שילנסקי: רגע רגע, זה חומר למחשבה.

שמואל רבינוביץ: וזה גם מה שהרב בקשי דורון התכוון.

דב שילנסקי: אינני יכול לשלוף תשובה מהשרוול, אבל דבר אחד

ברור, מדינת ישראל.

שמואל רבינוביץ: מדינת ישראל אומרת החברה לשיקום הרובע היהודי.

דב שילנסקי: כבוד הרב רבינוביץ אנחנו נלבן את הנושא, אבל אני מדבר על העקרון, העקרון הוא מדינת ישראל. יכול להיות גם בלי. יש הרבה שטחים שהם רשומים על שם מדינת ישראל. צריך לחשוב באיזשהי צורה שאינני יודע להגיד אותה. עכשיו בקשר לשם שתהיה מחלוקת. ברור שבקשר לשם ישנה מחלוקת, אני כבר שמעתי אותה מכמה מקומות, וזו יכולה להיות מחלוקת גדולה מאוד. אנחנו לא מחפשים מחלוקת. אז בקשר לשם אני מציע שכל אחד יחשוב על פתרון אולי יש לו שם. אני זרקתי שם קדושי ישראל. קדושי ישראל זה אלה שלחמו לפני 2000 שנה, קדושי ישראל הם אלה שהובלו כעבדים לרומא ובין שני אריות נטרפו, קדושי ישראל הם כל אלה שהלכו על קידוש השם, קדושי ישראל זו השואה, קדושי ישראל הם אלה שנפלו פה במלחמות ישראל, זה סתם אני שלפתי, אבל כל אחד שיחשוב, אולי צריך להטיל על כמה גדולים שהם יתנו את השם. זה מה שנראה לי כמחשבה ראשונית.

דובי טל: יש לי שאלה למשפטנים שבכם פה. פה הזכירו את הנושא הזה. יכול להיות שאין בזה בעיה אני פשוט לא יודע, שהיה פה העו"ד בר טלע הוא דיבר על הנושא הזה שהתנאי לאפשרות כזאת זה חכירה, אז ברגע שחכירה אני לא יודע באופן זה מצלצל לי לא טוב, כלומר מבחינה זאת שאתה בעצם מעביר בצורה כזאת או אחרת בעלות למרות שזה נשמע השכרה והוא אמר. לדעתי חכירה זה יותר מאשר איזשהו רשות להשתמש במבנה. אני חושב, לפחות המילה אצלי מצלצלת משהו יותר מהותי. אם המשפטנים יאמרו שאין בעיה אז אין בעיה, השאלה אם אין לזה הגדרה אחרת.

דב שילנסקי: אני שואל את המשפטנים אם הם מכירים מקרה אחד שהיה חכירה ל-49 שנים ונגמרה.

יולי גלאנץ: זה חוזה פיתוח חוזה חכירה.

דובי טל: נניח שהיה בונה את זה המרכז הארצי למקומות

הקדושים היה בונה שם את המבנה לדוגמא, אז גם

מישהו היא מחכיר לו את המקום?

דב שילנסקי: אמרתי לכם רבותי, יש פה בעיה משפטית שצריכים

לחפש לה פתרון.

שמואל שקדי: אפשר לעשות דבר נוסף. אפשר להעביר את זה לדוגמא,

אפשר להעביר את זה לעירית ירושלים ועירית

ירושלים נותנת רשות שימוש.

דב שילנסקי: אמרתי אפשר למצוא.

שמואל רבינוביץ: אני לא מסכים לזה.

דב שילנסקי: למה, בדיוק כמו שעירית ירושלים יכולה אז גם

מדינת ישראל יכולה. אפשר למצוא.

שמואל רבינוביץ: יש אחריות על המקומות הקדושים במדינת ישראל

למשרד הדתות או קרי למרכז הארצי למקומות קדושים,

הדבר הזה נהוג בכל מקום, אמנם לא בכל מקום הצליחו לעשות את זה. אני

חושב שהכתל המערבי, רחבת הכתל המערבי היא מקום קדוש על פי חוק, יש

עליה את חוק תקנות המקומות הקדושים, לדעתי היא צריכה להיות באחריות

משרד הדתות. הדבר הזה לא נעשה מיוזמתי זאת אומרת רק בועדה הזאת. אני

פניתי בעבר לרב מאיר פורוש שהיה סגן שר הבינוי והשיכון, טענתי בפניו

שאף אחד לא יודע מי מחר יהיה שר הבינוי והשיכון. אמנם אפשר תמיד

לטעון מי מחר יהיה שר הדתות, אבל חוק המקומות הקדושים וסמכויותיו מה

שיש במשרד הדתות זה נובע מכח הרבנים הראשיים, אתה מסכים איתי הרב

קולין?

הלל קולין: גם.

שמואל רבינוביץ: לכן אם יש מקום שאפשר לסמוך שהוא יהיה עם ישראל

מכל המקומות אני חושב שזה למשרד הדתות.

אני רוצה להעיר רגע לדובי. אמנם פחות או יותר התכנים כל אחד הסכים ואפשר למצוא מכנה משותף, אבל כיוון שכמו שהזכיר היו"ר מדובר בדבר לדורות, כל מטר ומטר במבנה הזה, הרי אין עוד מטרים בכתל המערבי, חשוב לדון עליו בכובד ראש. יש כל מיני צרכים לכתל, יש כל מיני דברים שצריכים, זה אומר כך וזה אומר כך. אני לא חושב שאפשר על זה ממש הרבה שעות חשיבה ועיון כדי לדעת, זאת אומרת בשטח הזה מה יהיה. אי אפשר ליעד אותו אנחנו מחליטים למרכז מבקרים ואז עמותה או המרכז הארצי למקומות קדושים, או הקרן למורשת הכתל תחליט מה זה. כל פרט ופרט, כל מטר ומטר במבנה הזה חייבים להחליט למה הוא מיועד ומה הוא יתן. הרי אם יש לנו לפי הצורך שהציעו פה צריכים כ-10,000 מטר כדי לתת שירותים לכל מה שרוצים.

המצב הוא ברגע זה שדבר אחד צריכים לבדוק, כמה מטרים המקסימום שאפשר לבנות שם, צריך פשוט לברר נתונים, כמה מטרים המקסימום שאפשר לבנות שם. המשטרה צריכה לקבל שטח שזה ברור. כמה מטרים המשטרה תצטרך, ואז לפי זה יתברר כמה מטרים בכלל יש, יש 500 מטר, 1,000 מטר, 2,000 מטר, ואז לדון מה התכנים של המקום שזה יהיה, אבל לבוא ולומר ניתן להם רעיונות לתכנים ל-3,000 מטר בפועל, ל-1,000 מטר, הדברים האלה פשוט צריכים בכובד ראש, מדובר בדבר לדורות, ואני שקצת מתמצא בדברים האלה הכתל זקוק להרבה מאוד דברים, וכמו שהזכיר היו"ר זה המבנה האחרון שיש בכתל.

דובי טל: ועל כן אני חושב בהחלט שצודק הרב רבינוביץ בכל מה שאמר. אני חושב שחלק מהמנדט שאנחנו מדברים עליו זה לקבוע את היעוד. אנחנו לא נגיד חושבים שצריך לעשות מרכז מבקרים ובזה נגמור את העבודה שלנו, אבל בהחלט ניתן להגיע בסיכום עם כולם לגבי מה שצריך, ואז צריך את אותו אדריכל, ארכיטקט, מי שיתכנן, תשמע היום הצרכים מה שהעלנו זו רשימה כזאת, זאת הרשימה שנראה לנו

היעוד למקום, ניתן להכניס את זה או לא, מה כן ומה לא. בודאי שזה תהליך, זה לא ביום אחד.

שמואל רבינוביץ: מה שאני מציע זה שקובי דבר ראשון יפנה לקרן למורשת הכתל או למרכז הארצי למקומות קדושים ולבקש כמה שטח יוכלו לבנות במבנה הזה.

שאלה שניה, כמה שטח המשטרה לוקחת בתוך המבנה הזה. דבר שלישי, לבקש מכל אחד מהגורמים שהופיע בפני הועדה, וזה אומר המרכז הארצי למקומות קדושים. אני חושב שהחברה לשיקום הרובע היהודי היא פה בנושא הזה היא פחות פרטנר כי מאחוריה עומדת העמותה, ולשאול את העמותה מה הם מציעים כמפורש סעיף אחרי סעיף בתוכן של הדברים, וכמה מטרים הם מיעדים לכל דבר. אז נראה אם הדברים האלה משתלבים אחד בשני, או לפעמים על דבר אחד צריכים לוותר, על דבר אחד צריכים לעמוד, מה סדרי העדיפויות של הועדה.

אם כמו שאמר דובי אנחנו ניתן רשימה, אבל הרשימה הזאת צריכה להיות לפי סדרי עדיפויות, כי לא הכל יכנס בתוך המבנה הזה, ואחר כך פשוט להתחיל לגבש המלצות לגבי היעוד של המבנה.

דב שילנסקי: הרב רבינוביץ שתי הערות תרשה לי. הערה אחת, אני

לא דיברתי אם זה יהיה רשום על שם משרד הדתות או משרד אחר, דיברתי קודם על העקרונות שרישום הבעלות שתהיה מדינת ישראל. איך עכשיו באמצעות מי ומה זה כבר שאלה אחרת, אבל קודם כל העקרונות. היום הבעלות אני מתכוון מבחינת הרישום היא החברה לשיקום הרובע. אז לי אישית נראה שזה לא כלל ישראל. אבל מזה ללכת לעבור שיהיה רשום למשל על משרד הדתות או משהו אחר זה עניין שצריך לחשוב.

אני חושב שכולם צריכים, שני הרבנים צריכים להסכים. למשל היום שר הבינוי והשיכון יהודי שומר מצוות, אינני יודע מי יהיה מחר שר הבינוי והשיכון, הוא גם יהודי וזה גם בסדר.

שמואל רבינוביץ: אני לא בטוח שיהיה יהודי.

דב שילנסקי: נכון נכון, זה גם נכון.

עכשיו בקשר לדבר השני שדיברת על התכנית. אנחנו רבותי לא נהיה מסוגלים לקבוע תכנית ולא לאשר תכנית מבחינת קוצר הזמן. אנחנו נצטרך לקבוע את העקרונות. אולי צריך להטיל על 2-3 אנשים בעלי מעמד ציבורי ובעלי הבנה בפרויקטים בדברים האלה שהם יבדקו את הדבר הזה. אנחנו פשוט טכנית לא מסוגלים. יהיה לנו עוד 2 ישיבות, עוד 3 ישיבות, אנחנו נהיה מסוגלים לעשות את זה?

שמואל רבינוביץ: כבוד היו"ר אני בנושא הזה אומר את העמדה שאני מרגיש בתור בנאדם שמגיע להתפלל הרבה מאוד בכתל ובהשקפת עולמי מצד הציבור שמגיע להתפלל בכתל. אי אפשר להשאיר את ההחלטה שנדמה לי שזה בסעיף הראשון בתפקידי הועדה אם אני לא טועה, יעוד השטח מטרתו ותכניו, אי אפשר להשאיר את זה לדבר מאוד כללי.

דב שילנסקי: יעוד השטח יהיה.

שמואל רבינוביץ: במיוחד אם יש מחשבות, ואני עוד לא יודע מה המסקנות, אבל אם יש מחשבות למסור את זה לעמותה, חייבים לדעת ולבדוק בדיוק מה התכנים. פחות אני חושש לגבי הנושא הזה של אם עושים את זה המרכז הארצי למקומות קדושים שחי את הכתל ויודע מה הצרכים של הכתל. אבל אם חושבים, אם יהיה פה רוב בוועדה למסור את זה לעמותה אז חייבים לקיים דיון מעמיק לגבי הסעיפים, ואם יש בעיה של קוצר זמן להאריך את התקופה של הועדה.

דב שילנסקי: טוב, אז אנחנו נסיים את הישיבה, תודה רבה לכולם.

הפרוטוקול נרשם ע"י

מקבוצת חבר המתרגמים (בינ"ל) בע"מ

מחלקת שירותי ועידה

אנו מספקים את כל שירותי הועידה לבוררות. מועצות מנהלים, ועידות, כנסים, ימי עיון ועוד מגוון אירועים.

☒ הקלטה ורישום פרוטוקול	☒ טלוויזיה בלעדית סגור
☒ גלאול ופדנאו קלטור	☒ צילומי וידאו
☒ מדריכו הגברה	☒ הקרנוע אל מסכי צגן (בהקו)
☒ גרזוס סילולטני	☒ שכפול קלטור

משרד השיכון

פרוטוקול ישיבה מיום 12.1.2000

חבר - למען הרישום הטוב

ירושלים: בן-יהודה 34. מיקוד 91024. טל. 02-6234265. פקס. 02-6240239

■ חר-אביב טיף ראשי בון מדינת בן-יהודה. מיקוד 63801. טל. 03-5101421	■ חיפה: כורי 2. מנדר הנביאים. מיקוד 33045. טל. 04-8677433
■ חר-אביב טיף ראשי שד רומעירד 44. מיקוד 66883. טל. 03-5600521	■ חיפה: מחים. מרכז חגשיוח ומדע. סוכנות הראר מחים. טל. 04-8550053
■ חר-אביב טיף ראשי קלישר 30. מיקוד 65257. טל. 03-5173663	■ חיפה: המכנין. קריית המכנין (אנדרח הסטודנטים). טל. 04-8228765
■ חר-אביב טיף ראשי חגשיוח. מיקוד 65126. טל. 03-5665305	■ הרצליה: בן-גוריון 22. מיקוד 46765. טל. 09-9543352
■ חר-אביב טיף ראשי ית כדור 15. טל. 03-6427713	■ חדרה: הרצל 21. רב דס'אפה. טל. 06-8247530
■ חר-אביב טיף ראשי ובוטסקי 100. מיקוד 52402. טל. 03-6127912	■ ירושלים: הר חוצבים. פארק סנמר המרפא 1. טל. 03-5714477
■ ראשליצ הרצל 73. מיקוד 75267. טל. 03-9668139	■ באר-שבע. מנדר קנין הנוב. מיקוד 84600. טל. 07-6289289
■ פחה-תקוה ההנוה 23. מיקוד 49591. טל. 03-9307719	■ אשדוד: רונליון 70/2. מיקוד 70440. טל. 08-8654693

דב שילנסקי: אני רוצה לפתוח את הישיבה, השעה 14.15. אתם רוצים לפתוח, בבקשה.

עו"ד יצחק מירון: אני מבין שהיתה פגישה לוועדה מוקדמת שלא בנוכחות הצדדים. אני פשוט רוצה לנסות להציג את המרחב הכולל של ההתדיינות בין הצדדים ואת השאלה כמו שאנחנו רואים אותה, אבל לפניך יש פה גם היבטים שהם פרוצדורליים.

נדמה לי שועדה צריכה להחליט איך אנחנו עומדים ביחד להליך המשפטי. קיים הליך משפטי שתלוי ועומד בבית המשפט ובעצם לפי עמדת הפרקליטות נקבע שמאחר ומדובר פה בדיון בין שני גופים שכפופים לממשלה, אז הנושא צריך להיות מוסדר בראש ובראשונה כמו שמוסדרים דיונים כאלה באמצעות היועץ המשפטי לממשלה, ולאחר מכן היתה החלטה שממנים את הועדה הציבורית שתקדם את הנושא.

ישנו צד שהוא צד בהליך המשפטי והוא איננו צד כאן. אני מבין שהוא ביקש להופיע או עלה רעיון שיופיע.

דב שילנסקי: למי אתה מתכוון?

עו"ד יצחק מירון: 'אני מתכוון למי שטוען שהוא זכה במכרז, זה איזה עמותה בשם מנחם משהו. נדמה לי שיש להם בכלל מה

להגיד בדיון הזה רק אם הם מקבלים מראש את מרותה של הועדה. לא יכול להיות מצב שבו הם יוזמנו להופיע ויטענו טענות רק יקבלו פורום אחד כדי לטעון בפניו.

לכן אנחנו חושבים שבעצם קודם כל הועדה צריכה להחליט בשאלה העיקרית והיא מהו היעוד הנכון של השטח שעליו מדובר.

אבל אם הועדה רוצה להכנס גם לצדדים המשפטיים והדרך שבה הוצא המכרז, שגם כלפי הנושא הזה יש לנו טענות חמורות, אני חושב שאנחנו צריכים לקבוע שוב האם מדובר פה רק בפורום פנימי של הגופים הממשלתיים, או שגם הגוף הפרטי שטוען לזכיה במכרז יהיה לו מעמד כלשהו בדיון הזה, ולדעתי

לא יכול להיות שיהיה לו מעמד אם הוא לא מקבל מראש ומודיע מראש שהוא מקבל על עצמו את החלטות.

דב שילנסקי: עו"ד מירון אני אחסוך לך, זכותו של כל בנאדם

שרוצה להופיע בפנינו, כל יהודי אפילו אם הוא לא

גוף או משהו וככה גם החלטנו להופיע בפנינו. אנחנו מעדיפים שיעמיסו עלינו מה שפחות. זכות העמותה הזו גם להופיע והחלטנו וחבל על הזמן ותן לנו קצת קרדיט, חברי הועדה ראיתי הם אנשים מאוד נבונים, בעלי מעמד גם ציבורי וגם מקצועי וידעו להפריד בין דבר לדבר.

עו"ד יצחק מירון: לא, זה לא הבעיה של ההפרדה בין דבר לדבר, הבעיה

היא אחרת לגמרי. ההנחה הבסיסית היתה שאם גוף

מסוים יש לו זכות בפני כל פורום הוא גם מקבל את מרותו. במקרה הזה לא מקבלים, יש גוף שלא מקבל את מרות הועדה ורק רוצה את הפריבילגיה להופיע בפניה.

דב שילנסקי: עו"ד מירון במנדט שלנו כתוב שאנחנו צריכים. א.

אין לנו צדדים פה לכן כבר הכל נופל, יש לנו רק

צד אחד וזה עם ישראל.

עו"ד יצחק מירון: כן, זה נכון, אבל פה אין בכלל התיחסות להליך

המשפטי שקיים בבית המשפט בכתב המינוי.

דב שילנסקי: בסדר, אבל אם מישו רוצה להופיע. נניח שהם לא

היו מופיעים בפני בית המשפט ולא היה המשפט והם

היו אומרים אנחנו רוצים להופיע, היינו אומרים לכל העולם אנחנו נותנים להופיע רק לכם לא.

עו"ד יצחק מירון: השאלה בתור מה המעמד שלהם, אם המעמד שלהם כמו

מישהו מהציבור.

דב שילנסקי: המעמד שלהם הוא במעמד אני חושב על דעת כלום כמו

של כולם, מי שרוצה להופיע יכול להופיע. הם הביעו

משאלה בפני קובי או מישהו שהם רוצים להופיע, אין כל סיבה למה שלא

יופיעו. הם לא מופיעים בתור כאלה שזוכים במכרז אבל אנחנו יודעים שהם זכו במכרז.

עו"ד יצחק מירון: הם לא זכו עדיין בשום מכרז.

דב שילנסקי: אני מתקן את עצמי, אנחנו יודעים שהם גוף שרוצים להגיד משהו וכנראה שיש להם מה להגיד.

עודד וינר: אני ברשות היו"ר רוצה לפתוח במה שהיו"ר ציין.

אני לא חושב שיש צדדים כעניין הזה, אנחנו מדברים

בעיני עם ישראל.

ברשותכם אספר לכם אנקדוטה קטנה. החיים מזמנים הפתעות. אני עכשיו אתם רואים הגעתי משירות מילואים והצבא מצוי בבעיה כספית רצינית הרי עם הקיצוצים בצבא, ויש תורם שרוצה לקנות את החטיבה שלנו, הוא מציע 2 מיליון דולר עבור החטיבה, יש רק שאלה עקרונית, הוא רוצה לנהל את החטיבה ולקבוע את הנוהלים כיצד יעשה הדבר הזה ולקרוא את החטיבה על שמו, וברור שלזה הצבא לא יכול להסכים. אני חושב שכרור למה אני מביא את הדוגמא הזאת.

אנחנו מדברים על נכס צאן ברזל של עם ישראל, מקום שאליו היו נשואות עיני העם במשך כל שנות גלותו 2000 שנה.

דב שילנסקי: אין פה חילוקי דעות.

עודד וינר: בסדר, זה נקודת ההנחה שלי. כאשר אמרנו ותחזנה

עינינו בשובך לציון, בכל בית יהודי היתה תלוית

תמונת הכתל המערבי וזה מה שהעם ראה בעיני רוחו.

אני חושב שכאשר הועדה הנכבדה הזאת באה לדון בנושא, היא בראש ובראשונה צריכה לדון לפני כל דבר אחר, וזה במסגרת כתב המינוי של הועדה גם אני מניח, האם יש מקום בכלל לדון על מסירת נתח כלשהו מנכס האומה, ממקום קדוש של האומה בכללה לידיים פרטיות כאשר הם, חשובות ככל שתהיינה.

אני חושב וראינו כולנו, אתם הייתם בפעם הקודמת בשטח, אתם ראיתם שמדובר במקום שהוא חלק אינטגרלי מרחבת הכתל.

דב שילנסקי: לפי החומר שאנחנו ביקשנו בפעם הקודמת נתנו לנו

מפה, תראו פה זה גדעון חרלפ.

עודד וינר: אני כבוד היו"ר ברשותך רוצה אפילו להתלות מעל

לשאלות פרוצדורליות של בעלות, או שטח כזה או אחר

שמופיע בתסריט כזה או אחר.

אני לא חושב שכאשר אנחנו מגיעים למקומו של הכתל המערבי צריך בכלל

לדון בשאלה של בעלות, כי אני חושב שהבעלות היא של עם ישראל.

היום מדינת ישראל כממלכה היא הזרוע הארוכה של עם ישראל לנהל את אותם

מקומות קדושים עבור כלל עם ישראל באשר הוא בארץ ובגולה.

באופן אמיתי, יושבים פה עורכי דין מכובדים משני הצדדים, כולל היו"ר

שהוא נטרלי, כולל אולי בועדה.

דב שילנסקי: חברי הועדה הם נטרליים.

עודד וינר: לא, אני אומר אולי אפילו יש עוד עורכי דין

בועדה.

אני אומר קטונתי אבל אני לא הייתי רוצה אפילו להגיע למרות שהטרחנו את

עורכי הדין החשובים, לא הייתי רוצה להגיע אפילו לשאלה המשפטית, למרות

שגם פה אני בטוח שידנו על העליונה. לא הייתי רוצה להכנס לשאלה הזאת.

אני חושב שהנושא שעומד לפני הועדה הוא נושא שבציפור נפשנו.

לא יעלה על הדעת ואני תיכף אתן ברשותך דוגמא או שתיים, שנכס צאן ברזל

הראשון במעלה של עם ישראל יעבור לידיים כלשהם פרטיות, וזה השאלה.

לאחר מכן אם זו ההחלטה אפשר וגשמח כל עצה תבונה לקבל באשר ליעוד,

באשר לתכנים, אין שום בעיה. באשר לניהול כפי שכל הנכסים הקדושים של

עם ישראל אמורים להיות מנוהלים, ואני תיכף אומר מה קורה חס וחלילה

במקרה שזה לא כך, בידי מדינת ישראל בצורה שיהיה לכל נפש, קרי שכל אחד

יוכל למצוא את מקומו במקומות האלה, בראש ובראשונה אם לא הכתל אז מה?

אני אומר, אני רק אתמול חזרתי מדיון של ועדת הפנים של הכנסת ששם באמת

התגייסו 7 משרדים ממשלתיים לפתח את האתר, אבל באיזשהו קטע תפר.

רב שילנסקי:

איזה אתר?

עודד וינר:

רשבי במירון, קבר הרשבי במירון. באיזשהו קטע תפר

המושב מצא איזשהו פתח להתגדר בו והתחיל לגבות

דמי כניסה כי הוא ראה אולי אפשר לעשות פה איזשהו רווח קטן מהצד.

נזעקה הכנסת ובצדק וקראה את כל הנוגעים בדבר, המועצה האיזורית, יו"ר

ועד המושב וכו' וכו' ונתנה להם על הראש והורידה את זה מסדר היום.

אם אני אעלה במעלה ההר, אני אעלה למעלה ואני אגיע לקבר הרשבי עצמו,

אתר ממדרגה ראשונה, אחד המבוקרים ביותר שעדיין מכח הקדשות היסטוריים

הוא נמצא בידיים פרטיות ואין לנו שליטה מלאה שם, אנחנו עוד איכשהו

מצליחים לעצור כיוון שיש לנו נוכחות אבל אין לנו שליטה וניהול שם,

אחד האתרים הכורדים.

הייתי מזמין את הועדה הנכבדה הזאת לבוא ולראות מה קורה באתר שיש שם

בעיה של שאלת בעלויות והקדשות פרטיות ועמותות פרטיות, אין יום שאין

שם מחלוקת, מכות ומהומות, אין יום שלא קוראים לשם משטרה, אין יום

שאין שם ויכוחים למי מותר להכניס ואין סוגרים את הדלת אחד לשני

בפנים.

למעלה האתר עצמו יש עליו מחלוקת, הכנסת האורחים למטה, אתר פנוי

ממחלוקת כמו שנאמר.

הייתי מזמין את הועדה לבוא מאידך גיסא למקומות שקיבלנו תרומות

ותרומות מכובדות ביותר במאות אלפי דולרים ויותר ולראות שהתורם של

אותם מקומות לא העלה על דעתו, רצה איזשהי הנצחה כראוי, כמו שמקובל

בהתאם לכללים וקריטריונים שנקבעים ובצורה מסודרת ממלכתית. האם עלה על

דעתו של איזשהו תורם בקבר הרמב"ם, במקומות אחרים שתרמו כספים נכבדים

וכבדים ביותר שהוא ינהל את האתר, שהוא יקבע יתד במקום, שהאתר יהיה על

שמו, שהאתר יהיה בניהולו, יקבע מי בא ומי לא בא, הרי זה לא יעלה על

הדעת.

גם כמקומות שבהם קיבלנו תרומה ממשרדים ממשלתיים אחרים. אם אני אקח את עמוקה קבר יהונתן בן עוגל קיבלנו שותפות של משרד התיירות שגם הוא משרד ממלכתי כ-2.5 מיליון שקל כשותפות לפרויקט.

משרד התיירות אחרי שהוא גמר את הפרויקט ומעבר לזה, שהוא כתב על השלט שהפרויקט נעשה בסיוע משרד התיירות, עלה על הדעת של מישהו במשרד התיירות לבקש ניהול האתר או שליטה בחיי היום יום של האתר שהוא אתר קדוש?

דב שילנסקי: בוא נעבור, מה אתה רוצה? אני מקצר כי אני רוצה להגיד לך פה, חברי הועדה מאוד נכבדת, אנשים כולם בעלי ניסיון ובעלי עבר, תן לחברי הועדה קרדיט שהם מבינים את העניין. רק תסלח לי לשם היעול, על מנת שאנחנו נבין. אתה אמרת מבחינה משפטית, הבחינה המשפטית לא מחייבת אותנו, אבל היא צריכה לעמוד לנגד עינינו ואנחנו צריכים לראות. לכן באותו שלב נגיד, האם ידוע לך, אמנם קיבלנו פה מפה וכו', האם המגרש הספציפי הזה על שם מי הוא רשום, כי יש לי פה מפה אבל יש פה צבעים ולא כתוב הסבר של הצבעים, יש פה צבע כזה חום, ידוע לך מבחינת רישום על שם מי הוא?

עודד וינר: מבחינת רישום לי לא ידוע. ידוע לי דבר אחד. אני גם לא קיבלתי.

דב שילנסקי: יש נסח אבל לפי המפה, על המפה אני שואל. טוב, נגיע לזה.

עודד וינר: הרי הם יגידו את טענותיהם, אין שום בעיה. אני אבקש מהועדה ברשותך קודם כל אם זאת נקודת ההנחה לקבוע שהאתר הוא אתר ממלכתי, אתר של כלל עם ישראל, ואתר שרק ממשלת ישראל באמצעות זרועותיה המוסמכות לכך, אם משרד הדתות תקבע את הנוהלים כפי שהוא קובעת על פי חוק המקומות הקדושים בתקנותיו בכל מקום, היא תקבע את הנוהלים, היא תקבע את המותר והאסור, כל עצה שתקבל בברכה.

אני ברשותך באמת לא רציתי לגלוש לנושאים האחרים, אבל אני אעיר הערה אחת באשר לשאלתך על שם מי הוא רשום, באמת הערת אגב. ידוע שכל הרובע מיד לאחר מלחמת ששת הימים נרשם. מחר אפשר לבנות בתוך הרחבה, ליד הכתל אפשר לבנות בניין, קיר אחד כבר בנוי.

דב שילנסקי: רק שאלתי לשם אינפורמציה.

עודד וינר: אז אני עונה. מיד לאחר מלחמת ששת הימים כדי להוציא מדי ספק נרשם כל הרובע היהודי.

באשר לרישום האחר, מאז ששת הימים ומאז ומעולם האתר הזה היה בתוך הרחבת הכתל ואתם ראיתם את זה. הכניסה אליו היחידה בלי שום מקום אחר היתה מרחבת הכתל, היה חלק אינטגרלי לכולה עלמה, מהרחבה אף אחד לא העלה על דעתו אחרות, וגם כל מיני רעיונות אחרים שהתייחסו והזכרתי לכם, כל מיני רעיונות אחרים בקשר לאפשרויות תפילה של גופים כאלה ואחרים נפסלו על הסף כהיותו חלק אינטגרלי מהחוק והתקנות של רחבת הכתל.

דב שילנסקי: תודה רבה. עכשיו אני מכין שאתם רוצים להראות סרט.

עודד וינר: לא כרגע. אני אענה לשאלתך. אנחנו פשוט רצינו להראות במידת הצורך. אנחנו באמת מוכנים לדלג על

כל דבר. אנחנו רצינו להראות שפרויקט זה שאנחנו עמלים עליו למעלה מ-6 שנים עקב בצד אגודל, ואנחנו יש לנו כבר תכניות לא אמורפיות אלא תכניות ברורות ומפורטות.

דב שילנסקי: לגבי המגרש הזה.

עודד וינר: בודאי, שקיבלו לא רק זה, אלא שקיבלו את אישוריהם של הגופים הממלכתיים קרי עיריית ירושלים, קרי רשות העתיקות שרק שם זה היה שנתיים וחצי לקבל את האישור, והכל מוכן, לא איזה מין דבר שנזרק לחלל האוויר באיזה תכנית מהיום למחר ונסגר באישון לילה, אלא שש שנים נעשה, קיבל את האישורים, קיבל את ברכת

העיריה, קיבל את ברכת רשות העתיקות ונעשו כל השינויים בהתאם, ותראו איך מוצג על תכנית מחשב בשטח עצמו.

דב שילנסקי: זה יעשיר את מחשבתנו ונראה אותו.

דובי טל: רק לחבר גם את הדברים שלכם אחרי שדיבר עו"ד

מירון ואחרי מה שאתה דיברת. אנחנו החלטנו בישיבה

הקודמת, ברשותך היו"ר פשוט לחדד את הנקודה.

אנחנו רואים את עצמנו כשליחי עם ישראל באמת בצד החיובי של מה יהיה שם לגבי היעוד, אז כל באמת הנאומים האלה הם יפים וקראנו גם את הצדדים המשפטיים.

יש לכם הצעה מה, עזוב עכשיו מי, פרטי לא פרטי, הדעה שלכם שצריך להיות ציבורי ציבורי. מה אתם חושבים שצריך להיות היעוד של המקום, זה מה שהיינו רוצים לשמוע, אם יש לכם עמדה בעניין.

דב שילנסקי: זה יהיה בסרט.

עודד וינר: תוך כדי הצגה אנחנו נגיד.

דובי טל: תספרו לנו מה אתם רוצים.

דב שילנסקי: אני קראתי בחומר שאושרה תכנית להקמת הרבנות

הראשית ובין הדין הרבני.

עודד וינר: תוך כדי הצגת הדברים נסביר.

דב שילנסקי: מה קרה עם זה.

מרדכי אליהב: תוך כדי הצגת הסרט אנחנו נבהיר את הדברים.

דב שילנסקי: בבקשה נראה את הסרט.

מרדכי אליהב: בראש ובראשונה רק כדי לחדד לנוכחים על מה אנחנו

מדברים אז אנחנו לרגע נפנה לכאן ואנחנו מדברים

פשוט על השטח הזה. אם הוא לא הכתל המערבי זה שימוש ציני בחוק הרי. גם

אם הגבול עובר פה זה הכתל המערבי לכל דבר ועניין.

זאת אומרת השאלה הראשונה היא, האם מדינת ישראל תחליט שזה לא כתל

מערבי ולכן בשביל כסף מוכרים את זה או לא.

אם מחליטים שנותנים את זה ליעוד כלשהו, או לניהול של עמותה פרטית כלשהי כי זה לא כתל מערבי, כי הגבול הדימיוני עובר פה זה שאלה אחת. אם מחליטים שאנחנו נציגי עם ישראל ועם ישראל בשביל שום הון שבעולם לא יתן את השטח הזה לשום גוף שמחר יכתוב שם אני לא רוצה להגיד מה כדי שזה לא ישמע חלילה, אחר יכתוב נ.נ. נחמן מאומן, והשני זה והשלישי זה, אין לזה סוף, זה הופך להיות שטיבל, כי הגבול הדימיוני של הרובע, פאתי גבול הרובע זה רחוב התמיד, זה לא רחבת הכתל זה רחוב בתמיד ברובע. אני שגר ברובע שנים רבות וחי את הכתל כנשמתי לא ראיתי את זה בחיים רחוב התמיד, לכן כאמת זה שונה במרכז ואכן הכוונה לרחוב התמיד א', רחוב התמיד ב'.

דב שילנסקי: תקצר את הסברריך, כבר נאמר.

מרדכי אליהב: עכשיו באשר לתכנית הכוללת. מה שעודד אמר, כדי לעבוד על תכנית כוללת ברחבת הכתל המערבי הוכנה איזשהי פרוגרמה שהיא נותנת את רחבת הכתל, זה הכתל המערבי כאן, כשהמבנה הזה עליו מדובר, מה שנקרא כאן משכן רבני ישראל ועוד מעט אני ארחיב.

דרך אגב זה כבר לא יכול להיות בצורה הנוכחית שלו, כי אחרי שנה של דיונים אגף העתיקות הוריד חלק ממנו ובכל החלק הזה אין אישור בניה ולא יהיה בחיים אישור בניה.

פה צריך להבין כשאני אומר 6 שנים זה להביא אדם אדם לסיוור סיוור, זה ע"מ/9, זה שינוי תב"ע, זה לא פשוט ולא סתם. מהנדס העיר כותב פה שגופים פועלים בנושא הזה ולא יעלה על הדעת למכור בלי להתייעץ, בלי לראות ובלי להתחשב בכלל העניין הזה, ולא בכדי הוא כותב שכזה דבר זה הונאת הציבור. הוא כותב את המכתב הזה וכדאי לעיין בו בכל אופן. הלאה, זה אדם אדם, זה איש איש, זה המבנה.

- המבנה הזה מהו המבנה הזה?
זה המבנה שעליו מדובר על השטח, זה התכנית שלנו
שאושרה. המשרד שבו ישבתם הוא פה, כאן ישבתם מול
הכתל.
- דב שילנסקי:
מרדכי אליהב:
אבל קודם ראינו תמונה אחרת.
לא, זה התמונה הכוללת. אני אחזור. המבנה הזה. פה.
הכתל המערבי, זה עזרת גברים וזו עזרת נשים.
מצד ימין זה ההדרה כן?
וזה בדיוק מול הכתל המערבי, מה שנקרא הרובע
היהודי רחוב התמיד.
ברור.
ברור, יפה.
פה ישנם מבנים קיימים.
נכון, כל המבנים האלה הם קיימים וזה מודל שקול
שהייתי צריך להציג אותו בפני העירייה, בפני אגף
העתיקות.
- דב שילנסקי:
מרדכי אליהב:
מה רשות העתיקות הורידה אם אפשר לדעת.
את כל החלק הזה, את כל פאתי הסלע, הם הורידו את
הגובה. כל הריבוע הזה אין אישור לבנות ולא יהיה
בו בחיים אישור לבנות. הבניין נגמר מכאן ועד כאן.
אני חוזר לתמונה הארוכה יותר, אני אלך לתמונה הברורה יותר. הבניין
יהיה מכאן ועד כאן, כולל המשרד של משרד הדתות שגם הוא רחוב התמיד של
הרובע היהודי.
- זאת אומרת שהמבנה היום מתחת לישיבת אש התורה,
אבל שם לא יבנה.

- מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: לא יבנה על הצוק, אגף העתיקות מתנגד.

איפה שראינו את המחיצה הזאת שם בונים, שם לא
יבנה?
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: שני שלישי ממנו, שני שלישי לא, יבנה, שלישי כן, הם
טוענים שזה סוג ארכיאולוגי ולא יתנו אישור לבנות
בחיים. זאת אומרת המכנה המדובר כולל את המשרד של משרד הדתות, כולל את
המשטרה, כל זה כולל אותו הוא מפה ועד פה.

כמה מטרים בשטח?
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: אני לא רוצה להגיד משהו.

בערך פלוס מינוס.
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: אני לא זוכר ואני לא אשלוף לך. אני רוצה להגיד
לא אני לא זוכר. חביבה על התשובה לא יודע.

וכמה קומות?
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: אני חושב 2 קומות כמפלס עליון. חלק פה הולך
למשטרה.

המשטרה זה בחלק?
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: המשטרה היא פה, שהיא צריכה לקבל את התצפית שלה
ואת השליטה שלה.

זאת אומרת המפלס העליון שייך למשטרה.
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: כן, כל זה גם, זה חלק מרחבת הכתל.
דב שילנסקי: אין דומה ראיה לשמיעה, לשמוע אנחנו שומעים
הרבה.
מַרְדְּכִי אֱלִיהֶב: לא, שאלתם מה היעוד. לגבי היעוד, המבנה נקרא
משכן רבני ישראל לא בגלל שהרעיון הוא שמשרדי
הרבנות הראשית יעברו לכאן, לא יעלה על הדעת.

דב שילנסקי:

למה לא יעלה על הדעת?

מרדכי אליהב:

בגלל שלא יתכן ואין פה מקומות חניה לא למחלקת כשרות, לא למחלקת דת, לא לכל המשרדים שלא

מעניינים את עם ישראל.

הרעיון היה שהחלק העליון פה יהיה משרד ממלכתי של רבני ישראל. הרבנים הראשיים מקבלים אורחים רשמיים ולא עושים את זה בבנק יחב אלא מול הכתל המערבי, זה ממלכתי רשמי, וכל יתר החללים ישרתו כיתות שבאות לכתל המערבי כחלק. אני אתן לכם רק דוגמא כדי להבין במה מדובר, כחלק מחומר של מרכז מידע לדוגמא שאנחנו רוצים לתת לכיתות, לחיילים שבאים לעשרות ולאפים אלינו ורוצים לתת להם את הדוגמא. יש פה המון תמונות, יש כאן המון חומר ארכיוני, עדויות לכיבוש הכתל. כל הדברים שבאים לכתל המערבי והנוער צמא לדעת מי בנה, מה בנה, איפה, איך, כיסופים, ערגה, כל זה של עשרות קבוצות שבאות אלינו לכתל המערבי, לצורך העניין הם באות למנהרות הכתל. ילדים פה כותבים וצריך לרגע להכנס לעניין הזה. ילדים פה כותבים שבמשך טיול זה ראיתי המון דברים שמעולם לא ראיתי, הכתל המערבי. ילדים פעם ראשונה בכתל. 25% מהחיילים היו בכתל, 75% לא היו בכתל, הם באים ורוצים ללמוד קצת יותר לעומק, לא רק לבוא לבקר, מי היה, מי בנה. זאת אומרת כולו עם ישראל פרופר, המסרים הם עם ישראל כי זה חלק מהכתל, לא גוף מסוים שרוצה להאיר את זה בזווית איקס או בזווית ווי, ויהיה הגוף אשר יהיה, אין לנו חס וחלילה.

דב שילנסקי:

אנחנו מאוד מכבדים אותך אבל אני אומר לך, אם

תתמצת אז יהיה בפרוטוקול יותר קל לקרוא את

הדברים.

דובי טל:

תתמקדו מה לדעתך צריך להיות פה.

דב שילנסקי:

תענה לו על השאלה.

עודד וינר:

דובי שאל מה לדעתנו צריך להיות פה. אם ראיתם את

התמונה הכוללת, אנחנו בחשיבה מתמשכת ועמוקה

בהתיעצות עם הרבה מאוד גורמים ראינו את כל המערך כולו כמכלול שלם, כשהמבקר ודיברנו על זה, רבים מאוד מהמבקרים ומבקרים בכתל המערבי למעלה מ-4 מיליון איש בשנה. רבים מאוד באים. אלה שמתפללים באים להתפלל, שמים את הפתק או לא שמים את הפתק, שופכים סליחה בפני בורא עולמים והולכים הביתה.

באים הרבה מאוד מבקרים, הרבה מאוד תיירים, אנחנו רוצים שהם גם יבואו ויצאו עם משהו, שיצאו עם מטען.

דב שילנסקי:

את זה הוא כבר אמרת.

עודד וינר:

לכן אנחנו ראינו מערך כולל ומכלול שנשלב את כל

המערכות. בזה אנחנו משלבים את מנהרת הכתל, את

מרכז המבקרים שאנחנו בונים עכשיו בהשקעה של 2 מיליון דולר, מרכז יפהפה, שם יותר יהיה אודיו וויזואלי רקע של ירושלים מאז ועד היום, שהמבקר יחיה את המקום, יהיה בתוכה, והבניין הזה שקראנו לו משכן רבני ישראל גם כשם ממלכתי מייצג לא בכדי. אנחנו רוצים, קבוצות באות, חיילים באים, תלמידים באים, זה מקום שאין מקום לשבת, אין מקום קצת ללמוד בספריה תורנית, קצת לראות בעין, איך אמרת טוב מראה עיניים ממשמע אוזניים, לראות קצת מהאוצרות הצפונים של עם ישראל שאנחנו נביא להם את זה לשם, חדרי לימוד, חדרי עיון, חדרי הרצאות, ביחד עם מקום שבו רבני ישראל יוכלו לקבל בצורה מכובדת את הרבנים הראשונים לישראל את הבאים אליהם.

לדוגמא בשלושת הרגלים כשאנחנו בונים אוהל בחוץ ויהיה אולם מיוחד מכובד לצורך הדבר הזה, וכלה להבדיל שבא הדלי למה לכתל לפני זמן מה

ואתה מקבל אותו באיזה מן משרדון, שם יהיה משרד כראוי למקום הקדוש ביותר לעם ישראל.

שמואל רבינוביץ: בחול המועד מדי שנה כבוד היו"ר יושבים הרבניים הראשיים ומקבלים קהל. לצערי אני גם צריך להצלות בשמש גם שם, והם יושבים בסוכה או באוהל בחול המועד פסח, והמטרה היא שהרבנים הראשיים ישבו במקום שיוכלו כל הקהל לעבור במקום הזה.

עודד וינר: כולל אולם כינוס ל-500 איש שישמעו הרצאות בענייני הכתל.

רב שילנסקי: יש לי עוד שאלה והשאלה שלי היא כדלקמן, באים הרבה אנשים ובפרט בשני וחמישי באים ילדים להנחיל תפילין בפעם הראשונה, ובאים הסבא והסבתא והדוד והדודה, אחר כך הם באים עם צידנית, מתישבים על הריצפה ושם עורכים כיבוד, אני חושב שזה צריך להיות יותר מכובד.

ב. שאלה מאוד פרקטית ליצורי אנוש. השירותים צריכים להיות בצורה יותר מכובדת, האם זה בתכנית שלכם?

מרדכי אליהב: קודם הקטע של הכיבוד. מתוך החיים בכתל יש בכל יום שני וחמישי 70 בר מצוות, ויאמין לי כבוד

היו"ר אנחנו מאוד רוצים לתת את השירות הזה, אבל אם יהיו חדרים לקידושין בתור מי שמכיר את זה זה חדרים לפרוטקציונרים, כי 70 חדרים שמתחלפים כבר מצוות בדיוק בשעות האלה, הכתל לא יכול לתת את השירות הזה, זה בלתי אפשרי. זה נכון שצריך, אבל מה אפשר לעשות, אני יודע איך זה. אז למי שיש קשרים יהיה לו ולמי שלא לא, צריך לחיות את הכתל ואת המשפחות הבאות, ולראות מי זוכה ומי לא זוכה, אין מזה מנוס.

רב שילנסקי: אין מנוס אפילו לזה שיהיה שם איפה שהוא לשתות כוס מיץ, כוס מים.

מרדכי אליהב: באופן כללי, ברגע שהולכים על מכירה של משקעות

ודברים כאלה ברכת הכתל א. זה בניגוד לחוק, כי

אסור לעסוק שם במסחר, כי זה חלק באמת ממקום קדוש.

ב. נפתחו מקומות מאוד קרובים אל הכתל בקיוסקים, שהיום ב-50 שניות

אפשר ללכת ולקנות, או לעלות לעיר העתיקה.

זאת אומרת להפוך את זה למקום של מסחר אני חושב שבאופן כללי לא היה

רצוי, אפשר, אני לא יודע, זה שוב להוזיל את העסק.

עודד וינר: אני אשלים רק במשפט אחד. קודם כל אנחנו יודעים

מה קורה במקומות קדושים אחרים בהם מותר הדבר הזה

ולאן זה מוביל, זה פשוט דבר בלתי נשלט, לא ראוי, לא לכבוד האתר ולא

לכבוד המבקרים.

בכתל היה תקופה מסוימת הכנסת אורחים, ובאמת לכאורה מטעמים

פילנטרופיים גרידא לפתור את בעיתם של כל אלה שאין להם ורוצים לשתות

משהו, כוס תה חם ולהבדיל משהו קר בקיץ.

אני לכל חברי הועדה, מה שהיה שם ואני אראה לכם יש לי תיק כזה על

הנושא הזה, שהמשטרה כבר לא יכלתה לשאת את תלונות הציבור.

אנחנו ניסינו עוד למשוך כי אמרנו רחמנים בני רחמנים כל ישראל ובואו

נעשה משהו למען הציבור בעניין הזה. הלכלוך שהצטבר שם מדי יום, העובדה

שהמשטרה ביקשה כי מעבר ללכלוך גם היו דחיפות ומכות ומי ראשון וכו',

ומי לא התערב בעניין הזה, כי ניסינו איכשהו למשוך הרבנים הראשיים

וכו', פשוט שמו לדבר סוף, כי אי אפשר היה לשאת יותר את החרפה. זה

ממשיך למעלה ואפשר לראות את התוצאות.

עודד וינר: שאלת על השירותים אני רוצה לענות. אז שירותים

ברוך השם לפני שנתיים נבנו בכתל המערבי ואני

אראה בדיוק איפה, בדיוק בכניסה, זאת הכניסה נבנו כאן שירותים חדשים

ממש כמו במלון המלך דוד, הכפלנו את התאים, שלשנו את התאים כך שכרוך

השם, כמוכן שאם יצטרכו עוד אנחנו נשמח להציג עוד, אבל שוב מתוך ראייה של רוחות הציבור אנחנו פיתחנו את השירותים.

הרב רבינוביץ: אני חושב שאני מסכים עם מה שאמר עודד, יש בעיה,

אני עכשיו לוקח את הכובע השני של האחריות על המקומות הקדושים בכל הארץ. כל מקום שמותר בלי הגבלה להכנס ולאכול המקום נהיה למעשה למסעדה אחת גדולה, אנשים מתפללים, אנשים לא מנקים את האוכל והדבר הזה נעשה לאיזה ערבוביה מאוד מאוד לא רצויה.

אם הועדה תחליט שבמקום הזה כן צריך להיות איזשהו משהו כיבוד הדבר הזה צריך להיות עם תקנות מאוד ברורות. הדבר הזה מאוד מסוכן, צריכים מאוד לחשוש מה התוצאות שלו. הדבר הזה לא רצוי מלכתחילה. זאת בעיה, יש דרישה של הציבור אבל צריכים לראות את התוצאות, ותוצאות אפשר לראות במקומות אחרים.

רב שילנסקי: אני רק רוצה להגיד לחברי הועדה, שאלות אפשר

לשאל, להביע דעות זה אנחנו בינינו נדון.

שמואל שקדי: יש לי כמה שאלות. א. אני ראיתי כאן בעתירה שלכם

'לבג"ץ את הנושא של הרבנים הראשיים, מצד אחד

אנחנו שומעים שבעד, מצד שני אנחנו שומעים נגד. מה אתם שמעתם, כלומר

אני רוצה לדעת איפה הנושא הזה עומד משום שהרבנים הראשיים יש להם גם

מה לומר כאן. גם מה שראיתי כאן אני מבין שהמשרדים לא יועברו לכאן אלא

זה ישאר, שכל מי שמגיע לירושלים מיד יראה את הרבנים הראשיים.

חשוב לי לשמוע מה דעת הרבנים הראשיים, בודאי אנחנו נשמע אותם, אבל

חשוב לי לשמוע מה אתם אומרים.

הדבר השני, התכניות האלה, מה רמת ההתכנות שלהם, האם הוגשו כבר

לועדות, יש היתרים, יש תכניות, או זה בשלב של דיבורים.

הדבר השני, מקורות תקציביים לבנות את הדבר הזה, האם יש סיכומים, האם

יש הבטחות, האם יש מקור תקציבי לבנות את הדבר הזה, או שאנחנו מדברים

ונוכל להתווכח המון זמן והשטח מול הכתל ישראל שומם.

הדבר השלישי. האם מישחו יכול לומר כתב"ע - תכנית בניין עיר השטח הזה מסומן חום, כתום, ירוק, למה הוא מסומן, למה יעודו, האם אתם יודעים בדיוק להגדיר למה יעודו של השטח הזה.

הדבר הרביעי שזה כאן אני אומר, אני חושב שיש חשיבות גדולה, מה שהתלבטנו בפעם הקודמת, יש חשיבות גדולה גם לשמוע את מהנדס העיר ירושלים בנושא הזה שאני מבין שהוא היה שותף לדבר הזה.

עודד וינר: כאשר לדעתם של הרבנים הראשיים קטונתי ואני ראיתי

שהיו"ר כבר באחד הדיונים וידא שהועדה הנכבדה תשכ

עם הרבנים הראשיים עצמם, ואם אתם שומעים מפי הגבורה מי אני שאדבר בשמם, אבל בכל אופן אימר מילה אחת.

אנחנו ישבנו עם הרבנים הראשיים לאחר שגם אנחנו שמענו את השמועות ואת המכתבים, ולא איתם בלבד אלא עם כמה אחרים.

באו לרבנים הראשיים ברעיון, הרבנים הראשיים לא ידעו שמדובר בשטח הזה גופה, דיברו איתם על רעיון לתת פתרון כללי למצוקה בסביבת הכתל, הם ברכו וגם אני מברך שיהיה פתרון למעלה ברובע היהודי ברוכים יהיו. הם לא ידעו שמדובר באיזור הזה, ואני דיברתי אישית גם עם הרב לאו, גם היועץ המשפטי ליחר בטחון כי אולי עדות עצמו איננה מהימנה כי אני נוגע בדבר, דיבר גם איתו. דיברתי עם הרב בקשי.

מספיק אם אני אצטט רגע מהמכתב של גדליה שרייבר מנכ"ל הרבנות הראשית שלא הוציא את מכתבו שלו על דעת הרבנים הראשיים. הוא כותב ואני אקרא. "אני פונה אליכם בקריאה ובדרישה לבטל את המכרז, לאשר ולהודיע לנו כי השטח מיועד לבניין הרבנות הראשית בית הדין הגדול, ואין לנו כל כוונה לשנות את יעודו. אנו משוכנעים כי פרסום המכרז נבע מחוסר ידיעת העובדות וכי המכרז יבוטל מיד והשטח יחזור ליעודו הקודם". זה באשר לרבנים הראשיים.

עכשיו כאשר לעיריה מר שקדי שאתה נמנה על חבריה הככירים. מדובר במגרש בשטח רחבת הכתל, שני השטחים האלה הם נכסים ציבוריים החשובים ביותר

למורשת ישראל, זה כותב מהנדס העיר. החברה לפיתוח הרובע היהודי בהיותה חברה ציבורית ממלכתית לא היתה רשאית על דעת עצמה וללא ההתיעצות עם הגורמים המוסמכים לעשות מעשים כאלו. לא יעלה על הדעת.

אני אקרא משפט קודם שלא יחשבו שאני לא קורא. "רחבת הכתל אף היא מנכסי הציבור החשובים ביותר לעם ישראל. בעבר הוצאו מספר תכניות אולם עקב הרגישות הציבורית הם נשארו תכניות ולא מומשו".

שמואל שקדי: עודד לא שאלתי את השאלה הזו.

עודד וינר: אז אני אענה לך. עיריית ירושלים בשיתוף עם המשרד

לענייני דתות, משרד התיירות, החברה לפיתוח מזרח

ירושלים והמרכז הארצי למקומות קדושים עסוקים זה 3 שנים בכנת תכניות לחרבת הכתל, כולל השטח אודותיו פרסמתם מכרז, מן הראוי היה להתייעץ עם אחד הגופים האלה לפני פרסום המכרז וכך אנו מקוים יהיה להבא.

ישכנו עם כל הועדות המקצועיות בעירייה, את זה עשינו בעצה אחת עם כל מי שחושב שזאת הדרך הנכונה קודם כל להוציא ולפתור את הבעיות המקצועיות. אגף העתיקות כבר יש לי את זה ביד שכתוב, שאלת אם יש מסמך, התכנית שהוצגה מאושרת, זה לא ידעו, מאושרת כבר, שהם היו המכשירים האחרונים זה כבר מאושר, 3 שנים של עבודה.

שמואל שקדי: אני שאלתי לגבי התכניות. התכנית מאושרת כאן אני

מבין על ידי רשות העתיקות, כלומר היא לא מאושרת

עדיין ברמה.

עודד וינר: לא סופית.

שמואל שקדי: סליחה?

עודד וינר: ברמה העקרונית.

שמואל שקדי: א. שאלתי לגבי הגדרת הקרקע לא קיבלתי תשובה. אתם

לא חייבים, יכול להיות שתמציאו לנו תשובה אחרי

זה, האם זה מוגדר כקרקע חום, כתום, איפה זה נמצא, יש לזה נבקא מינא

עצומה, זה עצומה, זה דבר אחד. גם לשימוש של זה, לרמת השימושים של זה.

הדבר השני, באיזה רמה מעבר לזה שזה קיבל אישור של רשות העתיקות, האם זה עבר ועדה כלשהי סטטוטורית בעיריית ירושלים.

עודד וינר: עדיין לא. אני חייב לו תשובה בקשר ליכולת שלנו לממש את התכנית.

באופן עקרוני ואתה מכיר את העולם הזה קצת, אתה לא יכול לבוא לתורם ולדבר איתו על דברים אמורפיים לפני שיש לך את האישורים ביד, ופה בגלל שזה המקום הרגיש ביותר בארץ ישראל כל דבר הוא עקב בצד אגודל. מספיק אם אני אתן רק דוגמא אחת.

בכתל עשינו על דעת המשטרה ועל פי דרישתה את ביתני הכניסה לרחבת הכתל מהביתנים הישנים, מי שזוכר הרעועים, עשינו מבני אכן כתכניות נפלאות. לקח קרוב ל-5 שנים עד שקיבלנו את האישורים, כיוון שאין תב"ע מוגדרת לרחבת הכתל.

לא זו בלבד, אני הייתי עם סגן מפקד מחוז ירושלים בועדה המחוזית ובאנו עם אישור בטחוני גם של משרד הבטחון שזה אישור חריג מה שנקרא ולא זקוק לאישורים הרגילים, הם דחו אותנו לחזור בדרך הרגילה. רק עכשיו זה מומש, לאחר כערך 7 שנים של עבודה.

לכן היינו צריכים כדי לבוא לתורם אנחנו צריכים לבוא עם תכניות ספציפיות כדי להגיד לו כזה ראה וקדש מחר אפשר להגיד.

למרות מה שאמרתי עכשיו אני יכול להגיד לך מניסיון בניגוד למקומות אחרים ששם זה קצת יותר קשה, בכתל הנחתום במקרה זה יכול להעיד על עיסתו. ברשותך בצניעות הראויה.

מנהרות הכתל סדר גודל של כ-6 מיליון דולר, הכל כספי תרומות ואם לא יותר, וכולם מכירים את מנהרות הכתל ומי שלא מכיר אני ממליץ לכולכם לבוא ולהתרשם.

מרכז המבקרים שעומד כרגע בעיצומם של ההשלמות ותכניות הבניה המאושרות על ידי העיריה, תרומה של 2 מיליון דולר נבנה. יש לנו הבטחה שכרגע שהתכניות תסתיימנה גם פה אנחנו נוכל להשלים את זה ללא כל בעיה אם ירצה השם.

שמואל שקדי: כסף ציבורי יש סיכום על משהו?

עודד וינר: יכול להיות שלא נצטרך את זה אפילו, למרות ששר הדתות הפתיע לכו בכוחכם זה והושיעו את ישראל.

כסף לא תהיה הבעיה, אני מקוה להושיע את השר מההתחייבות הזאת.
שמואל שקדי: עוד שאלה קטנה. ליד, בסמוך יש בניה גדולה של אש התורה.

עודד וינר: למעלה.

שמואל שקדי: בדיוק מעל, זה גם נושא לשטח הזה.

עודד וינר: מעליו.

שמואל שקדי: זה נושק לשטח, זה בתיאום איתכם. זה גם מול הכתל, אז זה נכון שזה בזוית מול הכתל, האם אתם הייתם בתמונה, האם דיברו איתכם בעסק הזה, האם הייתם שותפים, האם חיוויתם דעתכם בנושא הזה. כי מול הכתל נכון שזה בזוית אבל זה גם אש התורה שלוקח את כל העסק הזה.

עודד וינר: שמוליק זה לא רק מול הכתל, מול הכתל יש גם בתים

למעלה, מה זה מול הכתל, תלוי איפה אתה נמצא.

עו"ד יצחק מירון: יש פה בעיה חוקית מסוימת שאמרת והיא גם מתיחסת

לשאלה הזאת שאתה שאלת האחרונה. למרכז הארצי

למקומות הקדושים אין סי בחלק מהדברים למרות שאולי צריך היה להיות לו, אבל באמת באש התורה כשהם עשו את הבניה הם נזקקו לעבור דרך המגרש הזה שאנחנו מדברים עליו, המגרש נשוא כל הדיון הזה והשטח הגובל לו, ואז הם באו אלינו וביקשו את הסכמתנו. הם היו צריכים לעשות שם איזה רמפה ולגשת דרך שמה, אז אנחנו הודענו להם שאנחנו לא נתנגד בתנאי שהם

יתחייבו להרוס את זה, שזה רק לתקופה של חודשיים או שלושה והם יתחייבו להרוס את מה שהם עשו שם. לאחרונה אנחנו בהתדיינו איתם כי הם השאירו את זה יות זמן, אבל הכל היה בתנאי אחד, שהם לא יכנסו לתוך המגרשים האלה, לתוך המגרש הזה שעליו שאנחנו מדברים ולא יפלו לתוכות.

אז הסתבר שבלי ידיעתנו יש להם איזשהי טענה על פסק דין כתוצאה מאיזה בוררות שהם ניהלו על כמה מטרים שהם יכולים להכנס לתוך המגרש הזה. הודענו שאנחנו לא רואים את זה כמחייב אותנו.

מה קורה, חוץ מהדברים הרגילים שאתה רגיל בתור חבר מועצת עירייה מבחינה טטוטורית שזה תכנית בניין עיר ובעלות על מגרש, אז יש פה לגבי רחבת הכתל תקנות שחלות על רחבת הכתל וזה תקנות שהותקנו אחרי מלחמת ששת הימים, הם עברו אחר כך רביזיה יותר מאוחר.

מיד אחרי מלחמת ששת הימים ממשלת ישראל הודיע, היא יצרה חוק שנקרא חוק המקומות הקדושים תשכ"ז-1967 כדי לודא שכל המקומות האלה יהיו בעצם מקומות ממלכתיים והנגישות אליהם תהיה תחת פיקוח ממלכתי, עם זה שהם יהיו פתוחים לכל הציבור, כדי להדגיש כמה זה שונה ממה שהיה קודם וגם כדי לקיים אמנות בינלאומיות.

מתוך התקנות שנוצרו מכח החוק הזה נוצר גם התפקיד של הרב רבינוביץ, תפקיד שנקרא הממונה על המקומות הקדושים, ויש שם בתקנות הגדרה מה זה רחבת הכתל, ובאופן חריג רחבת הכתל מוגדרת בתקנות האלה בתור הכתל המערבי ורחבתו לרבות כל מבנה וכל מעבר עלי או תת קרקעי שהכניסה אליהם היא מתוך הרחבה, וזה ההבדל בין אש התורה לכין. אש התורה הכניסה מחוץ לרחבה, כל מה שהכניסה מחוץ לרחבה חלות עליו התקנות. מתעוררת בעיה למשל של תפילה של רפורמים, אם הרפורמים ירצו להתפלל במגרש הזה אז תחת הפיקוח של הממונה על המקומות הקדושים, כי לפי התקנות יש לו זכות לתת הוראות איפה מותר לאכול ברחבה ואיפה מותר לעשות כל דבר אחר. זה לגבי הצד המשפטי.

הנושא של הבעלות עצמה, הבעלות של השטחים, לא רק השטח הזה, אני חושב מרבית השטחים ברובע היהודי ולא רק ברובע היהודי הם של בעלות מדינת ישראל, כאשר יש חכירה לחברה לשיקום הרובע, זה החברה שבעצם הוציאה את המכרז. אלא שהחכירה שלהם היא בעצם כנאמנה של הציבור, כי הרבה מהשטחים האלה יש להם מעמד מיוחד, למשל שטחי החפירות הארכיאולוגיות. יש שטחים בעיר דוד שהם שטחים של חפירות ארכיאולוגיות, אז אי אפשר לקחת בין אם זה החברה הזאת או בין אם זה חברות אחרות ממשלתיות שהעמידו לרשותם אז זה כפוף להוראות שחלות על מקומות של עתיקות ומקומות ארכיאולוגיים. אותו דבר גם פה. והעובדה שהחכירה היא לחברה לשיקום הרובע היהודי לא מנעה מזה שבמשך כל השנים, וזה מה שאנחנו טוענים, החברה לשיקום הרובע היהודי פעלה ביחד איתנו לגבי היעוד הספציפי של השטחים שהם בתוך הרחבה, לכן יש פה לא רק את שאלת הבעלות הפורמלית אלא גם שאלת הנוהג הציבורי והכללים הציבוריים שנהגו, והטענה שלנו שעובדתית בכל התכניות האלה החברה לשיקום הרובע היתה מעורבת בצורה מיוחדת לתכניות האלה והיתה מעורבת והכירה אותם, הם לא נעשו כהסתר כמו שאולי אפשר לשמוע כאן, ובעיקר אנחנו באים ואומרים שכאשר באים להחליט מה לעשות שם, אני מניח שאנחנו תיכף נשמע את האלטרנטיבה, כי אני רוצה להזכיר שכל האלטרנטיבה היא שהגורם הפרטי שיזכה במכרז הוא גם יגיש את התכניות בכלל שם. עוד אין תכנית בכלל אלטרנטיבית, התכנית היחידה בכלל שמישהו מדר עליה זה התכנית שלנו.

הדבר האחר, זה פשוט קבעו פרוגרמה לאיזה פונקציה שנקרא מקום להכנסת אורחים או לביקור אנשים, גם בודאי אין שום תכנית, אף אחד אפילו לא התחיל לבדוק לא עם ארכיאולוגיה ולא עם שום דבר אחר מה יעשו שם.

לכן אני אומר מבחינה זו, ולזה יש גם משקל משפטי, הנוהגים והנוהלים שהיו במשך כל השנים במקום הזה, וגם לגבי בניינים אחרים ומקומות אחרים כמו מרכז המבקרים עצמו הם דברים שיצרו נוהג מחייב, והחברה לשיקום בעניין הזה היא בעצם נאמנת של הציבור לגבי השטח הזה.

עכשיו אני שוב רוצה בצד המשפטי. אני דוקא שמח מאוד לכיוון של הדיון ולכן לא הייתי רוצה כל כך לרדת לצד המשפטי. אני רק לא יודע, מאחר והיו"ר קובע בעצם את הנוהלים, יש לי הרבה מאוד מה להגיד על הדרך שנעשה המכרז, והכי גרוע על מי שזכה במכרז שזה גובל בשערוריה ציבורית.

אני מבין שאדוני רוצה קודם כל להתרכז במהות של לאן הולכים. אז פשוט אם זה יתעורר אני אשמור לעצמי את הדברים האלה, ולא רוצה כעת, אני דוקא בכוונה רוצה קודם כל ללכת בדרך שאדוני קבע. נקבע את היעוד האלטרנטיבי או האפשרויות ואלטרנטיביות לשטח ואת המדיניות ורק אז ניכנס לשאלה שיש לי הרבה מה להגיד איך נעשה המכרז הזה.

יש לנו יותר מהסתייגות לגבי הדרך שדברים נעשו בפועל. גם כאמת זה לא היה מכרז אמיתי ומי שזכה בו הוא לא ראוי, אבל כל זה אני מבקש לשמור על זכותי לדבר על זה אם נעבור לנושאים האלה. כרגע אני אשמח דוקא לעבוד בנתיב שכבודו קבע.

דב שרנסקי: עכשיו בבקשה עו"ד אקסלרוד תציג את עצמך ואת מי אתה מייצג.

עו"ד אקסלרוד: אני היועץ המשפטי של החברה לשיקום ולפיתוח הרובע *

היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ, שזו חברה ממשלתית, המניות שלהם בידי שר השיכון וראש הממשלה.

אני כאמת לא ארחיב בנושא המשפטי ואני אכבד את המסגרת הזאת שבה אנחנו מדברים.

אני רוצה קודם כל להקדים ולומר כמה מילים על מה ששמענו כאן בעיקר מפיו של מר וינר ואני גם אמרתי לו את זה באופן פרטי.

אין לי ספק, אמנם ההיכרות שלי איתו היא שטחית ומועטה, אין לי ספק שהדברים שהוא אמר הם דברים שהוא אמר אותם מדם ליבו ומאמונתו הכנה והוא באמת בא ורוצה להאמין, ומבחינתו הוא באמת רואה את הדבר הזה כמחלוקת שאין ספק שהוא צודק בה.

אני רק אומר איפה לפי תפיסתי הטעות הקונספטואלית.
אין כאן מצב שצד אחד באמת רוצה את טובת עם ישראל ולשמר מכל משמר את
הערגה והכיסופים של הנוער, וצד אחר חלילה רוצה לעשות איזשהו מעשה
ציני ולעשות משהו אחר.

הנושא הוא בעצם עניין של תפיסה והשקפה, והתפיסה וההשקפה היא קודם כל
מי הדובר ומה מעמדו, שזה דבר שעם כל הכבוד לראיה האוניברסלית
והגלובלית והכוללת אי אפשר להתעלם ממנה, אי אפשר להתעלם מההיבטים
שאני לא הייתי רוצה לקרוא להם משפטיים אבל העובדתיים.

מי בעצם אחראי לעשות מה, גם מבחינה מנהלתית אדמיניסטרטיבית ציבורית
אקדוקטיבית, למי יש את הסמכויות ולמי יש את הרשות לתכנן ולעשות
דברים, איזה שיקול דעת יש לו, האם באמת לחברה שהיא בעלת הזכויות
בשטח, החברה הממשלתית שהופקדה לנושא הזה, או גוף שתיכף אני אומר איך
אני רואה אותו, עם כל הכבוד שאני רוחש לו.

דב שילנסקי: אולי בקריאת ביניים, המשכעת הזו שמסומנת פה תחת
06.

עו"ד אקסלרוד: אין מחלוקת וגם הם לא חולקים על כך.
דב שילנסקי: אני ראיתי שאין מחלוקת, אבל אני רוצה שיהיה כתוב
בפרטוקול.

עו"ד אקסלרוד: הזכויות המשפטיות הן לחברה לשיקום ולפיתוח הרובע
היהודי.

דב שילנסקי: הבינונו מהתגובה שאין מחלוקת, אבל רציתי שזה
ירשם בפרוטוקול.

עו"ד אקסלרוד: עכשיו הנקודה השניה שעליה אני רוצה לדבר, מעבר
לנושא של מי הוא כל גוף ומהם סמכויותיו
המנהלתיות בשטח היא בעצם מהו השטח, כי אנחנו מקבלים כאן את התפיסה,
אני לפחות קיבלתי את התפיסה שגם מר וינר וגם מר אליהב קצת נסחפים

ועוד מעט הכל יהיה, כל הרובע היהודי יהיה אולי חלק מהמקומות הקדושים.

אנחנו יכולים בשיטת הכרסום האיטי להמשיך הלאה ולראות שהכל זה שטח קדוש. מבחינתי כל ירושלים היא קדושה, אבל מה לעשות שבא החוק והגדיר מהם המקומות הקדושים, הכתל המערבי הוא קדוש ורחבת הכתל היא קדושה, כך הוגדר באותן תקנות שאליהם הפנה עו"ד מירון. עו"ד מירון יודע, מטיב לדעת ממני.

דב שילנסקי: אבל שמענו שגם המקומות שהכניסה.

עו"ד אקסלרוד: אני מידע אכנס לזה. התקנות הללו שהותקנו לפי

זכרוני לראשונה בשנת 1970 נכון? אז לתקנות הראשונות צורפה אפילו מפה, והמפה הזאת אם היא לא נמצאת בפני הועדה אני אדאג להמציא אותה. המפה גם מציינת במפורש מהו תחום המקומות הקדושים כשהוא מתיחס לכתל המערבי ולרחבתו. יש כתל מערבי, יש רחבה, יש קו גבול שמסומן במפה.

יאמר הדבר מיד ללא כחל וסרק, השטח שעליו אנחנו מדברים הוא מחוץ לרחבת הכתל. זה דבר שצריך להבין אותו.

את המפה שצורפה לאותן תקנות שהותקנו מיד לאחר מלחמת ששת הימים אנחנו נמציא בפני הועדה בצורה מובדלת, ברורה, מותחמת, נצוין במדויק איך זה משתלב וחופף את המפה הזאת.

דב שילנסקי: כבר קיבלנו את זה.

עו"ד אקסלרוד: את מפת התקנות?

דב שילנסקי: לא.

עו"ד אקסלרוד: מפת התקנות מראה את זה במורש, יש כתל, יש רחבת

הכתל שהם מסומנים.

דב שילנסקי:

אתה מתכוון למפה הזאת?

עו"ד אקסלרוד:

לא לא, זה סרטוט, יש מפה שהיא חלק מהתקנות

בכתימת השר יעקב שמשון שפירא שחתם על התקנות.

מסקנת הדברים היא פשוטה.

אני מוכן להסכים בהנחה לדיון שברמה הלשונית הכל מקום קדוש, גם השטח שברחוב התמיד הוא מקום קדוש, מצדי גם השטח של אש התורה הוא מקום קדוש, כל הרובע היהודי הוא קדוש לעם היהודי, אין בזה מחלוקת. אבל צריך לזכור מה הסמכות שעליה הממונה על המקומות הקדושים מצד אחד עם הסמכויות של חוק השיבה על המקומות הקדושים נתן לו, והעמותה הזו עם הסמכויות שהיא לקחה לעצמה למה הם מתיחסים טריטורילית, הם מתיחסים למקומות הקדושים.

אולי אני אמצה את הנושא הזה, כשאנחנו יוצאים מנקודת הנחה שמה שאמרתי זה נכון וזה דבר שקל יהיה להוכיח אותו, אז יש לנו מקומות קדושים שגם הם אמנם טכנית זכויות החכירה שבהם הם לחברה לשוקם ולפיתוח הרובע, אבל אולי מן הסתם יש לראות הכול בינם לבין חלקים אחרים ברובע היהודי, הרובע היהודי מלא מקומות קדושים. הזכרתם קודם את בית כנסת החורבה, את תפארת ישראל, בתי כנסת אחרים שהם כולם מקומות שיש בהם מידה רבה של קדושה וכל אחד בעם היהודי ליבו יוצא אליהם, עדיין אף אחד לא יכול ויאמר שמכח חוק השמירה על המקומות הקדושים, או מכח התקנות של עמותה ממשלתית כזו או אחרת יש איזשהי תפיסה עליהם מעבר למה שנקבע בחוק ובתקנות.

הסמכות לתכנן, לבצע, לעשות עסקאות, כל פעולה אופרכיבית שיש לעשות אותה נתונה על פי כל דין למי שבידיו הזכויות במקום הזה, ולמי שבידיו הפקידה המדינה ורשויותיה והממשלה הפקידו בידיו את הסמכויות לגבי אותו מקום.

אין חולק על כך שהחברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי היא בעלת הזכויות בשטחים הללו, היא רשאית לתכנן, לבצע, לשווק לפי שיקול דעתה, שיקול דעתה צריך להיות נכון והוא מבוקר בכל עת, ועצם העובדה שאנחנו יושבים כאן זו ראייה לכך שיש ביקורת מתמדת על כל מה שעושים וטוב שכך, אנחנו לא רואים את זה לשלילה, אבל המסקנה צריכה להיות ברורה, קודם כל למי יש את הזכות לתכנן.

מה אנחנו שומעים כאן מאותה עמותה ממשלתית? העמותה הממשלתית דרך אגב זה מין כלי כזה שהוא קצת מוזר בעיני, זו לא חברה ממשלתית, זה לא-דבר שנקבע בחוק כינון של עמותה ממשלתית. בניגוד לחוק החברות הממשלתיות שקובע במפורש מהי חברה ממשלתית, נוצר יציר כזה לאחר מכן שרשות החברות כך למדנו.

מה שבעצם מספרת לנו כאן העמותה שמזה שנים הם ביצעו כל מיני תכניות לגבי השטח הזה, הם הלכו לכל מיני גורמים בעיריית ירושלים ובאגף העתיקות, אבל יש גורם אחד שדרכו הם לא עברו, ולמרות שאני שמעתי טענה הפוכה, אני ביררתי בחברה, יש גורם אחד שאליו הם לא פנו וזה בעלי הזכויות בקרקע. השטח הזה ששוב אני טוען הוא מחוץ לרחבת הכתל הוא שטח שלגביו נעשו כל מיני תכניות והדמיות ובנו טילי טילים של מגדלים וזה מבלי לידע את החברה.

סיפר לי אחד הדירקטורים שאני מכין שחתימתו מופיע על אחת התכניות שהם הציגו בפנינו, גם את זה בעמל רב, כי גם בפגישות שהיו לנו לאחר פרסום המכרז אמרו לנו, יש לנו חתימות של דירקטורים, אז מצאנו את הדירקטור שהסביר לנו, אמרו לי פה הולכים לעשות ברזיה.

החתימו דירקטור שהוא לא היה מוסמך לחתום ובדיעבד באים ואומרים החברה ידעה מה שאנחנו עושים.

בשום שלב שהוא התכניות האלה מה שאנחנו רואים כאן לא הובאו בפני החברה, לא הוצגו בפני הגורמים הרשמיים של החברה, ואני מדבר לא רק על

המנכ"ל שיושב כאן, אני ערכתי בירורים גם אצל נושאי תפקידים קודמים, אין לזה זכר.

עכשיו, כל ההדמיה היפה שראינו מה בעצם קרה כאן, 7, 8, 9 שנים מתכננים תכניות ואין בהם כל דבר, הכל באספמיה.

אנחנו רואים כאן רצון טוב לעשות איזשהו מבנה מחקר שבודאי כשיבואו התכניות שלהם לכלל דיון הקונטרברסליות שלהם תהיה כל כך גדולה, פי כמה וכמה מהתכנית הקטנה יחסית שהחברה לשיקום ולפיתוח הרובע הגתה. הרי מדובר כאן בדברים שהם מהפכניים.

אני לא מומחה גדול להלכה אבל אני מבין שגם מבחינה הלכתית יש קשיים רבים ברעיון להציב שם את בית הדין ולשכה של הרבנים הראשיים כי זה עלול להדמות לדברים שהיו בעבר שאולי לא רוצים לראות אותם, כמו שאמר סולי, ממש סמוך לרחבת הכתל. אולי לא זה בדיוק המקום הנכון, ואני הבנתי שגם במקום הזה היו הרבה ספקות ותהיות בקשר לכשרות ההלכתית של תכנון מהסוג הזה, אבל קטונטי מלהכנס לכך, לזה יש בודאי גורמים מוסמכים ממני שידעו לדבר על כך.

אבל עצם הבומבסטיות של הרעיון אין לי ספק יפה ככל שיהיה הוא קונטרברסלי בהרבה יותר. קונטרברסלי זה נתון למחלוקת, שנוי במחלוקת, ויהיה פתח להרבה יותר בעיתיות גדולה בהרבה מאשר הרעיון הצנוע יחסית שאותו הגו כחברה לשיקום ולפיתוח הרובע.

אני רוצה להוסיף גם בנושא של אופי המקום. שוב אנחנו לא עוסקים לא בכתל, לא ברחת הכתל אלא במקום סמוך לרחבת הכתל. אדם מזדמן לרחבת הכתל, באמת לראות את המראה שנמצא שם היום זה מצער, זה פשוט מצער, זה מקום שהוא באמת מקודשי ישראל ולא חייב אדם להיות חושב כיפה כדי שהמקום הזה יהיה יקר לו, ולשבת ולראות שם את הקהילות של הקבצנים ואנשים מצטופפים, בלי איזשהו מרכז מסודר, שיהיה אפשר לעשות את הדברים שלא תחת כיפת השמים.

אני הייתי מצפה שאדם שיבוא יהיה לו מקום לפוש ולשבת, וללמוד איזה פרק אם הוא אדם שומר מצוות, ואולי באמת לשתות כוס מים. בין זה ובין להפוך את זה למסעדה זה לא אותו דבר.

הרעיון הוא לא בומבסטי, הוא לא קונטרוברסלי ויש לו יתרון גדול. ההקשר שאני באופן אישי רואה אותו יותר חזק ושנוטה לכיוון הרעיון של החברה לשיקום ולפיתוח הרובע הוא גם, ויסלחו לי אנשים שאני מעלה אותו כאן הוא גם ההקשר המדיני.

אנחנו נמצאים וזה לא סוד במהלכים מדיניים שיש מאיתנו שרואים אותם בעין יותר טובה או פחות טובה אבל אי אפשר להתעלם מהם, והממשל במדינת ישראל הולך לכיוון של מו"מ לקראת הסדר קבע במה שקורה בירושלים, ומה שהולך לקרות באיזור הזה, ברובע היהודי בכלל ובאיזור שסמוך לקודשי ישראל בפרט. שוב אני אומר זה לא המקומות הקדושים בהגדרתם בחוק, אבל אני מסכים שזה מקום שהוא חשוב לנו כי הוא סמוך למקום שהוגדר בחוק כמקום קדוש.

שמואל שקדי: סליחה שאני מתפרץ, אם נניח עמותה של פייסל חוסני היתה מגישה בקשה והיתה מגישה בקשה, מה אז היית

אומר?

עו"ד אקסלרוד: היא לא היתה זוכה.

שמואל שקדי: למה היא לא היתה זוכה?

עו"ד אקסלרוד: כי המטרות שהיא תבוא איתם. אתה יודע מה, תרשה לי להניח את זה בצד, אני תיכף אתן לך על זה הרצאה איזה בעיות יש לנו עם היועץ המשפטי לממשלה בדיוק על הרקע הזה, בדיוק על הרקע של האפליה שאנחנו מבצעים במדיניות המכרזים שלנו. אני רק רוצה לסיים את הרעיון.

לקראת הסדר הקבע אנחנו לא יכולים להמשיך ולהשתעשע בתכניות שהתחילו לפני 9 שנים ויגמרו בעוד 10 שנים. אנחנו רוצים לזרז את הדברים ולכצע

משהו שיהיה אולי צנוע יותר מהרעיון היפה שלכם, ואני לא אומר את זה
בציניות.

דובי טל: איזה יעוד נראה לכם מעשי, תנו הצעה, כמו שלהם
אמרנו, מה אתם חושבים שצריך להיות פה?

עו"ד אקסלרוד: זה בדיוק מה שאמרנו, נקרא לזה לובי.

דובי טל: לא שמענו, אנחנו לא ידענו.

עו"ד אקסלרוד: אנחנו מדברים על מקום שהוא ישמש אנשים לדברים
קצת יותר.

דובי טל: סליחה, עד הרגע הזה אנחנו לא יודעים מה אתם
רוצים לעשות במקום, אנחנו פה חדשים.

עו"ד אקסלרוד: מבקש ממני המנכ"ל שאני אשאיר לו לומר.

דובי טל: אז לפני שהוא עונה משפט אחד. יצאתם למכרז,
הגדרתם משהו ערטילאי.

עו"ד אקסלרוד: לא.

דובי טל: זכה מישהו, כן זכה לא זכה זה נשוא חלק ממה

שאנחנו אמורים לחיות את דעתנו כן או לא. זכה

מישהו כאן. הוא הולך לבנות, הוא זכה כאן, לשיטתכם הוא זכה.

עו"ד אקסלרוד: נכון.

דובי טל: הוא הולך לתכנן דברים כן לדעתך לא לדעתך, הרי

אתה לא הגדרת במדויק.

עו"ד אקסלרוד: ברשותך אני רק אשיב לנושא של פייסל אל חוסני שזה

נושא חשוב מאוד, אני באמת רואה את זה כנושא

בעיתי. הנושא של מכרזי הרובע היהודי הוא נושא בעיתי מבחינת חוק יסוד

כבוד האדם וחרותו ועקרון השיוויון, מכיוון שהחברה כמסורת, כדבר

שבשגרה למן יום כינונה ועד עצם היום הזה מפרסמת את מכרזיה באופן שמי

שיכול לענות עליהם הוא יוצא צבא, ברור שהכוונה ליהודי.

עכשיו, הדברים יתחדדו במיוחד בנושאים של מגורים פרטיים, של דירות ששוקר.

כאשר בשנות ה-70, כבר בשנות ה-70, בתחילת שנות ה-70 פנה אזרח ירדני בשם מומקן ועתר לבג"ץ מדוע החברה נפלה בין יהודים וערבים, ובפסק דין שכתב אותו דוקא השופט הידוע כליכרל חיים כהן הוא ציין את היחוד של הרובע היהודי ואת מטרותיה ואת ההעדפה במקרה הזה של עקרון היהודיות, העקרון של מדינה יהודית, אז עוד לא היתה חקיקת יסוד.

העקרון האחר החשוב גם כן כמובן של עקרון השוויון, ונתנו תוקף והפירו במכרזי החברה כפי שהם מנוסחים.

משום מה ומטעמים שקשה לי להסביר אותם הנושא הזה עלה שוב בשנה שעברה, והאגודה לזכויות האזרח פנתה בפניה ליועץ המשפטי לממשלה והיועץ המשפטי לממשלה אליקי רובינשטיין זימן ישיבה במשרדו, ישיבה רבת משתתפים, היו בה באמת עשרות משתתפים והודיע שבשלב הזה לאור השינויים שחלו למן שנת 1972 ועד לשנת 1999, בשינויים בחקיקה ובמצב הגלובלי במדינה, הוא רואה לנכון להורות לנו להקפיד את המכרזים עד לבירור הסוגיה, ובאמת אנחנו נמצאים במצב שהיועץ המשפטי לממשלה לא מאפשר לחברה בשנה האחרונה לצערי הרב ומסיבות שהן לחלוטין לא נהירות לי דוקא על הרקע של העת הקשה הזו, אני אומר את זה באיזה מידה של ביקורתיות, ואני אומר את זה לא רק בפורום הזה, עוצר את מכרזי החברה על הרקע הזה.

אני רוצה להניח את דעתו של חבר הועדה מר שקדי שפנה כשאלה הזאת שאין שום חשש. יושבת ועדת המכרזים של החברה ויודעים בדיוק מה מטרת המכרזים ומשיקולים שלפי תפיסתנו לפחות אי אפשר לבקר אותם, אף אחד לא יעלה על דעתו שבמכרזים מהסוג הזה יאפשרו לזכות.

דובי טל: אם היו מציעים להקים שם אכסנית נוער לצרכי כל

אלה שבאים?

עו"ד אקסלרוד: במכרז הוגדרה במפורש המטרה, שוב ירחיב על זה

המנכ"ל.

דובי טל: י.מ.ק.א. עונה על הכל.

עו"ד אקסלרוד: מי שקורא את המכרז רואה את הגדרת המטרות שניתנה שם, הרי לא שווק שם נכס לקבלן שיבוא ויבנה שם בית משותף, הוגדר במפורש מה מצפים מהזוכה במכרז לעשות, ועומד כאן שוב הנושא הזה, אני לא רוצה לגזול כאן.

דובי טל: עם התיעצתם לקבוע.

עו"ד אקסלרוד: שוב גם בזה אני לא התיעצתי, אני לא חלק מהאקזקוטיב של החברה, אני יועץ משפטי של החברה, לחברה יש דירקטוריון ויש מנכ"ל ובחברה הלבד וההיעצו והקדישו לפי מיטב ידיעתי חשיבה רבה מאוד.

עלה על דעת מישהו מהחברה להתייעץ עם הרבנים הראשיים לישראל לפני שהולכים לעשות?

עו"ד אקסלרוד: בודאי והתיעצו, כאמת אני מציע שבשלב הזה אנחנו נעבור למנכ"ל שיספר לנו קצת יותר עובדות.

גלעד בניהל: אני רוצה להוסיף כמה דברים. החברה חשבה על מה שבעצם 30 שנה הותירו לה כדי לעשות בהרכב החברים שקיים בחברה. במילים יותר פשוטות, 30 שנה אנשים פעלו ותכננו ובנו ועשו והביאו תרומות ובנו מבנים, אבל ישנו מצב נתון, וכשאני באתי לחברה חשבתי מהי הדרך הנכונה ביותר על מנת לקחת את כל איי הקרקע החרבים ולהפוך אותם למשוקמים.

החברה היא חברה לשיקום ופיתוח ואנחנו רוצים לשקם ולפתח. אז בשלטון הקודם הלכתי לטייל למשרד ראש הממשלה אני יכול לומר פעם בשלושה שבועות נגיד, הייתי שם אולי 10 פעמים, כל פעם אמרו לי יהיה קצת כסף מפה וקצת כסף משם, ואחרי שראינו שחוץ מדיבורים כסף לא יהיה, חשבנו על איזשהו רעיון והרעיון יהיה רעיון איך לקחת קרקעות ציבוריות כמו שחברנו מר וינר דיבר, לקחת קרקעות ציבוריות להשאיר אותם בידי הציבור ולגרום שהציבור ירצה להשקיע בהם כסף, זו בדיוק היתה רמת החשיבה.

איך חושבים כך? החברה יש לה דירקטוריון, יש לה את האנשים שמנהלים אותה. חשבנו מה אנחנו רוצים לעשות בקרקעות הללו, וכיוון שרצינו לדעת, אחרי שהחלטנו מה אנחנו רוצים, מבקשים לעשות בקרקעות הללו חשבנו איך ליישם את זה בצורה הכי פרקטית, הכי ריאלית, הכי לא מדומינת כמו ששמענו פה על ה-9 שנים שעברו ללא כלום.

אני רק רוצה לומר ש-6.5 שנים הם אומרים מתכננים. עוד לא הוכנס הנייר הראשון, מה שקוראים תיק צהוב, כל אחד יודע מה זה, לא הוכנס הנייר הראשון לוועדה המקומית ירושלים. מילא אם מהנדס העיר אומר שמע פתחו אצלי תיק צהוב.

שמואל שקדי: סליחה שאני מתפרץ בקריאת ביניים, זה סתם הערה כן לפרוטוקול או לא לפרוטוקול. אנחנו שנינו יודעים על מגרש חניה לעיר העתיקה שלא 9 שנים אלא 15 שנה ואף אחד לא מצליח להביא את זה למשהו. כאן לא מדברים על מגרש חניה לתושבי הרובע, כאן אנחנו מדברים על מבנה מול הכתל, ואני אומר לזרוק כאן 9 שנים, ראינו תכניות ששוכבות למעלה מ-9 שנים.

גלעד בנאל: רק רגע, כבר אני אתיחס לנייר הזה שאני לא יודע מה כתוב שם מאחור אבל עוד מעט אני אתיחס אליו, אני רוצה לענות לך תשובה. בדיוק בגלל הסיבה הזו של 15 שנה אני הולך להגיש תב"ע, אבל בשביל שאני אגיש תב"ע אני חשכתי שאני גם פה בשטח הזה אצליח להגיע ליוזמים פרטיים.

אמר אקסלרוד פה יש לי בעיה עם היועץ המשפטי לממשלה, הייתי מיד יוצא ליוזם פרטי שהוא יגיש את התב"ע ועוקף את העיריה והולך ישר לוועדה המחוזית כדי שאף אחד לא יתנגד לי באמצע משיקולים פוליטיים. אבל כיוון שלא הצלחתי לגייס, אני צריך בשביל זה 2 מיליון שקל. לא סתם מכינים תב"ע זה הרי לא דבר של מה בכך.

כבר התחלנו להפגש עם אנשי העתיקות, ישבנו איתם ישיבות ארוכות, עם האנשים שחפרו, אם אנשים שחשבונו שיחפרו. בשביל שנבוא להגיש את התב"ע כבר נעבור את המסוכות האלה של רשות העתיקות.

- דבר שרנסקי: למה אתה צריך 2 מיליון שקל?
- גלעד בניאל: לתב"ע, להכנת התב"ע על תכניות.
- דב שילנסקי: רק הכנת התב"ע?
- גלעד בניאל: כן.
- דב שילנסקי: וכמה צריך לפרויקט בכללותו?
- גלעד בניאל: מר שקדי דיבר על הזניה ברובע, ישבנו על איזה תכנית בעיריה. נכון, יש בעיה של חניון ברובע היהודי, אני רוצה שבזמני עוד נפתור את הבעיה הזאת גם כן.
- דב שילנסקי: נדלג על הבעיה.
- גלעד בניאל: אבל אני רוצה להתיחס לעניין שעליו אנחנו פה דנים.
- דב שילנסקי: סליחה אבל שאלתי בקריאת ביניים, כמה צריך להקים פה פרויקט עם ההכנות?
- גלעד בניאל: לטעמי 6 מיליון דולר.
- דב שילנסקי: ההכנות מזה כמה?
- גלעד בניאל: כולל.
- דב שילנסקי: אבל בכל זאת תחלק.
- גלעד בניאל: אני חושב שמיליון דולר זה השלב שלפני, 5 מיליון זה השלב שאחרי.
- דב שילנסקי: תסלחו לי אמנם הצד הזה הוא רק מאזין אבל ירחיב את ידיעתנו. לפרויקט שאתם הבאתם כמה צריך?
- גלעד בניאל: הם אמרו 8 מיליון דולר.

רגע.

דב שילנסקי:

לא, מה שאמרנו 8 מיליון דולר הבאנו פרויקט אחר,

מרדכי אליהב:

השגנו תרומה של 8 מיליון דולר כדי להראות יכולת.

אני גם חושב שפחות או יותר זה בין 6 ל-7 מיליון דולר, גם שההכנות הם פחות.

כמה ההכנות?

דב שילנסקי:

לא יותר מחצי מיליון דולר.

מרדכי אליהב:

המיליון הזה אלוהים יביא אותו. לא התעמקנו על

גלעד בניאל:

זה, הוא אימר 450, נבגור על 700.

אני רוצה לומר, החברה חשבה מהי הדרך הנכונה ביותר והמהירה ביותר שאפשר יהיה לפתח את המקומות הללו. כך בחרנו, לקחנו את האדריכל חרלפ ואמרנו לו לך בכוחך וידיעותיך, והאדריכל חרלפ יודע ועסק ברובע היהודי והמוסלמי שנים לא מעטות והגיש שם תכניות. אמרנו לו לך ואתר לנו את כל המקומות שאנחנו יכולים לפתח ולשקם, אחד מהמקומות הללו זה היה השטח הזה, לא נתיחס לאחרים כרגע. אחד מהמקומות זה השטח הזה. השטח הזה מסומן חום, אפשר להקים עליו מבנה ציבור. בפועל קיים עליו הצריך שיושב שם משרד הדתות והמשטרה. אנחנו חשבנו לפנות את המקום הזה מהצורה שבה זה נמצא ולהפוך את זה למקום מפואר, למקום יפה, למקום שמתאים למול הכתל כמו שהם אמרו, אבל סטטוטורית זה בודאי שלנו, זה בודאי בבעלות החברה, זה רשום בטבו, זה בודאי בסמכות החברה.

על זה יש הסכמה.

דב שילנסקי:

סליחה, משרד הדתות קיבל ממכם אישור למשרדו שם?

מה?

גלעד בניאל:

המשרד שהיום קיים קיבל אישור ממכם לשבת שם? היום

קיים משרד הדתות, הוא קיבל אישור?

גלעד בניאל:

אתה שואל אם אני הגשתי תביעת פינוי, לא הגשתי
עדיין תביעת פינוי, יכול להיות שאני אשקול לעשות

את זה.

אתה נציג 30 שנה, החברה לפיתוח הרובע היהודי

מסתכלת ורואה, כמה זמן המבנה הזה נמצא? מאז

השיקום 30 שנה. החברה לשיקום הרובע עמדה מנגד וראתה אנשים יושבים,
נכנסים למבנה, עושים מה שהם רוצים.

גלעד בניאל:

אני רוצה לענות לך בהערה שהיא לא הערת אגב נהיא

הערת אגב לדיון שלנו כי השאלה היא שאלת אגב כזאת

מה שנקרא הערת שוליים, אבל אני רוצה לתת לך תשובה על זה. ליד זה יש

מה שנקרא בית המוגרבים, בית המוגרבים יושבים בו 14 משפחות של ערבים,

שבבירור שערכנו דרך אנשי שב"כ לשעבר גילינו שיושבים שם אנשים שלצורך

קבלת ביטוח לאומי פה בישראל רושמים שם את המקום שלהם, חלקם שם גרים.

עכשיו לך תאר לך שאני הייתי מגיש תביעת פינוי נגד האנשים האלה והולך

בבית המשפט לפנות אותם בכח מה היה קורה.

הם לא גרים ברחבת הכתל.

גלעד בניאל:

הם גרים, אם פה אנחנו מדברים על רחוב התמיד הם

גרים פה.

כמו ההבדל בין אש התורה לשטח הזה.

גלעד בניאל:

בדיוק, זה המשך אחד עם אש התורה, זאת אומרת אש

התורה, רחוב התמיד, ועוד הערבים האלה ברחוב

המוגרבים.

היית דורש שכר דירה?

גלעד בניאל:

מי אמר שאני לא אעשה את זה?

אבל היום.

גלעד בניהל:

כרגע זה לא אקטואלי, זה לא רלוונטי, אני לא הולך לריב עם משרד ממשלתי אחר, נכון יש שם צריך שכרגע לא מפריע לי, יש גם מידת סדום, אני לא איש סדום, אני לא הולך לפנות בנאדם כשאני לא צריך כרגע את השטח. כרגע שאני אבוא לבנות בודאי אני אבוא עם הטרקטור לפני כן ואני אגיד להם בואו תמצאו מקום אחר, מה השאלה בכלל, בודאי שזה היה בכוונתי לעשות, אבל לא זה הנדון כרגע. הנדון כרגע הוא מה היה צריך לעשות במקום הזה. אני רוצה לומר לכם אני אמנם שמעתי מעודד ויגור ומסולי שהיה בכוונתם במשך שנים לעשות שם משכן רבני ישראל ולעשות שם עוד איזשהם בתים אחרים.

לי יהודע שלבית הדין הרבני הגדול הוכנה פרוגרמה, הוכן שטח שהוא נמצא במורדות לכיוון שער האשפות, היינו בירידה היה פעם בית הדין הרבני הגדול בבית אלון, בירידה שיורדים ימינה לכיוון שער האשפות יש שם איזה מין רחבה קטנה, שם יש מקום שיועד לבית הדין הגדול. זה גם מופיע כתב"ע אצלנו בע.מ.ש/9, זה מופיע שם ואפשר לבנות שם בית דין גדול. ברבנות הראשית יש להם שם פרוגרמה, או בהנהלת בתי הדין יש להם שם את השטח, כרגע שהם יחליטו לבנות שם בית דין הגדול שם יבנו את בית הדין הגדול, אנחנו מעולם לא אמרנו נגד זה דבר, להיפך אנחנו בעד שיבנו שם.

הנה יושבת רשות מינהלית ציבורית ממשלתית שלא יכולה לעשות שום דבר עם הדבר הזה כי אין לה את הכסף הנדרש.

אנחנו חשבנו שרבנות ראשית או משכן רבני ישראל עם כל הכבוד זה לא דבר שמייצג את כלל ישראל, זה אמנם דבר שהוא ציבורי, זה אמנם דבר שהוא פורמלי, שהוא רשמי, אבל הוא לא מייצג את כלל ישראל. במילים אחרות, הרבנות הראשית לבנות שם מוסד כמוסד הרבנות הראשית, או לבנות שם משכן רבני ישראל כשהכוונה לרבנים הראשיים לישראל זה לקחת מקום ששייך לכלל

עם ישראל וליחד אותו למציאות שהיא לא כלל ישראלית, היא לא כלל יהודית והיא לא כלל ישראלית.

הרבנות הראשית לישראל היא דבר ששנוי במחלוקת בין רבני ישראל, בין גיוני הרבדים השונים בעם ישראל, ודבר כזה ששנוי במחלוקת לא ראוי לו שיחיה מול הכתל המערבי.

דב שילנסקי: חברי הועדה, זה מה שקרה פה זה רק על מנת להוציא

מהלב. אני מבקש מחברי הועדה, ככה קריאת ביניים

ושאלה זה בסדר, אבל כשיש כמה קריאות ביניים כאילו שום דבר לא נשאל. כבעל ניסיון אני אומר את זה.

עוד אני רוצה להגיד לחברי הועדה, חברי הועדה לא מתווכחים פה בינינו, זה בהמשך, בנוכחות העדים פה נקרא להם שומעים ושואלים שאלות, ורצוי לשאול את האלות בסוף הדברים. בבקשה.

גלעד בניהל: אני יודע שזה לא מספיק פופולרי מה שאני אומר אבל

אני רוצה לומר את השיקולים, אני רוצה שהם ישמעו

היטב, אבל שיתנו לי את ההזדמנות להסביר אותם.

דב שילנסקי: אולי תחזור על מה שאמרתי כי אינני בטוח שזה

נקלט.

גלעד בניהל: מה שאמרתי נשמע, רק אחר כך הקריאות לא נשמעו

אולי. מה שאני רוצה לומר זה, שלפני שאנחנו הלכנו

ופנינו.

אני רוצה לומר עוד דבר. בעבר היה אחד הרבנים שרצה להקים מול הכתל את לשכת הגזית, החזר ימינו כקדם, הדבר עורר מחלוקות רבות בעם ישראל. אני לא אזכיר את שמו כי זה לשון הרע, אבל הדבר עורר מחלוקות רבות בעם ישראל, וכיוון שהדבר עורר מחלוקות רבות בעם ישראל הלכתי להתייעץ עם רבנים גדולי הדור.

על סמך מה אני אומר את הדברים. הלכתי להתייעץ עם רבנים גדולי הדור, שבעיני הם גדולי הדור, ובעיני הם רבים גדולי הדור גם ממלכתיים.

אתה יושב מכוחם בחברה?

גלעד בנאל: גם מכוחם אני יושב בחברה, כן, וגם ממלכתיים, והם אמרו לי, והם היו בדעה אחת, והם היו מגוינים שונים ומרבדים שונים, והם אמרו לי, דע לך שלהקים שם בית שבעצם לא מקובל על חלק נכבד מעם ישראל זה יהיה פגיעה בקודשי ישראל, כך הם התבטאו בפני, זה דבר אחד.

עכשיו אני רוצה לומר עוד דבר, כך שלבוא ולהקים שם משכן רבני ישראל כדי שהרב הראשי לישראל יפגש עם האיש מטיבט או ממקום אחר, אולי עם האפיפיור ואני לא יודע מה, זה לא מה שעושים מול הכתל המערבי עם כל הכבוד. הרב הראשי לא צריך להפגש עם האיש מטיבט מול הכתל המערבי. אנחנו חשבנו שהדבר הנכון לעשות הוא בעצם קודם כל רוחת אלה שבאים לכתל, דבר הכי פשוט, הכי טבעי, הכי טריאלי ואני חושב הכי נכון, ואני רוצה לשכנע את החברים בועדה שמה שאנחנו מציעים בלי דמגוגיה ובלי פילוסופיה, ובלי דעות, זה כאמת טובת המקום וזה טובת כלל ישראל.

אנחנו חשבנו ששם צריך להבנות בית מדרש ענק שיש איתו אולמות רבים, מה שנקרא דברים שמיועדים, מקומות שמיועדים לעריכת הקידושין, כמו שדיברנו על זה כלובי, כמקום מסודר להסדרת או בר מצוות קטנות, מין קידושין כאלה, או כיבודים במוצאי צומות, או כיבודים בחגיגות ואירועים מיוחדים, וביחד עם בית מדרש ענק שיהיה מאובזר בכל ספרי הקודש לעדותיו הרבות של עם ישראל, וביחד עם תקנון מחמיר וקפדני שבעצם ילמד את הלקח מכל המקומות האחרים שבהם היו דברים דומים לזה, אבל שם אולי זה לא הצליח בצורה נכונה. חשבנו לקיים ולהקים תקנון כזה שהעמותה שתזכה ותוכל ותרצה ותסכים להקים כזה מקום ללא מכירה בכסף אלא מדובר על אספקת השירותים ללא תמורה. רק עמותה כזאת שהיא בעצם תהיה מורכבת מאנשים שאנחנו גם ביקשנו, בועדת המכרזים שלנו ישבנו ואמרנו שאנחנו נבקש שהחברים בעמותה יהיו אנשים כאלה.

א. שאפשר לסמוך עליהם באספקט הזה שמדובר במקום שהוא מקום קדוש ושיתנהל באמת ברוח ישראל כמו שמתאים להיות מול הכתל המערבי.

דב שילנסקי: אני רק מבקשת שתצטמצם כי נדמה לי שכבר הסברתי על

כך.

גלעד בנאל: לא, אני רק עניתי תשובות לקריאות ביניים, אני

רוצה להגיד אבל כמה דברים.

בעם ישראל בעבר היה מושג שנקרא שבעת טובי העיר, היום אפשר להחליף את זה בהקדשות או בעמותות שיקימו כל מיני, או לא כל מיני, יקימו אנשים שום בהגדרתם, בזכירתם, בהשכלתם, בציבוריות יהיו מתאימים להחשב כשבעת טובי העיר כעיני רוב העם, ואנשים כאלה אם הם יקימו הקדש ציבורי והם יגידו אנחנו יש לנו את הכסף ביד, אנחנו רוצים להקים את המקום הזה ואנחנו רוצים לנהל אותו בדיוק כמו שאתם החברה תדרשו מאיתנו, אז מה יכול להיות יותר טוב מזה? לדבר על דברים באספמיה, לדבר על 6.5 שנים הכנת תכניות שמקודם אנחנו רואים פה תכנית שמציגים לנו פה על המסך, כשבסוף הסרט שלא התחיל אנחנו רואים ששני שליש ממנו רשות העתיקות ביטלה, אז על מה מדברים? מדברים על דבר לא רציני, מדברים על דבר שהוא וירטואלי לחלוטין, שהציגו אותו בהדמיה וירטואלית, מדברים שבירטואליות הזאת הציגו לנו את המבנים שמסביב. הם מדברים על מרכז מבקרים כאשר ליד זה מרכז מבקרים של אש התורה עכשיו מוקם והולך. הם מקימים מרכז מבקרים, זה דבר ברוך ומבורך. אבל מה שמדברים שם על המקום הזה, במקום לקחת את המקום הזה.

אדם בא להתפלל בנץ בכתל המערבי, אני הרבה פעמים בא בבוקר מוקדם, רוצה לשבת אחר כך שעה שעתיים לשבת וללמוד, לפני 8.00 בבוקר, לפני שעוד מתחיל היום, איפה אני אעשה את זה, לאיזה ישיבה אני אלך? אם זה ישיבה אז זה ישיבה פרטית יש לה את העניינים שלה. אני רוצה לשבת וללמוד אחרי הצהריים, אני בא לכתל המערבי רוצה להכנס, אני בן ספרד, אני בן תימן, אני אשכנזי, אני משיבה כזאת וכזאת, אני רוצה בית מדרש שמאובזר בכל

ספרי הקודש, אולי אפילו ספריה תורנית ענקית בקנה מידה. אני רוצה מקום כזה שכל יהודי שבא לכתל המערבי יוכל להכנס ולהגיד אני בא לכתל המערבי. זה מה שנקרא להרגיש או להתחמם בקדושה של הכתל המערבי.

כשמדברים על המקומות הקדושים זה באמת מילים שעד עכשיו שמענו אותם אבל בהקשרים של החוק הזה או החוק הזה. אני מנסה להתרומם דרך החוק למה אנחנו באמת רוצים שעם ישראל יקבל שם. אנחנו את זה רוצים לקבל.

אדם בא לעשות בר מצוה, אני מביא את הבן שלי בגיל 13, או שאני דתי, או שאני חילוני, או שאני כזה או שאני אחר, רוצה איזה אולם כזה להכניס. נכון אי אפשר 70 לספק, אבל גם בבית מלון, אם אני רוצה בית מלון פלוני ויש לו רק 2 אולמות אז אי אפשר 70 להכניס באותו מקום באותי יום ב-2 אולמות, אבל מי שמזמין קודם יהיה לו.

דב שילנסקי: אבל בית מלון יש עוד 10 בתי מלון.

גלעד בניאל: אז שם יהיה את מקסימום האפשרות שאנחנו נוכל

להקים, ובמסגרת שלנו גם כשיש מקסימום זה הגבול,

זה מה שיש, ואם תפוס אז תפוס, או אפשר שעה אחרי זה, או אפשר שעה לפני זה. זה הפתרון שאנחנו יכולים להציע, יותר מזה אין לנו יכולת להציע. אז אם יש 30 70 אולי יקבלו מענה. ללכת בחוץ ולעשות זה אפשר גם אחר כך לעשות.

לכן מה שאנחנו חשבונו זה:

א. זה פותר ונותן היום כר חדש להרגשת הקדושה בכתל המערבי אצל הציבור הדתי ויותר ממנו.

ב. זה פותר את הבעיה של הציבור הגדול והרחב.

שמואל רבינוביץ: מה זה יותר ממנו?

גלעד בניאל: הדתי או הדתי לרבדיו השונים.

שמואל שקדי: אבל שמוליק סלבין מבחינתך הוא הרבה יותר כשר

מאשר.

- גלעד בניאל: לא, תסלח לי.
- שמואל שקדי: כי הרי בחרת את השם.
- גלעד בניאל: זו לא שאלה שאני יכול לענות עליה כי אסור לשאול כזאת שאלה, אני אגיד לך תשובה, עכשיו שמואל סלבין פה?
- שמואל שקדי: ברגע שאתה אמרת על רבנות הראשית כל שאלה מותרת.
- גלעד בניאל: לא, אני אמרתי על הרבנות כגוף, אבל זה אסור לשאול ואסור לענות.
- דב שילנסקי: סליחה, למה הכנסת את שמוליק סלבין פה, מה הוא?
- שמואל שקדי: הוא חבר העמותה, הוא הצהיר שהרבנות הראשית שנויה במחלוקת.
- דב שילנסקי: לא, אני פשוט לא הבינתי מה פה שמוליק סלבין.
- גלעד בניאל: הרבנות הראשית שנויה במחלוקת לא כאנשים, היא שנויה במחלוקת כגוף ממלכתי, כמוסד ממלכתי. לא דיברתי על אף בנאדם בתוך הרבנות הראשית, דיברתי על המוסד כמוסד הרבנות הראשית.
- שמואל שקדי: איך אתה כעובד ציבור מרשה לעצמך לומר דברים כאלה?
- גלעד בניאל: אני לא מבין מה שאתה אומר עכשיו מר שקדי. מה, זה לא המצב היום במדינה שלנו, בעם שלנו.
- דב שילנסקי: רבותי אתם תראו אחר כך בפרוטוקול שכל מה שאתם אמרתם פה ביחד שום מילה לא תהיה בפרוטוקול.
- להוריד מהלב זה לא המקום.
- גלעד בניאל: אני רוצה לומר משפט אחרון. בואו נשכח רגע כן רבנות ראשית לא רבנות ראשית, השאלה מה התועלת לעם ישראל במקום הזה. בואו נשכח את הדמגוגיות ואת ההתחלות ואת הסוף.

הייתי צריך לומר דברים שיעצבנו כדי שאחר כך ישמעו מה שאני אומר בסוף.

מה שאני רוצה לומר זה, כאשר אני שוקל מה התועלת של עם ישראל הרחב ביותר אז אמרתי שברגע שמדובר על פתרונות גם לקידושין שנעשים שם בשני וחמישי ולעיתים גם כשבתות. גם לאנשים שבאים שם על מנת להעלות אותם בדרגה רוחנית כזאת או אחרת, באים לכתל או על מנת להתפלל, או על מנת לבקש, או על מנת לשמוח, או על מנת לעשות דברים נוספים בכתל, אז האפשרות הזאת לבוא לבית כנסת, לשבת בבית מדרש ענק שאולי יהיה צריך להיות בנוי באיזשהי צורה אדריכלית מיוחדת שהציבור הגדול של האנשים לא יפריע אחד לשני, גם על זה צריך לתת את הדעת, ושמירת תקנון מעולה שבאמת לא יתן פרצות ודקדקנות מיוחדת, אני חושב שדבר כזה הוא הפתרון הנכון למקום הזה, הוא באמת הדבר הנכון למקום הזה.

יכול להיות שיגידו, שמע, אז אולי לא עמותה פרטית שמורכבת משלושה אנשים, תבקש שהעמותה תהיה מורכבת מ-15 אנשים, שיהיו בה כל הגוונים, טוב, זה אני לא אומר שלא. זה אחת מדרישות יכולות להיות שבעמותה יהיו 15 אנשים שיהיו מוגדרים.

עכשיו כמו ששאלו אותי כל הזמן, אבל איך אתה יודע שלא יתחלפו, התשובה היא שזה בדיוק המשמעות של העמותה על פי חוק. ברגע שיש עמותה על פי חוק ובעמותה כתוב איך מצטרפים לעמות הזאת, ואני אחר כך אראה מי החברים בעמותה, או ראיתי מי החברים בעמותה, אז אני סומך את ידי שהאנשים האלה שנמצאים בעמותה לא יתנו לעמותה הזאת להכניס לתוכה אנשים שהם לא ראויים שם להיות במקום הזה.

דב שילנסקי: לחברי הועדה שאלות, אבל תרשו לי להציג שאלה ראשונה, ואני מבקש מכולם ללכת כאותה דרך קצרה ועניינית ותשובות קצרות וענייניות. שאלתי היא, האם יש אפשרות אחרת להגיע למקום הזה פרט מאשר מרחבת הכתל.

שמואל רבינוביץ: אני אשאל שאלה כזאת. מי האנשים שאיתם התייעצתם, זאת אומרת חברי הדירקטוריון התייעצתם עם הרבנים

הראשיים לישראל או עם מען דהוא באשר לקבוע את היעוד של השטח? שאלה נוספת היא, אני רואה שפחות או יותר אתם כמעט לא חולקים על היעוד של השטח, כיוון שיש עם קידושין, פחות קידושין, פחות או יותר מטרה שיוכלו לשבת וללמוד, תהיה ספריה, המחלוקת היא השאלה מי יפעיל אותם. תשכנעו אותנו למה באמת למה לא רשות ממלכתית?

שמואל שקדי: א. אני חושב שמה שאמר הרב רבינוביץ זה לב הנושא,

ביחוד אחרי ששמענו את מה שהמנכ"ל אמר כאן, מנכ"ל החברה לשיקום ופיתוח. אנחנו רוצים לדעת. הרי כל מה שהמנכ"ל אמר, 80% ממה שהוא אמר על המגרש הזה, הוא שכנע אותנו כמה שיקולים צריכים להיות משום שזה מול הכתל, מול הכתל הוא עצמו אמר. אם הוא היה אומר רבותי זה המגרש שלי, זה בתוך התחום שלי, אני רוצה לבנות שם בית מגורים, אני רוצה לבנות שם בית מלון, אני רוצה לבנות אכסנית נוער, אני אשכנע את רשויות התכנון. הוא לא אמר את זה. הוא אמר את זה שזה מול הכתל, ומכיוון שזה מול הכתל אנחנו צריכים להביא לכאן גורם כלל ישראלי.

דב שילנסקי: זה לדיון בינינו.

שמואל שקדי: לא, אני שואל. הוא טוען שהוא צריך להביא גורם,

השיקולים שלהם היו לגורם כלל ישראלי. עכשיו אני

רוצה לשאול כמה שאלות.

איך יוצאים למקום אם השיקולים הם באמת דתיים, אם השיקולים הם של כלל ישראל. איך יוצאים למכרז כזה מבלי שהתיעצו עם גורמים באמת ממלכתיים אחראים על הנושא הזה. אני לא מדבר אם הוא התייעץ עם הרב שלו.

השאלה היא איך חברה ממשלתית ולא על מכרז של בניין מגורים אלא על מקום שאתה טוען על הרגישויות הציבוריות ההלכתיות הלאומיות שיש מול הכתל, איך זה לא התייעצו עם הגורמים המוסמכים בנושא הזה?

אני לא בטוח על דבר שהרבה פחות רגיש, על מכרז לבניית בית כנסת החורבה
אם לא היה הדים הרבה הרבה יותר גדולים, וגם זה אצלכם.
נשאלה כאן שאלה ואני רוצה לחדד את זה, אני חושב שזה חשוב. היום זכתה
או לא זכתה, יש עמותה אחת שהגישה שם והיא מייצגת, בודאי היא מייצגת
פחות כלל ישראל מאשר הרבנות הראשית, בודאי פחות כלל ישראל שזכתה בזה.
האם מחר אנחנו לא חוששים שיכנסו לשם אנשים אחרים שלא יהיה להם את
האחריות של כלל ישראל?

בודאי אתה כשבדקת מי אנשי העמותה בדקת מי הם האנשים היום, מי הם
הוורטות, מי הם אלה שיעזבו, מי הם אלה שיצטרפו, וראינו כבר עמותות
ששינו פניהם. גם אנשים ששינו פניהם.

עכשיו מה היה קורה אם לדוגמא היה זוכה שם אגודת אכסניות הנוער שזו
עמותה עם אנשים שלפי איך שאני מכיר אותם אנשים מאוד מאוד רציניים,
האם גם כן הייתם נותנים שם לבנות לפי הפרוגרמה שלהם, לפי הפרוגרמה
שלכם?

יש לי בעיה אחת שאני לא יודע ואני מניח. לי קשה להבין ואני אשמח מאוד
לשמע גם משני הצדדים ברשותך היו"ר. תכנית שמוגשת לוועדה לתכנון ובניה
צריכה להיות חתומה על ידי בעלי הקרקע. אני לא מניח שרצים על 9 שנים
כלי הסכמה. מכיוון שאני לא יודע אם העו"ד מייצג את החברה הרבה שנים,
אבל המנכ"ל לא נמצא שם 9 שנים.

גלעד בניהל: אבל הוא בדק.

שמואל שקדי: בסדר, את זה תענה לי. עכשיו, הרי גם התכנית הזאת
כדי להיות מאושרת צריך לחתום בעת' הגשת התכנית
בעל הקרקע, אז אם הם יבואו ויגידו אנחנו לא חותמים על התכנית הזאת זה
סיפור אחד. אם יבואו ויגידו יש לנו הסכמה מהחברה עם פרוטוקול כזה, זה
גם דבר אחר. אבל בודאי צריך להיות כאן הליכה משותפת כל עוד החברה
לשיקום ופיתוח הרובע היהודי קיימת בנושא הזה.

אני רוצה עוד לשאול שאלה ואתה לא חייב לענות לי על זה אבל זה בוער בעצמותי. אתה טענת נגד הרבנים הראשיים.

גלעד בניהל: לא טענתי נגד הרבנים ולא נגד הרבנות.

שמואל שקדי: שהם לא מייצגים את כלל ישראל.

עו"ד קינרייך: אני רוצה לשאול שתי שאלות. במכרז שניסחתם שאני

מניח שתוכלו להמציא לנו אותו, האם היתה התייחסות

גם על תכנון וגם על תפעול בנפרד?

עוד שאלה אחת לגבי התפעול, האם זה בזמן מסוים ובאיזה סגנון המכרז. בקשה יש לי שזה גם הטלפון שקיבל עו"ד אקסלרוד. יש בפנינו בצורה מאוד נרחבת ומאוד מפורטת את המרצת הפתיחה שהגישו, אם אתם תוכלו לתת תשובה קצרה יותר, אבל שתתייחס לטענות שלהם.

דב שילנסקי: גם לי יש כמה שאלות. בהמרצת הפתיחה של הקרן כמו

שאנחנו קוראים לה פה בקיצור, יש סעיף 3.3 "כיום

חלות על המקום תקנות השמירה על מקומות קדושים ליהודים תשמ"א-1981",

זאת אומרת למקום הספציפי הם טוענים.

עו"ד אקסלרוד: זה לא נכון.

דב שילנסקי: טוב, אני שואל את התייחסותכם וגם רק בקצרה.

עו"ד אקסלרוד: סליחה בהערת כיניים, זה מה שאני אמרתי קודם

ששנוי במחלוקת.

דב שילנסקי: יגיע תורך. 4.2 נאמר "באופן חריג ושלא כמו לגבי

שאר המקומות הקדושים מצא מתקין התקנות לנכון

לקבוע גם הגדרה טריטורילית לרחבת הכתל המערבי, והגדרת המקומות

הקדושים נקבע" פה הקטע המצוטט, ההתייחסות. האם נכון גם מתוך המרצת

הפתיחה שאני קראתי אותה, האם נכון שהחברה ידעה על ההחלטה להקים במקום

את בית הרבנות הראשית ואז חתמה על התכנית? ככה נטען שמה. זהו זה,

בבקשה, מי רוצה לענות?

עו"ד מירון: רק רציתי לשאול. אני מבין שהשאלות יכולים להגיש

חבריו הועדה. יש כמה דברים עובדתיים שאני מניח

שבתום לב עו"ד בניאל ועו"ד אקסלרוד אמרו פשוט בניגוד לעובדות, השאלה

היא באיזה דרך.

דב שילנסקי: אנחנו תיכף נחליט, רגע רגע, תן להם לגמור ואז

נחליט על המשך הפרוצדורה. בבקשה תענו על השאלות

בקצרה רבותי.

גלעד בניאל: בסעיף 3.3 היו"ר הקריא, כיום חלות תקנות המקומות

הקדושים? התשובה היא לא חלות, זה שקר וכזב, לא

נכון, לא היה ולא נברא.

4.2 הגדרה טריטורילית לכתל המערבי. כבר הובהר הוגדר וצורפה מפה. עו"ד

אקסלרוד אמר שגם לחוק שהיה ב-1967 צורפה מפה לחוק, גם כמפה של החוק,

גם כמפה שצורפה פה בפנינו על ידי אדריכל חרפל מפורש השטח שאנחנו

מדברים עליו, לא נמצא בהגדרת המקומות הקדושים, חד וחלק.

לשאלה האם הוגשה תכנית והאם החברה חתמה. לא הוגשה תכנית, לא נפתח

תיק, החברה לא חתמה על שום תכנית.

דב שילנסקי: לשאלה מי האנשים שאיתם התייעצתם.

גלעד בניאל: זה בסוף אני אענה.

דב שילנסקי: בקצרה.

גלעד בניאל: אני עונה. אכסנית נוער אם היו מגישים, לא היינו

מאשרים, על בסיס המכרז.

שמואל שקדי: אפשר לקבל את המכרז?

גלעד בניאל: כן.

שמואל שקדי:

אז תגישו את זה.

גלעד בניאל:

בסדר, אנחנו נגיש את זה. זה מה ששאל עו"ד

קינדייך, האם במכרז התיחסנו גם לטיפול וגם

לתכנון, התשובה היא כן.

תשובה נוספת אני רוצה לומר. בועדת המכרזים אנחנו חזרנו וניסחנו את הדרישות שלנו שאולי לא היו בהירות דיין בחוברת המכרז והוספנו דרישות נלוות נוספות לתפעול במקום להכנסה של עמותה שתנהל את המקום. אנחנו נבקש לצרף לכם את הפרוטוקול מועדת המכרזים שבעצם מלמד על הדרישות הנוספות שאנחנו הצגנו בפני העמותה שלטעמנו זכתה במקום.

דב שילנסקי:

זה כל התשובות?

גלעד בניאל:

לא לא, אני עונה על כל השאלות. בשאלה למה העמותה

ולא גורמים ממלכתיים. התשובה היא פרקטית,

הגורמים הממלכתיים כבר 30 שנה היה להם את ההזדמנות לעשות את זה, לא עשו כלום, אנחנו חשבנו שזאת הדרך להקים דברים, וזאת הדרך שאנחנו מניחים שגם דברים נוספים יקומו ברובע היהודי. אנחנו משערים שזאת הדרך הנכונה שיהיו מוכנים הנדבנים לתרום כספים כאשר הם ידעו שגם הם חלק, הם מעורבים בתוך העניין, בתוך הניהול, בתוך ההקמה, ולשתף את הנדבנים בעצמם בתוך המהלך, זה דבר שהוא תמיד חיובי בכל מסורת ישראל, ותשובות הפוסקים לדורותיהם השונות, ראשונים ואחרונים, ופוסקי זמננו ואחרים תמיד נדיבי העם היה להם חלק נכבד.

דב שילנסקי:

את זה כבר אמרת בהתחלה.

גלעד בניאל:

זה לא המצאה של פרוזה אלא זה מציאות שנקבעה גם

בהלכה.

דב שילנסקי:

אדוני אתה כבר כמה פעמים אמרת את זה.

גלעד בניאל:

אבל שאלו אותי כמה פעמים אז אני עונה כמה

פעמים.

התשובה על הרבנים שהתיעצתי איתם. אז התשובה היא שהלכתי לדבר עם הרב אליהו, דיברתי איתו ארוכות בעניין הזה. הלכתי לדבר עם הרב אלישיב ודיברתי איתו ארוכות. דיברתי עם רב אהרון לב שטיימן, זה באופן אישי. במקביל חברי הדירקטוריון הלכו בעצמם גם הם.

שמואל רבינוביץ: גם הרב עובדיה היה הרב הראשי לישראל.

גלעד בניאל: אני לא אמרתי שלא, אני אמרתי עם מי אני התיעצתי, שאלתי אותך אז אני אומר לך עם מי אני באופן אישי דיברתי והצגתי בפניהם את שתי האלטרנטיבות, הצגתי בפניהם את כל הבעיות וזה מה שהם אמרו לי, אמרו לי שראוי לעשות שם דבר שהוא בהסכמה ושהוא לטובת כלל ישראל.

שמואל רבינוביץ: הרב אלישיב והרב שטיימן הסכימו?

גלעד בניאל: הרב אלישיב והרב שטיימן הסכימו ששם יהיה מנוהל בית מדרש וכל מיני אולמות כאלה לקידושין.

שמואל רבינוביץ: וחב"ד יפעילו את זה?

גלעד בניאל: אני לא אמרתי עכשיו חב"ד יפעילו או חב"ד לא יפעילו, אני לא יודע שחב"ד ככלל מעורבים פה בתוך

הדבר הזה. אני רק יודע דבר אחד.

שמואל רבינוביץ: אתה לא יודע?

גלעד בניאל: עכשיו אני עונה לך.

רב שילנסקי: רבותי כל קריאות הביניים. פה לא הוכח שום דבר, לא חב"ד ולא וכו'. אני רוצה לומר שעל כל חברי הועדה אנחנו אומרים שהרבנים שהזכירו את שמותיהם הם מאוד מכובדים ומאוד מקובלים על כולנו.

גלעד בניאל: הרב רבינוביץ הזכיר את הרב עובדיה.

רב שילנסקי: גם הרב עובדיה מכובד והרב אליהו. רבותי אנחנו מתיחסים לכולם בכבוד, וכמו שיש חילוקי דעות בין

רבנים גדולים, לפעמים יכולה להיות גם בין אנשים פחות גדולים חילוקי דעות.

גלעד בניהל: עוד מילה אחת על הרפורמים. אנחנו חשבנו שמשדד הדתות בקונסטלציה שלו היום הוא באמת משרד דתות שאפשר לסמוך עליו. אבל מחר עלול להיות משרד דתות שישבו בו נציגים, וגם עודד וינר יכול להתחלף עם מישהו אחר שאולי הוא רפורמי כזה או אחר, או קונסרבטיבי, או נאולוגי, או אני לא יודע מה. כיוון שהמשרד הוא משרד ממשלתי, וכיוון שהרוחות שנושבות היום בעם הן רוחות רעות, אז יש חשש גדול כנגד ויותר נראה לעין שהמשרד יחליף את אנשיו עוד זמן לא רב, וכיוון שכך חשבנו שנכון יותר לקחת עמותה שבה הסכנה של חילופי אנשים היא לא קיימת, או לפחות מזערית, או ביחס לחשש שמשדד הדתות מתחלף היא סכנה לא ריאלית, וכיוון שחשבנו שאם אנחנו נראה רשימה של אנשים שהם מבחינתנו אנשים שציבורית אפשר לסמוך עליהם, נקרא לזה כך, ציבורית אפשר לסמוך עליהם והם עונים על אמות המידה הציבוריות, שכמו שאמרתי נחשבים כמייצגים את רבדי העם השונים, אזי בהחלט זוהי עמותה שראויה.

עכשיו אני רוצה עוד הערה אחרונה והיא, כיוון שמדובר במכרז ואתה לא יודע מי יציע לך מה, אז אני רוצה לומר שאנחנו בדיקטטוריון החברה דיברנו כמה וכמה פעמים שאנחנו רוצים שהעמותה שתזכה תאגד בתוכה את מקסימום הרבדים של עם ישראל, מקסימום הרבדים של עם ישראל, לא חב"ד ולא אחרים, ולא פלוני אלמוני, אלא מקסימום הרבדים של עם ישראל. אם יש אדם שנותן כסף ותמורת כסף הוא רוצה.

דב שילנסקי: אבל אמרת את זה כמה פעמים, בואו רבותי נקצר.

שמואל רבינוביץ: אני רוצה להעיר הערה קצרה. הסמכות של משרד הדתות על רחבת הכתל המערבי נובעת מכחם של הרבנים הראשיים לישראל, הממונה על הכתל המערבי או על המקומות הקדושים בא מכח הרבנים הראשיים לישראל, הם ממנים אותו והם שולחים אותו, זה לא של שר

הדתות, זה לא של ראש הממשלה, זה של הרבנים הראשיים לישראל. לכן אם יש חשש שמשוהו יתחלף זה או חברי העמותה, או החברה לשיקום הרובע היהודי, וחלילה וחלילה לא אנשים שבאים מכוחם של הרבנים הראשיים לישראל. עכשיו כהערת ביניים. אני הייתי בעבר אצל הרב מאיר פורוש ששימש כסגן שר הבינוי והשיכון ופנינו אליו ואמרנו לו אם יש חשש לבעיות בכתל המערבי שנובע משינויים במשרד הבינוי והשיכון. לכן ההשוואה הזאת לבוא ולומר שאולי עודד וינר יתחלף או זה יתחלף, אני חושב שזה בכלל לא טענה.

רב שילנסקי: זה טענה בשבילי.

רב שילנסקי: חברי הועדה, אני רוצה לחזור ולהפנות את תשומת ליבכם שאתם פה במצב של חברי ועדה. בואו נתנהג בחתאם לזה.

אדוני יש לי בקשה אחת אליך. אנחנו פה ועדה ממלכתית, ביחד עם זאת אנחנו כבית הלל, לכן אודה לך אם תסכים להוריד מהפרוטוקול שהיום מנשבות רוחות רעות בישראל או משהו דומה לזה, למען הרוח הטובה, למען לדבר רק טוב על ישראל.

עכשיו לחברי הועדה יש לי הצעה. מחכים כבר הרבה זמן שם עדים. האם נראה לכם שאני אציע כשהעדים או אנשי העמותה יכנסו שיהיו נוכחים אלה שהעידו עד עכשיו בפנינו, האם נראה לכם?

שמואל שקדי: יש לי שתי הערות. אני חושב וככה אנחנו גם נוהגים לדוגמא בהתנגדויות בוועדת תכנון ובניה, שומעים דעה אחת, שומעים דעה שניה, ונותנים את זכות התשובה לאלה שטענו ראשונים, להם היתה את הזכות ולא להם לא היתה עדיין את הזכות, ואני חושב שצריך לתת להם.

רב שילנסקי: אני מסכים אתך. מאחר והם מחכים הרבה זמן, וכשיעידו אנשי העמותה בטח יתווספו עוד שאלות לחברי הועדה, אז אחרי כן בתום העמותה נוכל לשאול אותם שאלות.

שמואל שקדי:

אני ברשותך רוצה להציע. שמענו את דעת המרכז של

הקרן של הרשות, שמענו את החברה לשיקום ולפיתוח

הרובע. אני מציע שעכשיו הם ימתינו בסבלנות עוד כ-10 דקות רבע שעה

בחוץ, נשמע אותם, ואחרי שנשמע אותם.

דב שילנסקי:

רבותי בבקשה.

עו"ד מירון:

כמה הערות בקצרה. דבר ראשון הטענה שהחברה והיא

תשובה גם לשאלה של מר שקדי. יש לנו כאן מכתב ממר

שלמה סופר שהיה המנכ"ל של החברה לפיתוח הרובע, הוא קדם כתפקיד למר

בניאל, 2 לפני מר בניאל והוא אומר כך, המכתב מיועד למר סולי אליהב,

מר מרדכי אליהב. לבקשתך הרני להעלות את הדברים על הכתב: "במשך

למדיניות קודמי גם אנו ראינו ברחבת הכתל המערבי נכס לאומי, ואת השטח

מאחורי תרני הדגלים ראינו כחלק מרחבת הכתל המערבי לכל דבר ועניין.

כמו כן ראינו במשרד הדתות ובכבוד הרב מאיר יהודה גץ שהיה הממונה על

המקומות הקדושים כממונים על רחבת הכתל, תכנונה פיתוחה והחזקתה.

בפגישותי עם כבוד הרב ועם אנשיו הוצגה בפנינו היוזמה לפיתוח רחבת

הכתל ובכלל זה בית הרבנות הראשית. ברכנו על היוזמה והבעתי את נכונותי

לתכנונה. נדהמתי לשמוע שהחברה לפיתוח הרובע היהודי מתיחס אל שטח זה

כאל רחוב התמיד ופרסמה מכרז על מנת לתיתו לעמותה פרטית".

3. התפלאתי מאוד לשמוע שעו"ד בניאל אמר מה שאמר על מטרת המכרז, בפני

הפרסום בעיתון הארץ לגבי מהות המכרז.

וכל מה שכתוב שם בכלל לא כתוב שם שזה קשור לכתל המערבי אלא כתוב

שמחפשים מבנה ברחוב התמיד לרווחת ציבור המבקרים ברובע היהודי בעיר

העתיקה. בכלל כל הנושא הזה של בר מצוות ובית מדרש.

א. בית מדרש בכלל לא נזכר בכל המכרז, זה רק עכשיו אני שומע את זה

בפעם הראשונה.

לגבי מרכז המבקרים, מדובר על מרכז מבקרים ברובע היהודי. עכשיו, ישיבות ובתי מדרש על יד הכתל יש, ואם עו"ד בניאל רוצה ללמוד כשהוא מתפלל בהנף יש כמה מקומות שאני יכול להציע לו מסביב לכתל, החל מרחבת הכתל, פורת יוסף, וקצת למעלה בעיר העתיקה, אני בטוח שהוא יודע את הכתובות לא פחות טוב ממני.

3. לגבי העמותה. אנחנו נשאל את השאלות אחר כך לגבי העמותה, אבל העמותה שזכתה דוקא הנושא הזה שחברי הועדה שאלו התקיים בעמותה הזאת. עד חודש לפני המכרז העמותה הוציאה פרוטוקול שלא היה לה שום פעילות כספית, וזו לא עשתה שום דבר אף פעם העמותה הזאת, שום פעילות מכל סוג שהוא. לא בניה, לא תכנון, אפילו לא בית מדרש. חודש לפני המכרז היא שינתה את התקנות שלה, שינתה את המטרות שלה, במיוחד שהמטרה תהיה להקים בית אורחים. היא החליפה כמחצית מחברי העמותה, ויום לפני המכרז המכתב הגיע לרשם העמותות ביום שבו צריך היה להגיש את המכרז. היא הוסיפה 5 חברים אחרים בעלי אופי אחר. שם העמותה זה עזרת מנחם שליד כולל חב"ד לצדקה. לכן התפלאתי שמר בניאל לא יודע שלעמותה יש קשר לחב"ד.

העמותה כתבה מכתב ותצהיר לרשם העמותות שאין לה שום פעילות ושום מקורות כספיים לא היתה לה עד ליום הגשת המאזן האחרון.

כך שאם אנחנו מדברים על האפשרות להחלפת חברים, זה בדיוק מה שקרה בעמותה הזאת, השיא הוא ש-5 חברים התווספו יום לפני המכרז, ובפרוטוקול של אותה ישיבה שבה צירפו את החברים עוד כתוב שאם תזכה הצעת העמותה במכרז יודיע על כך הועד לחברי העמותה ואז יוקמו ועדות בהתאם לתחומי ההתעניינות ובהתאם לרצונם ישובצו חברי העמותה, כי עד אז לעמותה לא היה שום כוונה לפעול בכיוון הזה.

עכשיו לכן השאלה היא דוקא לאור המטרות שלהם שעל מדינת ישראל הם לא סומכים על כושר הכיצוע שלה, ועל הגורמים הממלכתיים לא, ועל הרבנות הראשית הם לא סומכים, איך אפשר היה לסמוך על עמותה שבניגוד אגב למכרז שדרשו פה תנאים בניסיון בבניה ובניסיון בעוד כל מיני תחומים, העמותה

הזאת אין לה שום ניסיון בשום תחום, כי לא היתה לה שום פעילות. איך נתנו לעמותה כזאת לזכות?

אני רוצה לומר עוד דבר אחד גם לגבי הנושא שהתעורר כאן לגבי מקומות לעריכת שמחות וגם אדוני שאל את זה.

דוקא בגלל זה שכמו בהרבה מקומות שמכבדים את עצמם בעולם מהסוג הזה בתוך המקום הקדוש, או אפילו מקומות היסטוריים לא עושים מקומות לאוכל, זה גרם לפיתוח כמה מקומות בעיר העתיקה עצמה ועוזר להם. למשל בין הקשתות נפתחה מסעדה חדשה סמוך מאוד לכתל, במעבר שמוכיל לשער שכם, ודוקא מסעדה כזאת, או מסעדה כמו מסעדת הרוכע, קפה הרוכע נהנים מהשמחות האלה, כך שזה עזר. זה שאין מקום כזה עזר לפיתוח מקומות פרטיים שעזרו להכניס נוכחות יהודית בכל מיני מקומות בעיר העתיקה.

דב שילנסקי: לגבי המסמכים.

עו"ד מירון: אנחנו נעביר צילום.

דב שילנסקי: חברי הועדה פה בקריאות ביניים שאלו אותך אם אתה תוכל להמציא.

עו"ד מירון: כודאי נמציא את כל המסמכים.

דב שילנסקי: אז אני אודה לך שתמציא את המסמכים, כולל התקנות

קודם שהקראת, תעביר את זה אם אפשר אפילו היום או

מחר לקובי.

עו"ד מירון: אני מחר אשתדל.

דב שילנסקי: היות ואנחנו רוצים שקובי יעביר את זה אלינו לפני

הישיבה הבאה.

עודד וינר: אמר קודם עו"ד אקסלרוד שדיברתי בדם ליבי ולכן

אני אומר, אלמלא הנושא הזה היה בדם ליבי הייתי

משועשע או רוגז, לכן אני אגיב ממש בקצרה לדברים האלה.

אני לא הייתי קובע גלעד נחרצות שהשטח הזה איננו רחבת הכתל, היועץ המשפטי לממשלה על סמך המפה שהופיע בתקנות מנע את תפילת הרפורמים בשטח

שברחבת תרנים. המפה הזאת היא איננה ברורה. היועץ המשפטי לממשלה אמר לפרקליטת המדינה שהוא רוצה לשבת על המפה הזאת כדי לקבוע את הגבולות. זה דבר אחד.

דבר שני. אני בתפקידי 10.5 שנים, בזמן הזה אגב, התחלפו 5 מנכ"לים לחברה לפיתוח הרובע, אולי בגלל שאנחנו עושים לשם שמים ולא לשם דברים אחרים, כי אני אומר שזאת הזכות היחידה שיש לנו.

אני אומר דבר אחד. בשנים האלה השוטף שלנו להחזקת הכתל מגיע לכמיליון דולר לשנה. אני בכוונה מעגל סכומים. בשנים האלה כולל בסוף או בתחילת תקופתו או בזמן תקופתו של גלעד עשינו פה. הסתמכו פה על אילנו גבוהים, שלום עליכם, חלומות באספמיה, קשה לי להאבק נגד זה, אבל בשנים האלה, באותם 6.5 שנים במקביל פיתחנו את מנהרות הכתל שהם היום המבוקרות ביותר במדינת ישראל. אנחנו עשינו שירותים בסדר גודל של מיליון וחצי שקל.

עו"ד אקסלרוד: אין טענה למה שעשיתם.

עודד וינר: סליחה אתה אומר בתקופה הזאת לא עשינו כלום.

עו"ד אקסלרוד: אני לא אמרתי את זה.

עודד וינר: מיליון וחצי שקל עלה השירותים.

עו"ד אקסלרוד: מי אמר שלא עשיתם כלום?

עודד וינר: עשינו הרבה.

עו"ד אקסלרוד: מי אמר שלא עשיתם?

עודד וינר: אמרת שזה חלומות באספמיה.

עו"ד אקסלרוד: כן, הקטע הזה.

עודד וינר: החברה לפיתוח הרובע לא השתתפה ולו בגרוש אחד, לא

התעניינה גם בפיתוח השירותים ששילשנו אותה

במיליון וחצי שקל. אנחנו באותה תקופה חידשנו את השערים בקרוב למיליון

שקל עם המשטרה, החברה לפיתוח הרובע לא תרמה שקל אחד.

עכשיו במשך כל השנים האלה שאנחנו בונים את הדברים האלה, אמר פה נכון סגן ראש העיר, כל דבר פה, והלכנו מרחק עצום מבחינת האישורים באין תב"ע, הלכנו מרחק עצום כדי לאשר. עכשיו אנחנו עומדים בפני סוף האישורים כשלקחו את כל השנים האלה כי זה עקב בצד אגודל, לכן הדברים האלה נראו ככה.

משפט אחרון. הרבנות הראשית זה שם קוד ואנחנו פרשנו בפניכם את הדברים.

אני רק רוצה לומר. אני באמת שמחתי לשמוע מאדם שכל כך נחרץ בדעתו ושפתיו דוברות רק אמת, ראיון שהתפרסם איתו.

רב שילנסקי: לא לא.

עודד וינר: רגע, על המטרות המוגדרות. בין המרכז לבין הפרסום הוא אומר.

רב שילנסקי: קודם ביקשת רק משפט אחד, עכשיו אתה נכנס לסדרת משפטים.

עודד וינר: לא לא, בשמו, הוא אומר שבתכניתם להקים, והוא בטוח שיש לו כבר זוכה בטרם שהיה זוכה. יהיה

במקום כעין הכנסת אורחים לנזקקים וחדר אוכל למי שבא לכתל ומביא איתו אוכל אך אין לו היכן לשבת בנחת ובכבוד, זה יהיה בודאי חסד לרכיבים. זה ציטוט ממנו, זה לא יהיה בית מדרש.

רב שילנסקי: את מי מעניין כל העיתונאים?

עו"ד אקסלרוד: בקשר לזכות התגובה, מקובל בזכות תגובה להשיב לדברים שנאמרו, אבל כאן המון דברים חדשים שלא ניתן לנו הזדמנות להשיב עליהם. עו"ד מירון העלה פה נקודות שלא היו לחלוטין לפני כן.

עו"ד מירון: הם עלו ממה שאתם אמרתם.

רב שילנסקי: רבותי אנחנו גמרנו. עו"ד אקסלרוד צודק. עו"ד מירון העלה פה נקודות. עכשיו אנחנו לא נשמע את

התשובה. אתה יש לך הזכות בעמוד אחד מקסימום להעביר אלינו את זה
בכתב. אני מודה לכם מאוד.

דב שילנסקי: רבותי אני מקבל אתכם בברכה ושוב הפעם מבקש סליחה, אבל זה התארך. עו"ד גלס היה פה, הוא כבר הלך? אז הוא ביקש פה לבקש מכל הועדה, אבל הוא איננו ואני אגיד לכם מה שהוא ביקש.

עו"ד בר סלע שהיה בפעם הקודמת כשהישיבה לא התקיימה הוא היה צריך היום להופיע בפנינו וקרה משהו לאשתו, אינני יודע בדיוק, זה עניין שקשור בדיוק, אינני יודע מה שקרה והוא איננו יכול להופיע. הוא ביקש שאנחנו נאפשר לו להופיע בהמשך. אמרתי לו תשאל את חברי הועדה, הוא איננו, אני מביא את זה בפניכם. נחליט אחר כך, אם כי אנחנו בודאי הולכים כבית הלל, ובודאי אם זה עניין בריאות או משהו דומה לזה.

בן ציון דל: הייתי מציע אולי שתי דקות לחוברת שבפניכם לפני שאני פותח בדברים ברשותכם.

אנחנו לא נכנסים כאן ברגע זה, בודאי כשעו"ד בר סלע לא נמצא לכל הנושא של המחלוקת הקיימת בקשר לנושא של המכרז.

אני רוצה להתייחס ואשתדל מאוד בקצרה למהות של העניין.

מה שמעניין אותנו בכל הנושא הזה של השטח שאנחנו רוצים להקים שם את מרכז המבקרים, זה הנושא של כלל ישראל. לתת את השירותים הטובים ביותר שלא ניתנו עד היום לכלל ישראל בנושאים השונים המתייחסים לכל הנושא של הכתל המערבי ובית המקדש כפי שמופיע כאן בחוברת במחקר, בעיון, בחוויה, ובכל מה שקשור לנושא של בית המקדש בעם ישראל.

השאלה בעצם שעומדת כאן בפני הועדה ואליה אני רוצה להתייחס, מי בעצם יפעיל את הנושא שאני חושב שעל החשיבות שלו מיותר יהיה להוסיף מילה אחת אפילו לאחר שתראו מהם כננות עמותה כפי שמופיעים כאן בחוברת, והבאנו גם את הדגם כפי שמופיע כאן ומיד נוכל לראות אותו.

בתוך ועד העמותה נמצאים אנשי ציבור כפי שתראו, שני מנכ"לים של משרדי ממשלה לשעבר, ועוד אנשי ציבור שסבורים דבר אחד פשוט. כדי להרים נושא

כזה כל כך חשוב שמאחד את כלל ישראל מי צריך לעשות אותו. יותר נכון מי טוב יותר שיעשה אותו, האם הממשלה או העמותה שלנו.

אני לא רוצה להעלות עכשיו את כל העניין בקשר למדיניות הממשלות האחרונות בקשר להפרטה. כלומר הממשלה מנסה להתנער, ובצדק לפי המדיניות של הממשלה מכל מיני גופים שהיו סמוכים על שולחן הממשלה.

אני רוצה רק לבוא ולומר דברים שידועים לכולם. כל מפעלי התרבות, האומנות, הספורט, החינוך המשלים, תנועות הנוער, כל הגופים הללו הם סמוכים על שולחן הממשלה, אבל אינם מופעלים על ידי הממשלה.

בין יהודים ליהודים אין נהוג לומר להבדיל, אבל בכל אופן אנחנו מתעסקים כאן בדבר הרבה יותר ערכי, לא שאחרים לא חשובים ולא ערכיים, אבל הראיה שכל אותם גופים במדינה שסובבים סביב הנושא של תרבות, תרבות יהודית, אומנות, מוזיאונים, חינוך משלים כפי שאמרתי, תנועות הנוער, אינם מנוהלים על ידי הממשלה.

אני לא רוצה לבוא ולהסביר כמה הממשלה מסתבכת ומורכבת ומסובכת בתוך עצמה כשבאים לגייס תרומות. אגף התקציבים, ועדת הכספים, אלף ואחד מדורים לא של גיהונונים אבל מדורים אתה צריך לעבור כדי להשיג תרומות לנושא כל כך חשוב.

דבר נוסף, אני חושב שעו"ד שילנסקי יו"ר הועדה בודאי יבין מבלי לפגוע באף אחד טוב מכולם עד כמה נושא שהוא קשור בטבור של משרד ממשלתי נתון לזעזועים, שר זה או שר אחר, מדיניות. כשאני מדבר על נושא שצריך לאחד את כלל ישראל.

אנחנו לא חושבים שנושא כזה צריך להיות נתון לשיקולים פוליטיים בכלל. אני גם לא רוצה להרחיב את הדיבור על נושא של קיצוצים תקציביים במשרדי הממשלה. כשבאים קיצוצים לא מקצצים במה ששייך בפס היצור הרגיל של המשרד, קודם כל מתחילים בקצבות, בכל מיני גופים שקשורים למשרד.

נושא כזה עם כל החשיבות שלו. הרי לא יפגעו במשכורות לעובדים, לא יפגעו. אם זה משרד הדתות כן, לא יפגעו בתשלום עבור כל תלמיד ישיבה,

יפגעו בנושאים חשובים אבל שהם כביכול שוליים או צדדיים לפס היצור של המשרד.

נושא כזה הוא כעצם בין הראשונים שיתן את הדין. אני גם רוצה לבוא ולומר שנושא כזה שיהיה בידי ממשלה או משרד ממשלתי הוא נותן טעם של מטעם, ואני לא חושב שנושא כזה מותר לו שתהיה לו חלילה תרמית כזאת.

דב שילנסקי: למה ממשלתי זה מטעם?

בן ציון דל: לא. אמרתי עלול לתת טעם שמטעם, עלול לתת מסובה פשוטה, כי הרי אתה בכל זאת תלוי מיהו שר הדתות,

מיהו המנכ"ל, אתה תלוי באנשים והמדיניות משתנה. נושא ששייך לכלל ישראל אסור שיהיה תלוי בכל מיני זעזועים שהם לא חייבים שיהיו אבל עלולים.

אני חושב גם, אני אומר משהו בחוסר צניעות. ממשלה לא יכולה, ואני הייתי 40 שנה כעובד מדינה. אני לא חושב שממשלה או משרד ממשלתי עם כל חוסר הצניעות היו יכולים לגייס לועד העמותה, לועד של פרויקט אנשים שיהיו מוכנים לתרום מזמנם לנושא כזה כפי שעמותה מסוג זה הצליחה לגייס, אלה טיבם של דברים, ככה הם החיים, זה טוב, לא טוב, חבל שזה כך, מה זה משנה, זו המציאות.

עד כאן אמרתי כעצם את הנקודות העיקריות כפי שרציתי להציג אותם. מהות הדברים, כלומר התוכן המרכזי של הדברים כפי שאמרתי מופיעים כאן בחוברות שלפניכם, ואם אפשר שלא להתייחס אל החוברת הזו כעוד חוברת אלא ממש לעיין בפנים על מה מדובר, רשימת האנשים בעמותה וכו'.

עוד 30 שניות אגזול מזמנכם כדברי פתיחה או ככל שתמצאו אם זה דברי סיום מבחינתי, ומר בלוי רק יציג ב-30 שניות על מה מדובר פיזית מבלי לפרט.

שמואל שקדי: אולי יעוד המקום.

בן ציון דל: יעוד המקום גם מופיע כאן. כלומר כאן מדובר על מדורים מדורים שיהיו בתוך מרכז המבקרים, החל

מעיון, מחקר, הכל ממוחשב לפי המילה האחרונה של מערכות המחשב, וכל השירותים שמצפה אדם שמגיע לכתל המערבי. החל מבר מצוה, כלה בהיסטוריה, בהרצאות, אגף חויה. שוב אני לא אכנס כאן לפירוט, אני יכול על כל נושא במשך שעה שלמה להסביר מה יהיה שם, מהו הערך של הדברים.

רב שילנסקי: תעשה דקה לכל נושא.

בן ציון דול: אגף החויה הוא בעצם מוליך אותך כבודי או כקבוצה,

לבני הנוער, לבתי הספר, אתה בעצם נכנס למנהרת

הזמן, החל מהקמת בית המקדש, כל תולדות עם ישראל כפי שמשקפים דרך מלכות דוד, מלכות שלמה, חורבן בית ראשון ובית שני. כלומר חויה שהיא בעצם תיתן על ידי הטכנולוגיה החדשה ביותר שקיימת, שהיא עדיין לא קיימת כאן בכל המערכות של המוזיאונים בארץ. אתה תיכנס לתוך חויה בתחושה כאילו אתה בעצם באופן אישי עובר במנהרת הזמן הזו. זה יכול תצוגות אור קוליות, ושוב ככל שנמצא כאן בפניכם, כל חג ומועד עם כל הקשר ההיסטורי.

אגף העשרה כפי שאמרתי בעיון, מחקר, ספריה, עמדות מחשב. כל מי שירצה לבוא וללמוד על כל מה ששייך להיסטוריה של העם היהודי הקשור בכתל. חדרי הרצאות וכל מה שכרוך בזה.

אגף שירות שמתיחס יותר לתירות החיצונית שמדברת על ארכיאולוגיה, היסטוריה דתית, עם כל השירותים הנלוים שזה מיותר כאן להזכיר של כיבוד וכל זה, כאשר אני מדגיש כאילו, יהי רצון כאילו אמרתי את זה כמה וכמה פעמים, הכל ללא תשלום, הכל ללא תשלום.

מה המטרה של החברה, אתם עושים את זה ללא תשלום,

נותנים כל כך הרבה כסף, כונים, מה עומד מאחורי

כל זה?

בן ציון דול: אני אעזור לך בשאלה בסדר, אתה מתכוון לבוא ולומר

איך תצליחו לעמוד בעלות כל כך גדולה של הקמה

בניה ותחזוקה שוטפת שתגיע לעלות של כמיליון דולר בשנה.

אני שאלתי מה המטרה, צריך שתהיה מטרה לכל האנשים
שיתרמו כסף לדבר כזה.

בן ציון דל: נכון. המטרה היא לקרב את כל העם היהודי בלי יוצא
מן הכלל מי שקרוב למסורת ומי שלא כל כך קרוב
לצערנו לקרב אותו לשריד בית המקדש, לקרב אותו בצורה החזיתית הגדולה
ביותר שיכולה להיות עם כל ההתפתחות הטכנולוגית המודרנית שתיתן לו את
החזיה הנכונה.

כל מה שקיים היום ובאמת מבלי לפגוע לאף אחד, אתה מגיע לכתל אתה הוואה
החלטורות של הבר מצוות, אתה קצת נשנק בגרונך, כלומר לא הכי מכובד
שיכול להיות.

אנחנו רוצים לתת כאן את השירות בצורה הכי מכובדת. כל אותם בר מצוה
שבאים לכתל. כל אותם מסיירים שבאים לראות את הכתל.
היום אתה בא, אתה מביא קבוצת תלמידים מבית ספר, הם עומדים מול הכתל,
עומד המורה ומספר בצורה מכובדת כן, ובזה נגמר העניין.

אנחנו רוצים שזו תהיה חזיה שהמבקר, התלמיד, התייר יזכרו את זה לכל
ימי חייהם. אז בזה הכנסתי את אגף בר המצוה וכו', אגף המיכון, ואותם
נושאים שהם בעצם לא קשורים באופן ישיר לנושא החזיתי כפי שתארתי.
כלומר אנחנו חייבים לתת תשובה פיזית למשטרת ישראל שבעצם השטח שם הם
נמצאים בו, משהו שיהיה הרבה יותר מכובד, אבל לא זו המטרה שלנו לתת
תשובה מכובדת למשטרת ישראל אלא זה אילוץ שעושים אותו ברצון רב.

אגף נוסף לשימושם של הרבנים הראשיים, אני חושב שזה מכובד גם לעם וגם
לרבנים הראשיים שלשכת הרבנים הראשיים ואירוח במקום הקדוש ביותר שקיים
היום, אני חושב שבצורה המכובדת והיפה ביותר, אני חושב שגם זה חשוב
שיהיה כאן.

עד כאן ליהודים, אם גלשתי מה-5 דקות אני מתנצל, כי אחרי שעתיים אפשר
לטעות גם ב-5 דקות בחישוב.

דב שילנסקי:

עכשיו מר בלוי יסביר לנו.

מנחם בלוי:

לפני שאני אתחיל להראות. השטחים כאן זה שטחים

משוערים, אנחנו קבענו שזה 2000 מ', אבל רק אחרי

שיהיה היתר בניה אנחנו כמובן נוכל לדעת בדיוק, אבל זה יותר רעיוני,

זה לא דגם שמחר אנחנו הולכים לבנות אותו בדיוק ככה, אבל מכאן אתם

יכולים לראות פחות או יותר מה רוצים לעשות כאן.

כאן אנחנו רוצים לתת לשכה לרבנים הראשיים, זו הקומה העליונה. יהיה שם

גם מקום למשרד הדתות שאנחנו נרצה לתת, מקום לרב הכתל, ולשכות כמו

שבנצי אמר לרבנים הראשיים ששם יוכלו לקבל אורחים.

אנחנו חושבים גם על סידור מסוים שתהיה קבלת פנים ברגל בחגים כשהרבנים

הראשיים מקבלים קהל, לתת פתרון גם במסגרת הדבר הזה, פתרון לרבנים

הראשיים. זה החלק הזה.

בחלק זה אנחנו נותנים נקודת משטרה, כי זה מקום נקודת המשטרה הקיימת

היום.

דב שילנסקי:

גם כן בקומה שניה המשטרה?

מנחם בלוי:

בקומה שניה, כי הם יוכלו גם להכנס מהצד

מהמדרגות, הם לא יהיו חייבים להכנס מהבניין

עצמו.

כאן אנחנו רוצים לעשות ספריה עם עמדות מחשב שאנשים יוכלו ללמוד.

אנחנו רוצים לשים בספריה שני דברים. דבר ראשון גם ספרי יסוד של יהדות

בכל מיני שפות, אנשים יוכלו לבוא ולשבת וללמוד או לעיין או במחשב, כל

דבר שהוא.

כאן אנחנו רוצים לתת חדרים של הרצאות, ששם יהיו כל מיני הרצאות,

סדרות של הרצאות על הנושאים של הכתל, לגנים, לבתי ספר, בין אם זה

סדרות ובין אם זה הרצאות בודדות כשבנאדם נכנס ויש לו זמן, גם לכודדים

וגם לקבוצות.

כאן אנחנו רוצים לעשות אגף לעיון ומחקר בנושא הכתל המערבי. אנחנו רוצים לרכז כאן את כל המחקרים בכל השפות שנעשו על הכתל המערבי, מחקרים היסטוריים, מחקרים יהודיים, מחקרים דתיים, מחקרים ארכיאולוגיים, מחקרי יהודייה על הכתל, כל הדברים שקשורים לכתל המערבי. חוקרים יוכלו להכנס לכאן לשבת כאן ולעבוד כאן. במסגרת זו אנחנו גם ניתן מילגות לחוקרים שירצו לעשות מחקרים על הכתל המערבי. כאן החוקרים יוכלו לבוא ולשבת ולעשות את כל המחקרים שלהם ויהיה להם שם את כל הידע במחשוב ובדברים פיזיים.

כאן אנחנו רוצים לעשות איזור הפעלה לילדים שזה יהיה גם באמצעות מחשוב וגם באמצעות תצוגות, וילדים בעיקר כיתות גן ואלה במסיבות חומש שמגיעים לכתל. קבוצות מאורגנות של בתי ספר יוכלו כאן לבוא ולקבל הרצאות.

כאן אנחנו רוצים לעשות עמדות הכוונה לאיזורי תיירות כרובע היהודי ובירושלים, זאת אומרת שירות לתיירים בעיקר שבאים או לסתם ישראלים שבאים ומגיעים ורוצים לדעת איפה זה ואיפה שם, כל דבר שהם רוצים לדעת תהיה כאן עמדה שתיתן להם, שתסביר להם ושתעזור להם. אז עד כאן זאת הקומה התחתונה.

הקומה התחתונה בעצם מורכבת משלושה דברים. בן ציון גם דיבר קודם על נושא החויה, אגף החויה. באגף החויה יש את הקטע שכעצם היום אנשים שבאים לכתל המערבי יודעים שזה שרידי בית המקדש, אבל אין משמעות לדבר הזה, בעיקר לא לכאלה שלא חרדים שבאים לכתל, החרדים אולי יודעים יותר, אם כי גם אני לא בטוח כמה הם יודעים, הם יודעים שזה מקום קדוש, באים ומתפללים והנלכים. אין להם את המושג, הם לא יודעים מה בדיוק קורה. כאן בנאדם כעצם יוכל בשיטות הכי טכנולוגיות והכי מתקדמות שיש בעולם, ישבו אנשים ויראו את כל ההיסטוריה של המקום, מהאבן השנייה, הר המוריה של אברהם אבינו, האבות, דוד המלך, שלמה המלך, וישבו ויראו את זה

בתצוגה, וחורבן בית המקדש עד ימינו אלה, עד תקומת ישראל, עד מה שקורה היום יוכלו לראות את זה.

אחרי שהם יצאו משם בעצם כל אחד שמגיע לכתל יבין מה זה הכתל המערבי, יבין מה זה הדבר הזה, למה הוא מגיע לכאן, מה קדוש במקום הזה, מה ההיסטוריה של המקום הזה. דברים שבעצם היום אנשים לא יודעים.

כאן אנחנו רוצים לעשות דבר דומה אבל לא על ההיסטוריה של הכתל ושל בית המקדש אלא יותר התייחסות לחגים. זה יהיה דבר שיתחלק לפי כל חג וחג, או לפי מועד, או לפי צום, או לפי כל דבר שהוא. יראה בעצם כל חג שהוא מזמן בית המקדש שהיה ולאורך הזמן עד היום. זאת אומרת ימי חנוכה, כמובן בית המקדש, המנורה, החורבן. לשלב את הכל באמצעים אור קולי ממוחשב שאנשים יכנסו בפנים ויבינו בדיוק מה זה חנוכה ומה זה קשור לכתל המערבי, ומה היה שם ומה זה.

אותו דבר שמחת בית השואבה.

ברכת כהנים אנשים מגיעים, לא יודעים בדיוק מה זה.

הכל כמובן יהיה עם דברים של ארכיאולוגיה שמצאו, דברים יהודיים, דברים היסטוריים. כשבנאדם יצא מכאן הוא ידע.

תשעה באב, מה היה בתשעה באב, מה קרה בתשעה באב.

שלושת הרגלים, העליה לרגל שהיתה אז. בקיצור כל דבר שקשור לנושא של הכתל המערבי.

הנושא השלישי זה הנושא של בר מצוה. מגיעים היום כל שני וחמישי לשם עשרות או מאות בר מצוות בכתל.

דב שילנסקי: 70 בערך שמענו.

מנחם בלוי: יכול להיות, לא ספרתי. חלק גדול מהאנשים או

מהמשפחות שבאים לא יודעים מה זה בר מצוה, מה

הקשר לכתל המערבי, מה פתאום הם עולים לתורה, מי זה, מה זה. יכול

להיות שהחתן בר מצוה עצמו ישב ולמד. אף אחד מהאנשים שבאים, בעיקר אם

הם תיירים, אנשים שמגיעים מחו"ל לא יודעים בכלל מה הולך כאן, מה זה

הבר מצוה, למה הם מגיעים לכתל, למה הוא עולה לתורה. אז כאן אנחנו רוצים לעשות מקום שבעצם המשפחה של הילד יוכלו להכנס, לקרוא מה זה תפילין, מה זה כניסה למצוות, מה זה קשור לכתל המערבי. כל הדברים שקשורים לנושא הבר מצוה אנחנו רוצים לעשות כאן.

עכשיו כאן אנחנו רוצים לעשות עמדות לכתיבת בקשות להטמנה בין אבני הכתל. היום יש את המנהג, מנהג קדוש, הרבה אנשים מגיעים לכתל וכותבים פתק ומכניסים בכתל. איך זה הולך היום, בנאדם לוקח, יש לך חתיכת דף, לוקחת חתיכת עיתון, כותב על הדף של החבר שלו, מכניס בכתל. פה אנחנו רוצים לתת מקום מכובד, בנאדם יוכל לבוא ולקחת דף לשבת ולכתוב ולשים בכתל.

כאן אנחנו רוצים לתת לאנשים עמדות מחשב. בנאדם שמגיע ומעניין אותו נושא היהדות, הוא רוצה לדעת, לקבל אינפורמציה על שירותי דת בעולם איפה שהוא גר אז הוא יוכל לקבל כאן רשימה ממוחשבת, יהיו מחשבים והוא יוכל לקבל אינפורמציה על כל שירותי הדת בארץ ובעולם.

כאן אנחנו רוצים לתת, יש נקודה עיקרית שכן צין דל לא כל כך דיבר עליה והיא נקודה חשובה ביותר בעיקר לאנשים שמגיעים בצורה קבועה לכתל.

הבעיה המרכזית בכתל המערבי היום, אנשים מגיעים בשבתות לדוגמא, הולכים שעתיים ברגל. יש אנשים שמגיעים מהר נוף, מכל מיני שכונות בירושלים, שבתות, חגים, מגיעים לכתל, יום חם או יום קר, יהודים חרדים, הם לא יכולים לשתות או לאכול לפני קידוש. מגיעים לכתל שעתיים הליכה, מתפללים שם שעתיים, חוזרים חזרה שעתיים בלי שהם יוכלו לשתות מים, ובחגים, חג כמו שבועות מדובר על עשרות אלפי איש, בחגים אחרים פחות, יוצאי צומות. אנחנו רוצים לתת פתרון לדבר הזה שכל שבת, כל חג, כל מוציא צומות, אנחנו כאן בחוץ רוצים לתת לכל בנאדם שיבוא שיוכל לעשות קידוש, תחולק שניה בחינם עם חתיכת עוגה. כל בנאדם יוכל לבוא ולקחת.

אנחנו עשינו את זה כבר בחג האחרון, בשבועות אנחנו עשינו, חילקנו שם למעלה מ-20,000 שקיות לאנשים עם שתיה קרה ועוגה, אנשים שבאו משעתיים שלוש. צלצלו אחרי זה מאות אנשים שהודו לנו על הדבר הזה. אותו דבר מוצאי צום. אנשים שמגיעים בתשעה באב, נגמר הצום, מקסימום שהם יכולים זה לשתות מים חמים, מים רגילים מהברז.

בנאדם שצם כל היום הוא צריך ליסוע באוטובוס, לוקח לו אולי שעה עד שהוא מגיע לאיזשהו מקום שהוא יכול לאכול משהו. זה בשכחות.

בימים רגילים אנחנו גם רוצים לתת כאן לאנשים, כל האנשים שעולים לרגל יוכלו לקבל, כאן יהיו מכוונות של שתיה קרה, שתיה חמה, יוכלו לבוא לשתות כמובן בחינם שתיה קרה ושתיה חמה.

כל מה שאנחנו דיברנו כאן כמובן זה בחינם, זה ללא תמורה. אנחנו מתחייבים שהמקום יהיה פתוח לפחות 14 שעות ביממה, אולי יותר, לפחות 14 שעות ביממה. זה יהיה בכל השפות. שאת אומרת אנשים ישראלים ולא ישראלים יוכלו לבוא ולקבל את השירות במקום הזה.

אני לא רוצה כל כך לדבר על אחרים מה עושים או מה לא עושים. כולכם הייתם בכתל, כולכם יודעים שלקח 35 שנה כדי לבנות שירותים. מה רמת השירותים או מה קורה כדיוק בכתל המערבי אתם יודעים. אז כשהוא התחיל לדבר על ממשלה או לא ממשלה, אז יש ממשלה, הממשלה קיימת גם 30 שנה. כמובן אני גם חושב שזה לא התפקיד של הממשלה לתת את כל השירותים ואת כל הדברים האלה שאנחנו רוצים לתת כאן.

הממשלה בקטעים שהיא כן עשתה שם, למשל בנתה שירותים, 30 שנה בנו שירותים מפואריים, למנהרות הכתל כמובן שאת זה מממן חצי משלם המיסים שזה מדינת ישראל משרד הדתות, ואת החצי השני משלמים האנשים שבאים ונכנסים למנהרות. אם יש להם פרוטקציה או אין להם פרוטקציה, אם לא הם יחכו כמה חודשים אם אין להם פרוטקציה, ואם יש להם אז הם ילכו וישלמו 20 שקלים או אני לא יודע כמה שישלמו כדי להכנס למנהרות הכתל.

אנחנו כאן מדברים על שירות שינתן חינם למבקרים ולאלה שמגיעים לכתל.

דב שילנסקי: יש לי שאלה. יש פה התיחסות לשחרור הכתל גם?

מנחם בלוי: כן כן, אני אמרתי שזה עד תקומת ישראל ושחרור

הכתל, כמובן. זה מתחיל מאבן השתיה ועד ימינו

אלה, כמובן, בהחלט.

בן ציון דל: היות ואני התיחסתי לנושאים העקרוניים יותר ופחות

למהות, רציתי עוד משפט אחד חשוב לעניין.

אנחנו מבקשים ורוצים ועומדים על כך שהפיקוח יהיה פיקוח של הממשלה,

כלומר שלא יוצר חלילה מצב שאותו יעוד שאנחנו מיעדים, אותן תכניות

שקיימות שלא יבוא מען שהוא ויבוא ויאמר וישנה פתאום את מה שאנחנו

קבענו בתכנית העבודה שלנו, אלא פיקוח ממשלתי מסודר על מה שנעשה שם.

הרב שטרית: דיברו על מקום שאפשר יהיה לשבת ללמוד, לא דיברת

שיהיה מקום שאפשר יהיה ללמוד.

מנחם בלוי: אתה שואל אותי?

הרב שטרית: כן.

מנחם בלוי: אמרתי שכאן למעלה אנחנו עושים ספריה.

בן ציון דל: רוב השעורים הנעשים היום הרב שטרית.

הרב שטרית: יש שם כמה חדרונים.

בן ציון דל: בחדרונים שם נעשים, שם יש קושי, אלה שנמצאים

בשטח של משרד הדתות ועל זה יש הרבה מאוד דיני

תורה. זאת אומרת צריך ואין ספק שצריך מקומות לשעורים.

דב שילנסקי: הספריה היא גם מקום ללימוד לא?

מנחם בלוי: כן כן, זה ספריה עם מקום ללימוד.

הרב שטרית: אני חושב ששלושת הגורמים שדיברנו איתם היום

חושבים על אותו דבר.

שמואל סלבין: קודם כל הם דיברו על זה. לדעתי מי שמבקר בכתל

ואני משתדל לבקר בראש חודש מדי חודש, יש צורך

אמיתי להקים שם משהו שיראה אנושי, שיראה יהודי, כי מה שקורה שם עכשיו אני לא צריך להרבות בדיבור, אנשים מכירים את הכתל יותר טוב ממני. צריך לעשות את זה והשאלה מי עושה את זה ואיך עושים את זה.

בגלל שפה מדברים אנשי חינוך ואני קצת יבש בזה. אני מודה לכם פה באופן קטגורי, ופה בכובע שלי כמנכ"ל האוצר, למדינה מעכשיו להרבה שנים לא יהיה כסף לדברים... כל שנה מורידים ומורידים ומורידים. אני נלחם על זה, גם עכשיו אני יוצא מפה להרצאה לדבר על העניין הזה כי אני חושב שזה מפרק את החברה, וכל התהליכים, גם התהליכים של המדינה כתקציב מדינה, וגם תהליכים מוניטריים כבנק ישראל מפרקים את החברה, מעשירים את העשירים ומרוששים את העניים, בגלל שהמדינה פחות מתערבת ופחות מעבירה את תשלומי ההעברה מהעשירים לעניים.

דבר אחד אני יודע, בשנים הקרובות למדינה כמדינה לא יהיה כסף לתת לשום דבר.

כמו שבנצי אמר מקודם, כל שנה יהיה קיצוץ, ומקצץ כל משרד בבשר, הוא לא יכול לגעת. זאת אומרת הוא לא יכול לגעת בכח אדם כי כח אדם אי אפשר לפטר עובדים קבועים, לכן מקצצים בפעילות.

בגלל שהפעילות פה היא חוץ משרדית, הקיצוץ הראשון יהיה על הפעולות האלו.

עכשיו השאלה היא איך הגופים שיהיו פה יקימו את זה. פה מדובר שיש כסף להקים את זה, והדבר היותר חשוב, שאם המדינה תמצא תורם, נניח קרן רוטשילד כזה להקים, ופה הניסיון שלי כמנכ"ל משרד העבודה והרוחה לשעבר, יש הרבה מאוד כסף באקדמיה, אתה רואה שמקימים בזה ישיבות. זה פחות בעיה.

כשאתה מגיע לפעילות השוטפת, אני לא מדבר על פעילות מה שמחם דיכר עליה, פעילות שהיא רחבה ועשירה, אבל פעילות של ניקיון ותחזוקה ושמירה המדינה לא מתכוונת לתת כסף מעכשיו להרבה מאוד שנים.

לכן גם אם משהו יבוא ויגיד שהמדינה תקים משהו יפה, אני בספק, אבל לתחזק אותו אין שום סיכוי.

הדבר השלישי. אני מכיר את כולל חב"ד, אני מכיר אותו, הייתי פעם במשרד העבודה. באו אלי חברה ושאלו טוחמן ואמרו לי שמוליק יש בית תמחוי במאה שערים, אנחנו מאכילים שם כל שנה, זה היה בשנת 1989, אנחנו מאכילים כל יום ארוחות בוקר וצהריים 150 איש גלמודים. אני לא האמנתי ונסעתי לשם. הם לקחו שם מבנה שעמד ליפול, ממש מבנה הרוס לחלוטין, הקימו אותו, עשו שם מטבח, וראיתי איך אנשים. אז העליה התחילה גם ואנשים פשוט לא היה להם מה לאכול והם כל יום באו לאכול את המנה היחידה שהם באו לאכול. למה אני מספר את זה. אמרו לי אתה משרד העבודה, אנחנו במקום לחסוך בוא תן לנו פה כסף ואנחנו נאכיל.

כמו שחלק מכם מכיר, הבירוקרטיה הממשלתית, עד שאני הלכתי והשכתי להם אישורים, והיה לי ויכוחים עם מחלקת הרוחה בעיריית ירושלים ובעוד כל מיני מקומות. כשגמרתי את הטיפול, אני דוקא מיהרתי, הם כבר הוסיפו כהנה וכהנה. כשגמרתי את הטיפול אני הוספתי להם 80 תלושים והם הוסיפו מעצמם מעל ה-150, הם הגיעו בסוף העניין ל-450 איש להאכיל כל יום. זאת אומרת שפה יש להם מנגנון מסודר לתרומות בכל העולם, אני כבר מכיר וראיתי אותם. לכן כשיקום משהו אז זה רק עליהם, רק על כולל חבד.

דב שילנסקי: מי זה להם?

שמואל סלבין: כולל חב"ד, זה הגוף שמקים את זה. אני בטוח שהם יהיה להם את השוטף.

אני חוזר עוד פעם, הקטע הוא לא בהקמה אלא זה בתחזוקה השוטפת.

דב שילנסקי: בכל הדיונים עד עכשיו זה לא עלה.

שמואל סלבין: זה לא חב"ד, זה כולל חב"ד.

דב שילנסקי: רבותי אני רק רציתי להעיר, קודם לא היה ידוע כן

חב"ד לא חב"ד.

בן ציון דל: הגרעין היוזם, המעורר, זה שחלם ובא ורוצה להגשים

זה היה חב"ד.

שמואל סלבי: רבי דב, אני לא איכפת לי. אני אמרתי עוד פעם,

הצורך והיכולת והכי חשוב זה התחזוקה, ואין ספק

שהמקום הזה צריך תחזוקה. אני את שלי סיימתי.

דב שילנסקי: רבותי שאלות. אני אתחיל. דיברו פה בקשר למזון.

קודם חשכנו, לפני שאתם הבהרתם היתה פה מחשבה שזה

למכירה וכו' וכו', אתם אומרים שזה לא למכירה, אז הבעיה הזו כבר

נפתרה, הנה טוב שאנחנו שמענו אותם.

אבל נאמר פה בקשר למזון שזה גורם ללכלוך. אני דוקא העלתי את השאלה

ואני אמרתי שאני רואה את הבר מצוות ורואה איך שיושבים אחר כך על

הריצפה עם אוכל וכו' וכו', זה לא נראה סימפטי. היתה דעה, השמיעו פה,

הרי היו פה קודם שני הצדדים, השמיעו ואמרו שזה גורם להרבה מאוד לכלוך

וזה לא מכובד, ואמרו שבכל העולם, אפילו במוזיאונים אין מזון ואין

אוכל.

עוד נאמר פה דבר כזה של פרוטקציוניזם. יש 70 בר מצוות, הרי ל-70 בר

מצוות אין מקום להכניס, אז אמרו מי שיש לו פרוטקציה, נניח שיכולים

להכניס אז 10 יכנסו, או פרוטקציוניזם או גבירים ולאחרים יהיה ויכוח

ויהיה מצב לא נעים. אני מבקש מכם להתיחס לנקודה הזו. זה כל מה שיש לי

לשאול.

הרב שטרייט: מה יכול להבטיח שהדבר הזה יהיה לכל הזמן, אתם

יכולים לתת על זה התחייבות שהפעילות הזאת תימשך

כל הזמן ושום דבר לא ישנה אותה, שלא תתחלף העמותה או דברים כאלה? שלא

יבוא פתאום איזה מישהו אחר ויחליט שעכשיו גובים כסף, כל מיני דברים

כאלה.

שמואל רבינוביץ: אני רוצה לחדד את השאלה של מר שטרית. באמת מי

יכול לדעת שמחר בבוקר לא יתחלפו חברי העמותה, זה

אחד.

הרב שטרית: ישנו את היעוד ודברים כאלה.

שמואל רבינוביץ: בקשר לתכנים של הדברים. אנחנו דיברנו פה, יש לנו

רשימה של תכנים. אני לא יודע אם זה מוסכם על

כולם כל התכנים. יכול להיות שהרבנים הראשיים לישראל או משהו אחר

שמופקד יחליט שתוכן זה מקובל עליו, תוכן זה לא מקובל. האם אתם תסכימו

לשנות את התכנים בעקבות הביקורת של הרבנים הראשיים או של הסמכויות

המוסמכות?

השאלה הנוספת היא, מי באמת הדמות או האנשים שאתם תשמעו ובתקנות יוחלט

שבאמת הם האנשים שיורו להמשך הטיפול.

הרב שטרית: אני רוצה לשאול, סליחה, אני שאלתי את השאלה הזאת

בהתחלה ואני רוצה אולי קצת לחדד אותה. לעשות דבר

כזה ולבוא ולהשקיע כל כך הרבה כסף גם בבניה של הפרויקט הזה וגם

בתחזוקה שלו אחר כך. צריך להיות הרבה הרבה מאחור. אם זה באמת אינטרס

כזה כמו שידוע בעם ישראל של צדקה וגמילות חסד, זה דבר שיעבוד ויחזיק

חזק. אם זה דברים אחרים פשוט צריכים לבדוק את זה. פתאום באים ונותנים

כל כך הרבה כסף ובחינם.

דב שילנסקי: ובכמה כסף מדובר.

מנחם בלוי: אנחנו מעריכים את הבניה ביחד עם התוכן, מדובר

כאן על תוכן טכנולוגי כמו שאנחנו אמרנו מהשורה

הראשונה בעולם, משהו בסביבות 10 מיליון דולר, והעלות השוטפת לפחות

מיליון דולר בשנה, בין מיליון ל-2 מיליון דולר בשנה.

שמואל שקדי: יש בעצם כמה זרועות של טיפול סביב הכתל, יש את

המרכז למורשת הכתל, את הקרן למורשת הכתל. יש שם

בביצוע ובתכנית מרכז מבקרים. יש אש התורה ליד זה שמענו שיש שם מרכז מבקרים וכל אחד רוצה להציג לנו את כל ההיסטוריה. אני לא מדבר על קטע שיש במגדל דוד רחוק מזה. היה בשעתו והם עומדים להחזיר את זה גם כן בעיר העתיקה. כולם עוסקים בדבר הזה.

א. אני מדבר על הכפילויות.

ב. על השאלה על הצד המקצועי, הם פיזור של כל הכוחות האם אנחנו מאבדים כאן את המטרה העיקרית, אחד ילך לכאן ואחד ילך לכאן ואנחנו לא יודעים.

דבר שני, איך אנחנו יודעים, אנחנו נמצאים מול המקום של כלל ישראל, איך אנחנו בטוחים שהמקום שנמצא מול כלל ישראל באמת לנצח נצחים ישרת את כלל ישראל בלי כיתתיות כזו, בלי צמצום כזה, לדעת שבאמת אנחנו נמצאים במקום.

דבר שלישי, אנחנו שמענו כאן מעמותה של מורשת הכתל שהם עובדים והם הכינו כבר תכנית שעובדים עליה כבר 9 שנים, וכבר קיבלו אישורים של אגף העתיקות, כל הדברים האלה. האם זה בא במקום, האם יש דרך כלשהי לעבוד ביחד. האם זה בא ואומר אתם לא טובים אנחנו נהיה יותר טובים בקטע הזה.

השאלה הרביעית, הערכה שלכם כסף שמענו, לוחות שמנים, האם זה בעצם לא קורה שאנחנו התקדמנו במשהו ב-9 שנים ואנחנו עושים פוס ואנחנו מתחילים מעכשיו את ה-9 שנים הבאות ולא התקדמנו.

עו"ד קינרייך: יש לי רק שתי שאלות. א. אם אפשר לקבל את התקנות של העמותה.

מנחם בלוי: אתה מדבר על תקנון מרכז המבקרים או תקנון העמותה?

גם את זה וגם את זה. עו"ד קינרייך:

מנחם בלוי: תקנון מרכז המבקרים זה בעצם מה שאנחנו הולכים

לעשות. תקנון העמותה זה תקנון מצוי, פלוס שני הסעיפים של מס הכנסה.

דב שילנסקי: אז אפשר לקבל?

עו"ד קינרייך: את התקנון המצוי לא צריך. רציתי קצת לשמוע, אני

מבין שיש **הכדל** בין המוסדות שמאחורי העמותה, זה כולל חב"ד וצדקת רבי מאיר בעל הנס.

דב שילנסקי: כולל חב"ד ומי עוד אמרת?

עו"ד קינרייך: כולל חב"ד וצדקת רבי מאיר בעל הנס, זה כולל ידוע

בירושלים, מה המצב הכלכלי של הכולל עצמו ומה הקשר בין העמותה לבין הכולל.

מנחם בלוי: כולל חב"ד בעצם שעומד כאן מאחורי הדבר הזה, או

שהתחיל את הרעיון הזה זה כולל חב"ד שבעצם אין לו

זיקה. בוא נגיד ככה, לפי החוק אין בעצם זיקה בין עמותה לעמותה, כל

עמותה היא בפני עצמה. חלק מהאנשים שחברים בעמותה הזאת חברים גם

בעמותת כולל חב"ד, זה הקשר לעמותת כולל חב"ד, כך שלא משנה כרגע הצד

הכלכלי של כולל חב"ד, אם כי עמותת כולל חב"ד כמו שהוא אמר ועוד מעט

נסביר מי זה כולל חב"ד ומי האנשים, חלק מהאנשים מה הם עושים ואז תוכל

להבין את הקטע הכלכלי, מה החיזוק הכלכלי.

בן ציון דל: אני אתחיל מהסוף ואלך ברבע. למר שקדי, קודם כל

הנושא הזה של לוח זמנים, ואני אנקוב במילה שאתה

בעצם לא נקטת, ערבויות. כלומר תבוא הועדה ותגיד או.קיי. נראת לנו

הפעילות הזאת כלל ישראל מיוחדת יחודית יפה, אבל אנחנו רוצים להיות

בטוחים, כדי שאנחנו נהיה בטוחים אנחנו מבקשים מכם א, ב, ג, ד, אנחנו

מבקשים מכם לראות את השלבים לפי לוח זמנים של שנים. בהחלט שכן, אני

חושב שזו חובתה של הועדה לבוא ולומר למי שהולך להכין את הפרויקט הזה.

מנחם בלוי: אם אפשר להפריע דקה. בחוברת המכרז, במכרז אנחנו התחייבנו בעצם כלוח זמנים של 18 חודש, הפקדנו ערבויות.

דב שילנסקי: מההתחלה?
מנחם בלוי: מקטע שאנחנו מקבלים את היתר הבניה 18 חודש שיבנה המקום.

דב שילנסקי: אבל היתר הבניה גם לוקח הרבה זמן.
הרב שטרית: זה לא תלוי בהם.
דב שילנסקי: זו שאלה חשובה.
מנחם בלוי: נכון, נדבר על זה.

דב שילנסקי: תן תשובה כמה זמן עד היתר הבניה.
מנחם בלוי: התשובה היא שאם רוצים לעשות את זה לא אמור לקחת יותר משנה שנתיים, אבל אם לא רוצים לעשות את זה כמו שהם אמרו 'שזה בביצוע, זה בכיוון. בעיריית ירושלים אין בקשות לדבר הזה, לא הוגש מעולם, זה שדיברו.

דב שילנסקי: סליחה, זה אנחנו יודעים. זאת אומרת שנה שנתיים, ניקח ממוצע שנה וחצי פלוס 18 חודש.

מנחם בלוי: זה הליך. מה שקורה השטל הזה מיועד בתב"ע לבניית מבני ציבור, אבל אין תב"ע מפורטת למקום, לא כתוב בדיוק כמה מטרים, כמה קומות, אין תב"ע מפורטת. כיוון שכך צריך להגיע לוועדה המקומית, וכנראה כאן אין ועדה מקומית אלא ישר ועדה מחוזית. את זה אנחנו נעשה ברגע שיחתם החוזה איתנו אנחנו מיד נתחיל לזיז ובמהירות.

לצורך הצהרת רצינות אז עשינו שני דברים. דבר ראשון הפקדנו נדמה לי 300,000 שקל, אני לא זוכר זה היה כבר לפני חצי שנה, ערבויות כדי

להראות רצינות, ובנוסף אנחנו הפקנו מיליון דולר בנאמנות שזה כבר שוכב חצי שנה כדי להתחיל את הבניה, זאת אומרת כדי להראות רצינות, מיליון דולר שוכב בכנק כבר חצי שנה לצורך העניין הזה. אתם בטח גם יודעים מי החברים בעמותה, אז אם מדברים על רצינות.

דב שילנסקי: ראינו כאן.

בן ציון דל: אני הייתי אומר כך, כלומר אתה שאלת מר שקדי בקשר

לנושא של יש עוד כמה כאלה שעוסקים בזה. אני

מעדיף לדבר בשבח עצמנו ולא חלילה בגנותם של אחרים. אתה יודע מה, אין לי גם דברי גנאי לאחרים, ברוכים כל מי שעושים, אבל ההיקפים שכאן מדובר זה משהו ללא תקדים, לפי התכניות כפי שכאן הוצגו עם המחשוב והטכנולוגיה והמוצגים האורקוליים המודרניים ביותר זה ללא תקדים בחיפיו.

הנושא של הפיקוח, אמרתי בסוף דבריי, הפיקוח חייב להיות פיקוח של הממשלה מבחינת היעוד של הדברים, כשהכל, ואני חושב שזה מופיע כאן בכתב גם כן, הכל על פי הכוונת הרבנים הראשיים לישראל, על פיהם ישק דבר כל מה ששייך לנושא של מרכז המבקרים. אני חושב שעניתי על הדברים.

הרב שטרית: על האינטרס לא שמענו.

בן ציון דל: על האינטרס. אני מציע דבר כזה. בואו ניקח רברס

ונתחיל לומר שאנחנו כן גובים כספים, ואז לא

תישאל השאלה מה האינטרס. באים יהודים טובים.

הרב שטרית: אני אמרתי לך אם זה כאמת הכיוון אז זה מקובל.

בן ציון דל: באופן אמיתי נטו למען כלל ישראל. קורה גם שיש

יהודים טובים.

הרב שטרית: אותי אתה לא צריך לשכנע.

- לא לא, אתה שואל כדי שאחרים יקשיבו. בן ציון דל:
- לא לא, לא זה מה שאני שואל, אני שואל גם כן, הרב שטרית:
- סליחה שאני מציג את זה ככה, שזה האינטרס שכל כך חשוב לכם.
- לא הבנתי. בן ציון דל:
- סליחה שאני שואל את השאלה בצורה הזו. אם מי הרב שטרית:
- שהיה, עליו אני לא שואל שאלות, אני רואה ואני גם מכיר את הפעילות קצת שהם עושים, אבל אתכם אני לא כל כך מכיר, סליחה.
- בן ציון דל: אז שוב פעם שניה בחוסר צניעות. אני הייתי בתפקידי האחרון בקדנציה האחרונה מנכ"ל משרד החינוך התרבות והספורט לפני שהתרבות והספורט יצאו מהמשרד במשך 3 שנים. בעבר לפני כן הייתי משנה למנכ"ל. הייתי מנהל האגף לפיתוח מערכות חינוך, זה צנוע או לא? הייתי מנהל אגף כח אדם במשרד החינוך. מלאתי שורה של תפקידים משך כל השנים במשרד החינוך. אני אחסוך את חוסר הצניעות משמוליק סלבין שבודאי מוכר כמנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, מנכ"ל מפעל הפיס, ואני אומר אולי גם על דעתו. אני לא יודע אם היתה באה הממשלה ומבקשת מאיתנו כמנכ"לים לשעבר, אנשי ציבור, כואו תרתמו לדבר הזו, הגישה היא שהממשלה תעשה לבר. כלומר אנחנו מבינים את כל הסרבול ואת כל הקשיים וכו'.
- הרב שטרית: אני הבנתי שזה יקרא על שמו, בית מנחם אתם רוצים לקרוא לזה?
- מנחם בלוי: השם יקבע בהתיעצות עם הרבנים הראשיים.
- הרב שטרית: גם השם?
- בן ציון דל: כן, הרבנים הראשיים הם יקבעו את כל האופי של העניין, חד וחלק.

דב שילנסקי: זה מופיע פה בכתוב?
מנחם בלוי: לא, בפרוטוקול זה נרשם. עכשיו בנושא האינטרס.
חבר אחד מהעמותה קוראים לו מר לב לביוכ, מה
האינטרס שלו להשקיע קרוב ל-10 מיליון דולר בשנה בתכנון בבריית המועצות
אני לא יודע, בטח לא לשם כסף, בטח לא לשם דבר אחר, מדובר על אנשים
שנותנים כסף.

אתם קשורים לעמותה הזאת?
מנחם בלוי: לא, אני לא קשור לעמותה הזאת. כמה מהאנשים כאן
שנמצאים כמו הרב שלום דוכמן, מנחם בלוי, זה 3-4
אנשים שמפעילים כאן בארץ רשת בתי תמחוי שנותנת למעלה מ-1,000 מנות כל
יום, 1,200 מנות בצפת, באשקלון, באשדוד, בירושלים לעניים, מה האינטרס
שלהם? בחינם ל-1,000 איש, לבתים לאנשים נכים, אנשים גלמודים, בודדים
שזה האוכל היחיד, אם אין להם את זה כמו שאמר שמוליק האנשים האלה
מתים. מה האינטרס? רוב האנשים כאן זה אנשים שמוסרים את זמנם ומרצם,
יש להם קבלות בעניין, לעזרה, חסד, לא לעשיית כספים ולא לדברים כאלה.
עכשיו בנושא פרוטקציה. כבוד היו"ר אמר שמישהו העלה את הנושא של
הפרוטקציה, אז על זה נאמר תול קורה מבין עיניך של זה שאמר את זה.

דב שילנסקי: אתה הרי לא יודע מי שאמר.
מנחם בלוי: לא. חס ושלום, לא יהיה כאן שום פרוטקציה. כשאני
מדבר על פרוטקציה יודע כל מי שכאן שמי שניסה פעם
להכנס למנהרות הכתל יודע כמה זה כרוך, ואם מישהו מדבר על פרוטקציה.

בן ציון דל: בוא לא נדבר על זה.
מנחם בלוי: לא, הוא שאל אבל לגבי פרוטקציה.
בן ציון דל: לא לא.
דב שילנסקי: השאלה היתה כזו, יש 70 בר מצוות ביום שני וביום
חמישי.

- מנחם בלוי: אנחנו בונים תכנית.
- דב שילנסקי: נניח שיוכלו להכנס 10 אז זה יעורר חילוקי ומחלוקת.
- הרב שטרייט: המציאות היא גם על המתפללים איתם 70 ככתל, זה לא באותו רגע כולם מתפללים.
- בן ציון דל: אדוני היו"ר הנתונים האלה בידינו, אין בעיה להתמודד גם עם הנושא הזה של 70 איש באותה תקופה, אין בעיה.
- דב שילנסקי: לא 70 איש 70 בר מצוות.
- בן ציון דל: 70 בר מצוות אני מתכוון.
- דב שילנסקי: כל בר מצוה זה 10 איש לפחות.
- בן ציון דל: הפרוטקציה היחידה שתהיה שאנחנו נתיר רק ליהודים לעשות בר מצוות, זו תהיה האפליה היחידה.
- מנחם בלוי: שאלה לגבי אורך זמן, מי אמר שהדבר יחזיק לאורך זמן. אז כמובן אנחנו מאמינים, והשאלה השניה היתה לגבי חברי העמותה, לגבי שינויים בחברי העמותה.
- א. אנחנו מקוים מאוד להוסיף חברי עמותה נוספים, אני לא חושב שיש בזה פגם, ההיפך, להוסיף אנשים רציניים, אנשים שיכולים לתרום לעניין, אנשים חשובים, אנשים שיש עליהם קונצנזוס, אין בזה שום בעיה, אני לא רואה בעיה, כי מה שחשוב כאן זה הנושא באמת של התכנים. מה יעשו כאן, לא האנשים האלה הם שקובעים, זה אנשים שיקימו את זה, זה אנשים שיגייסו את הכסף, זה אנשים שינהלו את זה בפועל. האנשים האלה יקבלו את אישורם של הרבנים הראשיים לנושא התוכן, כך שלא משנה אם זה איש פלוני או איש אלמוני. זה בנוגע לנושא הזה.
- לאורך זמן. אני לא יודע איך אפשר להבטיח דבר לאורך זמן, אבל אני בטוח שאם אנחנו נשקיע 10 מיליון דולר בבניה.

- בן ציון דל: שמוליק ידע לענות.
- שמואל סלבין: אני יודע לומר, אני פה אסיים במילה דבדיחותה.
- כולל חב"ד, מוסד תנועת חב"ד מילדי, מילדי נפטר
- ב-1913 מ-1913 ועד היום עברו 187 שנים, אפשר להתחייב שמעכשיו ועוד 187 שנה אנחנו נמשיך למשוך את העסק הזה, מעבר לזה אני לא מתחייב.
- מנחם בלוי: כולל חב"ד קיים למעלה מ-200 שנה.
-
- מנחם בלוי: כל התקופה המצב הכלכלי שלו היה מאה אחוז?
- אני לא נמצא בכולל חב"ד כל כך הרבה נשים לענות
- לך, אני נמצא ב-10 השנים האחרונות, 12 השנים
- האחרונות המצב של כולל חב"ד.
- שמואל סלבין: אני נשאלתי. אתמול התקשר אלי אחד מהאנשים מארצות
- הברית ושאלתי אותו בין השאר כי זה מטריד אותי
- ובזה אני מבין קצת, יש חלק מעם ישראל שהתרחק, היום יש פוספריטי גדול
- בכל הפזורות בעולם, ואני שומע ממנו וגם חלק הוא קישר לי, לא חשוב. יש
- זרימה גדולה של כסף, שימשך ככה.
- דבר אחד אני יודע, אני אומר לך מניסיון שלי, אני מכיר אותם 10 שנים,
- 11 שנה, כל מילה שהם אמרו בסכום לא רק שהם עומדים בזה אלא הם גם
- הוסיפו כהנה וכהנה. גם מוסדות המדינה. נניח מוסדות המדינה התחייבו,
- אבל תקציב המדינה מתחייב לשנה אחת בלבד, אין מעבר לזה שום התחייבות,
- כל ההתחייבות היא על הקרח. בדרך כלל אני מאמין בהתחייבויות של גופים
- עסקיים וגופים וולונטריים אני מאמין יותר מאשר התייבויות ממשלתיות
- לטווח ארוך.
- עכשיו דיברתם פה על ערבויות, אם אתם רוצים ערבויות אני לא יודע, אפשר
- להעמיד ערבויות.
- דב שילנסקי: רבותי יש לי שאלה, אני שואל אותה באמת כרוח
- טובה, אולי זה יעזור לנו הרבה במחשבה.

הניואנסים בין ההצעות ששמענו פה, והיו פה שני צדדים, אם כי אנחנו אמרנו שכולם זה צד אחד, זה צד עם ישראל, ואנחנו הועדה נראה לעצמנו רק את האינטרס ואת העניין של עם ישראל.

היו פה שהגדירו את עצמם כשני צדדים יריבים, והם דיברו בכל כך הרבה להט ולכן זה לקח הרבה זמן. הישיבה איתכם היא מאוד ככה לציון עניינית ויפה ונעימה. שם היה כל כך הרבה להט ולכן זה לקח כל כך הרבה זמן. זה חלק מזה שאני מבקש סליחה עוד פעם.

אבל הניואנסים בין מה ששני הצדדים ואתם הרי קשורים בצד אחד מאלה.

מנחם בלוי: אנחנו לא קשורים בשום צד.

דב שילנסקי: בכל אופן היה צד שיצג אתכם נניח.

הרב שטרית: זה שהוציא את המכרז.

בן ציון דל: לא אותנו.

דב שילנסקי: אבל זה אותה חזית, הרי בתוך עמנו אנחנו נמצאים.

היו פה רבותי הניואנסים בין שני הצדדים נדמה לי

ככה שהם מזעריים, אבל זה יצר מחלוקת כל כך גדולה עם כל כך הרבה להט.

אתה לא ראית את הישיבה הקודמת, צריך היה לעשות מאמצים להשתלט, ואני

עם הניסיון שלי בתור יו"ר כנסת וכו' וכו', ואני גם יושב בבורריות

הרבה בתור בורר, צריך היה הרבה הרבה מאמץ על מנת להשתלט.

בכל אופן מה פה הכעיה, האם זה לא יגביר. אפשר לפעמים להקים את הדבר

היפה ביותר והמחלוקת שורפת דברים יפים.

שמואל סלבין: קודם כל מחלוקת בעם היהודי כמו שאתה יודע, נשאר

לנו רק הכתל המערבי ולא בית המקדש, בגלל זה בית

שני חרב בגלל שנאת חינוס ומלחמת אחים.

דבר שני. תראו אני אומר קטגורית, אני עכשיו מנתק את עצמי כשמוליק

סלבין מנכ"ל מה האוצר ומה שאתה רוצה. אם אתה מתכוון לתת את זה לאחד

הגופים שדיברו פה, אני מציע לך אל תיתן להם את זה.

א. זה לא יוקם.

ב. אם יוקם לא יוחזק.

אנחנו מדברים בקור רוח, לא מתלהבים, מדברים בשכל, מדברים ולא צועקים.

דבר שלישי, מרוב גופים אני התבלבלתי. דבר אחד אני יודע, על מקס בכר אתה יודע, אמר הסוציולוג הגרמני הידוע שכל גוף שומר על קיומו. אנחנו וולונטריים פה. החברה האלה מבינים שבשבילם זה שעת חיים. אתם צריכים לשקול בקור רוח ולראות מי נגד מי.

דב שילנסקי: אם הם עובדי מדינה אם זה כן יהיה או לא יהיה הם ימשיכו לקבל את אותה המשכורת. הם לא אינטרסנטים.

שמוליק סלבין: לא לכיס, חס ושלום.

בן ציון דל: אני רוצה לומר קודם כל דבר אחד. אין לנו מחלוקת עם אף אחד, אני לא יודע מי חולק עלינו. יצא מכרז, אחרת לא היינו בעניין בכלל. יצאנו מכרז, העמותה זכתה בו. כל הויכוח ביניהם, בין מי שישב כאן לפני כן, לפני שעה, היה אני מתאר לעצמי מבלי לדעת, מבלי להיות בחדר. האם המכרז תקף או לא תקף, אתה לא בסדר, הוא לא בסדר, הוא כן יכול לעשות או לא יכול לעשות. מה שאנחנו באים ואומרים רק דבר אחד. אין ויכוח קודם כל על עצם החשיבות של העניין, של מרכז המבקרים, על זה אין ויכוח, הויכוח מי טוב יותר שיעשה את זה למען כלל ישראל זה הכל, ובאיזה צורה זה יעשה. זה כל מה שאנחנו באים ואומרים. אין פה איזה יריבויות ומחלוקות ולהט, ואני גם לא יודע למה צריך להט כאן. להט צריך כשיפעילו את העניין, אבל היום אני לא יודע עם מי המחלוקת.

אתה שואל אותי האם ניתן לשתף פעולה, עם כל מי שרוצה שיבוא ויעזור לעניין, שיהיו הם המפקחים על כל הדבר הזה הגורם הממשלתי, אדרבא אנחנו מציעים, אנחנו באים ואומרים שהממשלה, הגורם הממשלתי, זה יכול להיות

בדמות החברה, זה יכול להיות הקרן למורשת הכתל, המרכז למקומות הקדושים, כלומר הזרוע הממשלתית שתבוא ותפקח על כל הפעילות כאן, אדרבא.

שמואל שקדי: עכשיו אתם הסכמתם על איזה עמותה שהתחייבות משתנה ברוב כחוק של 75%.

בן ציון דל: בואו נעגן את זה בצורה כזו שאי אפשר יהיה.

שמואל שקדי: אפשר יהיה לעגן את זה?

מנחם בלוי: הכניה וההפעלה זה על ידי חוזה הפעלה ברשות.

החוזה זה ברשות, זה חוזה שבעצם התקנון מה לעשות שם, איזה סוג של פיקוח, כל הדברים האלה זה בחוזה. ברגע שמשנים את הכללים החוזה מתבטל.

הרב שטרית: הרי העמותה של היום בודאי לא מעוניינת לשנות, אלא

אתה בוא ואומר עלול שיהיה שינוי בעמותה, ואז קיימת סכנה שמא השינוי בעמותה יגרום ל-א, ב, ג, ד, אדרבא בואו נעגן את זה.

דב שילנסקי: רבותי אני חושב שהבנו, מיצינו. אנחנו מודים לכם מאוד.

בן ציון דל: אל תתנצל עוד פעם על האיחור כי נרגיש לא טוב.

מנחם בלוי: בנוגע לתאום מועד להופעת בר סלע אם צריך, צודדים משפטיים בנוגע לדברים אחרים.

דב שילנסקי: זה אנחנו תיכף נחליט בקשר לעו"ד בר סלע. תודה רבה לכם.

שמואל רבינוביץ: הרבנים הראשיים רוצים לראות את הפרוטוקולים של

הדיון הזה שבו השמיעו כל אחד את הצדדים ואת עמדת העמותה, רק אחר כך, אחרי שהם ביניהם יהיה להם עמדה הם ישמחו לפגוש את הועדה. ברגע זה לרבנים הראשיים אין מושג מה ההצעות, מה האלטרנטיבות, מי זאת העמותה ומה התכניות, לכן הם ביקשו לדחות את הדיון של הועדה

ביחד איתם. או לחילופין אם הועדה תתעקש יכול להיות שאני אביא את זה לפני הרבנים הראשיים והם יחליטו, או שהם יבהירו אחר כך את דעתם באמצעותי, או שהם יחליטו כן לקבל את הועדה.

דובי טל: ברשות היו"ר הרי לא שאלתי היום הרבה שאלות, אבל

על זה דוקא יש לי מה להעיר. אני חושב שאולי יותר טוב במחילה מהרבנים הראשיים שנשמע את דעתם. הואיל ואנחנו הגדרנו לעצמנו פחות או יותר שאנחנו הולכים לגבי יעוד המקום בעקרון, לא רוצים להכנס ישירות למחלוקת, לעניין שבמחלוקת פה. אז לדעתי אולי יותר טוב אפילו לא להכניס את הרבנים הראשיים למחלוקת.

שמואל רבינוביץ: אני אגדיר את זה אחרת, נניח שלא היו שומעים שום דבר, האם לרבנים, לאנשים אין דעה מה צריך להיות

טוב יותר?

דובי טל: לא, אבל הם לא חושבים שזה מה שרוצים מהם, אין

להם התרשמות נכונה מה הועדה רוצה. אנחנו היינו רוצים לשמוע מהם כניתוק. להיפך, אולי עוד טוב שהם לא יודעים את המחלוקת. לשמוע מהם'מה לדעתם היה צריך לעשות במקום כזה, איך נראה להם המקום, אולי התיחסות כזאת או אחרת אם יש להם עמדה בזה, אם כדאי שזה יהיה אדם פרטי, כלומר גוף כזה או גוף אחר וזה הכל, זה מה שמעניין אותנו לשמוע את דעתם. לכן יותר טוב אולי שלא יכנסו לגוף המחלוקת. זו דעתי.

דב שילנסקי: זה נכון, ויש עוד נימוק, אנחנו מוגבלים בזמן,

ומה שאנחנו נמשוך יותר הלהט יתמשך ויהיה יותר גדול. מה שיותר מהר אנחנו נגמור זה יהיה לטובת עם ישראל ולרוח הטובה.

דובי טל: אני מציע שחרב רבינוביץ גם ידבר איתם ויבהיר להם

את רוח הדברים, שיש לנו בהחלט כוונה לשמוע אותם

ללא קשר.

שמואל רבינוביץ: אני אומר את האמת, אני ביקשתי ואני מבקש את רשות

הועדה לקיים פגישה עם הרבנים הראשיים ולהעביר

להם את רוח הדברים כאן, וביקשתי שיצורף אלי הרב מאיה, למעשה שנינו

יונקים את סמכויותנו מהרבנים הראשיים לישראל, ואם זה אפשרי לעשות את

זה לפני הפגישה, או שיש בעיה ואנחנו אסור לנו לדבר עם הרבנים הראשיים

כלי כל חברי הועדה. אנחנו לא נאמר על עמדתנו, רק נציג את העמדות של

הצדדים או מה הבעיה שיש כאן, הרבנים הראשיים לא כל כך בקיאים בזה.

דב שילנסקי: אני חושב שמבחינת כבוד הרבנים לא יתכן שהועדה לא

תשמע את שני הרבנים הראשיים בעניין כל כך חשוב.

כולם אומרים לא קובעים עניין לשנה או לשנתיים, קובעים פה משהו

לדורות, זה קשור בכתל. איך אנחנו נהיה שלמים עם עצמנו שאנחנו לא

שמענו את דעת כבוד הרבנים הראשיים לישראל, זה פגיעה בכבודם רבותי.

שמואל רבינוביץ: ברצון. אז שהמזכיר של הועדה יפנה לרבנים

הראשיים.

דובי טל: ימחל כבוד ראש הועדה על כבודו ויגיד להם.

דב שילנסקי: אז עם מי לדבר, יש שני רבנים ראשיים. מי שם מרכז

את הלשכה?

שמואל רבינוביץ: רפי דיין. אני מציע שיו"ר הועדה יפנה לרב בקשי

דירון, או עם שני הרבנים הראשיים.

הרב שטרית: אני רציתי להגיד איזה נקודה, סיכום קטן שאני

הצלחתי להבין מהדיון הזה שהיה היום. הייתי מדמה

את זה לאיזה קבוצה של אנשים שעומדים ליד איזה נהר שרוצים לעבור אותו,

נהר כזה שבשצף קצף עובד ומתכננים איך לעבור את הנהר הזה, זה מה שהיה

בחלק הראשון של הדיון והויכוח הזה, ועכשיו כבר עברנו את הנהר.

אם היינו נמצאים במצב שעכשיו צריכים להתחיל את כל הסיפור מההתחלה, לך

תדע על מי זה יפול. עכשיו אחרי שראינו כבר שכרוך השם וקרה וזה נפל

בידיים של ארגון שעושים את זה בצורה באמת כל כך חיובית וטוב ומתאימה, עברנו את השלב הזה, את הנהר הזה עברנו אני חושב.

מה שבמחלוקת עכשיו זה שני הצדדים, נצטרך אחר כך להוציא את זה שוב למרכז ולך תדע מי יפול.

שמואל רבינוביץ: אני מייצג את מעדת הרבנים הראשיים לישראל, אני

רוצה לבדוק מה דעתם בנושא הזה ואני שמח מאוד

שתהיה פגישה עם הוועדה איתם. אני מייצג את העמדה שלהם.

רב שילנסקי: עכשיו האם מר שקדי אתה חושב עדיין שיש צורך

לשמוע את נציג עיריית ירושלים, או אתה נציג

העירייה, אתה מוכן?

שמואל שקדי: אני מוכן, אני אקיים איתו שיחה עם מהנדס העיר,

אם יהיה צורך נביא אותו, אם לא יהיה צורך לא

נביא אותו.

שמואל רבינוביץ: אם אנחנו רוצים לקדם. גם פה אני מעיר הערה. אם

אנחנו רוצים לקדם בסופו של דבר את מי שזה לא

יהיה, אם מהנדס העיר יהיה מעורב, מחר הוא יהיה מעורב גם באישור של

התכניות, יהיה לו גם עניין לדחוף את זה אחר כך ולא לתקוע את זה.

רב שילנסקי: מר שקדי אתה מוותר על ההצעה שלך?

שמואל שקדי: אין לי בעיה עם זה, אני רק חשבתי לטובת העניין.

אני מוכן להחליף מילה, לראות אם יש עניין.

רב שילנסקי: טוב, אני חושב שזה לא יהיה בסדר, אנחנו הקדשנו

הרבה זמן כשאפשר היה לקצר, אבל על מנת להיות

בסדר בזבזנו הרבה זמן, אם אנחנו לא נשמע את עו"ד בר סלע. הוא היה

בפעם הקודמת וחיכה הרבה זמן, היום קרה לו משהו מן השמים וזה יהיה לא

בסדר אם אנחנו לא נשמע אותו. הוא רוצה את הנקודה המשפטית להבהיר.

אנחנו קבענו ליום רביעי. אנחנו נתאים את עצמנו לזמנם של הרבנים

הראשיים.

דובי טל:

אני רוצה עוד הצעה לסדר, לסדר העבודה. א. באמת

להשתדל שהפרוטוקולים יגיעו בין ישיבה לישיבה.

וגם המסמכים.

הרב שטרית:

דובי טל:

כשאני דיברתי עם המזכירה אז לא ידעו על מה אני

מדבר אפילו. ביקשתי פרוטוקול של הישיבה הקודמת.

זה לא מוכן עדיין, אני גם לא קיבלתי.

המזכירה:

דובי טל:

אני לא בא בטענות אלייך חס ושלום, אבל זה בעיה

אחת.

עוד דבר. שוב פעם פה זה כבר הערה ששייכת לגוף הדיון. אני מניח שסדר

הדיון שלנו יהיה באחת הפגישות הבאות לשבת ולשמוע מה דעתנו, לכיוון

המסקנות.

דב שילנסקי:

כעבור שתי ישיבות אני חושב גמרנו, ישיבה אחת עוד

נשמע וישיבה נוספת כינינו.

דובי טל:

אני מציע פה הצעה טרומית לפני אותה ישיבה שהיא

תהיה הישיבה הבאה או עוד ישיבה. דעתי האישית

לאור מה שהתרשמנו פה, ואיך אתה אומר ההתגוששויות והדברים. אני חושב

שאנחנו צריכים למצוא שהתפקיד שלנו, למצוא את הדרך איך כל הגופים האלה

מתאחדים ביחד על אותו דבר, זה לדעתי ניתן, זה לא בשמים, או לפחות זה

הכיוון שאני חושב שצריכים לחשוב עליו ולבוא עם הצעות. כשנבוא לישיבה

הבאה שנוכל לבוא עם הצעות מעשיות איך אפשר לעשות דבר כזה.

דב שילנסקי:

מר שקדי אתה חושב שיש סיכוי, אתה הרי מכיר מקרוב

כסגן ראש העיר של ירושלים, יש סיכוי?

דובי טל:

הוא גם מכיר את האנשים אישית.

שמואל שקדי:

ירושלים זו עיר שעושה כל ישראל חברים, אז אנחנו

צריכים לראות את זה. אבל אני מציע שנחשוב על מה

שדובי הציע והכיוון הוא חשוב.

דב שילנסקי: רק להגיד לרב רבינוביץ, דובי אמר שצריך למצוא

דרך איך לאחד את כולם יחד, שאלתי האם יש סיכוי.

שמואל שקדי: אני משוכנע שיש סיכוי, אבל אני מציע שאת הסיכוי

הזה אנחנו נדבר בינינו לאחר שנשב גם עם הרבנים

הראשיים.

שמואל רבינוביץ: אני הייתי בכלל רוצה לברר, אולי זה העו"ד של

משרד הדתות, אבל העו"ד משרד השיכון נמצאת כאן.

יש בכתל עדיין עמותה שנמצאת שם, זה עמותה של ההדרה של הרב גורן, היא

גם נמצאת והכניסה אליה היא כמעט מרחבת הכתל, או הלק ממנה. איך היא

יושבת, איך היא זכתה, מתי היא זכתה?

דובי טל: זה משפטי, מה זה מעניין?

שמואל רבינוביץ: לא, אולי מישוהו עוקף שם, מה קורה, בודקים את

הדברים האלה, יש עקיפות, אין עקיפות?

דב שילנסקי: אני רוצה להגיד לכבוד הרב, זו שאלה שעוררת,

בודאי בדיון יחיה אם אפשר לתת לגוף פרטי אז יאמר

הנה גם לעמותה פרטית, הנה יש ההדרה. זה א. היה הרב גורן, ושנית אז

בכלל תפסו כל מיני דברים שהיום אתה לא יכול לסגת מזה. אבל יש לי

שאלה, מאחר ושני הגופים כפופים כל אחד לשר אחר, האם אנחנו לא צריכים

לבקש לשמוע את שני השרים? הנציגים של השרים רבותי אם לדבר על

פורמליות זה אגיד לכם מי הנציגים של השרים. עם כל הכבוד אנחנו לא

מכירים לא בעו"ד קינרייך ולא ברב שטרית כנציג של צד, הם חברי ועדה

מעל כל הצדדים. הנציגים הם רבותי עו"ד ציפי בירן.

אני לא מכיר מטעם רבותי, פה כתוב נציג, זה כתב מי שכתב, כתב לא נכון.

הכתב יש לנגד עיני ולא כתוב מישוהו נציג, ואם מישוהו מקורב למישוהו, היו

פה בין האנשים שהופיעו יש פה ידידים טובים מאוד בינינו שהופיעו. אני

מתעלם מזה שהם ידידים אישיים שלי שאני מכיר אותם שנים.

שמואל שקדי: להיפך, להם אמרת שהם לא חברי ועדה.
דב שילנסקי: הם לא חברי ועדה אבל הם נציגים של השרים. אז
אנחנו נבקש בישיבה הבאה משני הנציגים, אני אודה
לך אם תדאגי שגם הלל קולין יקבל את הידיעה, אם יש להם משהו להגיד בשם
השרים שלהם. אנחנו מבקשים מהם שיביאו את עמדת השרים.
בשבוע הבא אם הרבנים הראשיים יגידו שמוטב שהם לא יופיעו או משהו כזה
אז נשאר יום רביעי, כינתיים יום רביעי נשאר. אבל אם הם ירצו להופיע
בפנינו וזה לא יתאים להם יום רביעי אז נתאם מועד אחר.
אנחנו חוזרים ומבקשים ונודה גם לך אם תלחצי, אנחנו רוצים את
הפרוטוקול על מנת להשתמש בו. תודה רבה.